La pervivència dels mites antics en el món modern.

Percy Jackson i els herois de l'Olimp

Adrià Barnosell Roura

2n de Batxillerat C

Tutor: Francesc Morfulleda

Institut Pla de l'Estany

Curs 2020-21

Imatge portada: Logotip del Campament Mestís

Resum/Abstract TDR

Tot i que la cultura clàssica continua sent un tema molt present en la nostra manera de viure i es fa principalment recurrent en el món de l'entreteniment, no sempre és representada de manera correcta, o per ser més precisos, de manera fidel a com els autors clàssics l'havien representat i interpretat. En aquest treball s'estudia fins a quin punt i amb quines variacions la mitologia es veu reflectida en obres completament modernes, i, concretament, en el cas de la famosa saga de novel·les escrites per Rick Riordan titulada *Percy Jackson i els herois de l'Olimp*. Per poder determinar aquesta incògnita, he establert un patró de treball molt semblant al d'un diccionari visual, en el qual es pot apreciar un aprofundiment individual de cada un dels 22 personatges principals que he triat d'aquesta saga, tant en l'àmbit mitològic com en la representació que n'ha fet Riordan (dels dos primers volums principalment). Aquestes fitxes, inclouen il·lustracions (tant clàssiques com de la novel·la), cites d'autors clàssics i una breu conclusió de la informació prèviament recollida i tractada. Així, he pogut establir el tractament literari que Riordan fa de la mitologia clàssica: agafa els personatges de la mitologia i els manté reconeixibles a partir de les seves característiques principals (com ara personalitat o aspecte), els modernitza (sobretot en l'àmbit moral, per poder-los adaptar al món actual), i aprofita les històries en què participaven per inserir-les en la seva pròpia novel·la. A través de totes aquestes modificacions aconsegueix aproximar la mitologia clàssica als lectors juvenils actuals.

Despite the fact that the classic culture is still a recurrent subject in our life, especially in the entertainment world, it is not always represented as it should be, or to be more specific, the representations do not respect the classic sources entirely. In this project these variations and to what extend the classic culture is represented in the modern era is studied, specifically in the famous saga *Percy Jackson and the Olympians* written by Rick Riordan. To do so, I have set a pattern that is similar to a visual dictionary, in which a closer look to each character is given (for an extended number of twenty-two characters) both in the mythological and Riordan's field (of the two first books). Each sheet includes classical images and illustrations appearing in *Percy Jackson*'s books, quotes of classic authors and a brief conclusion of the recurrent topics. Following this example, I have established the treatment that Riordan gives mythology: he maintains the characters recognizable with their main characteristics (like their personality or appearence), he modernizes them (mostly in the moral aspect to adapt them to the modern world) and he takes advantage of the classic sources to insert them in his own story. Throughout these modifications, Riordan achieves to bring the classic mythology to the modern youth readers.

Agraïments:

En primer lloc, m'agradaria poder donar les gràcies a aquelles persones que gràcies al seu ajut o suport moral van fer possible l'elaboració d'aquest treball. La primera d'aquestes ha sigut el meu tutor del treball de recerca, en Francesc Morfulleda, que gràcies al seus coneixements i entusiasme en la matèria m'ha anat proporcionant un suport incondicional durant tota l'elaboració d'aquest treball. En segon lloc, també vull agrair l'acompanyament que he rebut de la meva família. Finalment, també cal agrair a l'autor Rick Riordan, que si no hagués estat pel seu gran talent, aquest treball no hauria estat possible ni d'imaginar.

"NIHIL NOVI SUB SOLE"

Índex de continguts

1. Introducció i Tema del treball....6
1.1. Objectius del treball....6
1.2. Hipòtesis inicials....7
1.3. Relació amb altres treballs....8
1.4. Raons de l'estudi del tema....8
2. Marc teòric....10
2.1. La mitologia grega....10
2.2. La mitologia grega a la cultura contemporània....11
2.3. La literatura juvenil i la mitologia....12
2.4. Rick Riordan i Percy Jackson....13
3. Part Pràctica: els déus grecs a Percy Jackson i els herois de l'Olimp....22
3.1. Metodologia:....22
3.2. Fitxes....25
Ares, déu de la guerra....26
Els braus de Khalkotauroi, obra d'Hefest....30
Caront, geni del món infernal....34
Quiró, el senador ferit, i els Centaures....38
Els ciclops, éssers de mida colossal....42
Circe, maga mitològica que converteix els homes en animals....48
Cronos, membre del llinatge dels titans i predecessor dels Olímpics (nom romà: Saturn)..52
Dionís (Bacus), déu de la vinya, del vi i del deliri músic....56
Erínies / Eumènides les Benvolents. A Roma reben el nom de Fúries, divinitats dels càstigs infernals....60
Hades, déu que governa el regne dels morts (Plutó a Roma)....64
Hefest, déu del foc, dels volcans, dels metalls i de la metal·lúrgia (Vulcà a la mitologia romana)....68
Hermes, guia dels difunts a l'Inframón, déu missatger, del comerç i dels robatoris, vetllador dels pastors....72
Hipocamps, monstres marins....76
Medusa, una de les tres Gorgònes....79
Nereides, divinitats marines filles de Nereu, déu del mar....83
Parques, les divinitats romanes del destí....86
Pegàs, el cavall alat fill de Zeus i Medusa....89
Polifem, el Ciclop més salvatge d'entre tots ells....93
Posidó, el déu que regna sobre el mar....97
Sàtirs/ Silens, genis de la natura....101
Zeus, déu de la llum, el cel clar i del llamp....104
3.4. Altres personatges mitològics....109
3.5. Interpretació de les dades....120
4. Conclusions....126
4.1. Dificultats trobades....127
4.2. Valoració personal....128
4.3. Altres línies d'investigació....128
4.4. Bibliografia i Webgrafia (per ordre alfabètic)....130
Annex 1....137

1. Introducció i Tema del treball

Els mites antics que s'explicaven a l'antiga Grècia i durant l'època romana han sigut un tema recurrent en el món modern, sobretot per ser representats i utilitzats en una gran quantitat de caricatures, dibuixos animats o novel·les, moltes de les quals s'han acabat convertint en tot un èxit mundial. Tot i aquest fet, però, sempre ens queda la incertesa de la fiabilitat dels temes que s'utilitzen, al ser molts d'ells retocats i alterats per tal que complexin uns determinats estàndards preestablerts. Coneixedor d'aquestes alteracions i com que em considero un gran fan de les novel·les de Rick Riordan, em vaig plantejar d'enfocar el meu treball per comprovar quines alteracions introduïa l'autor i, per tant, fins a quin punt eren fiables (mitològicament parlant) les seves obres.

Aquesta decisió concretava una mica més el tema del meu treball, però aquest continuava sent molt ampli i m'impedia de poder-me centrar meticulosament en l'objectiu plantejat. Durant un temps, vaig estar donant voltes a les diferents possibilitats fins que, donada la gran popularitat que va assolir en el seu moment la saga de *Percy Jackson i els herois de l'Olimp* i atès que es va tractar d'una de les meves primeres lectures extenses, em vaig acabar decantant per aquesta saga.

Per tant, el tema del meu treball és el tractament de la mitologia grega a la literatura juvenil i, més concretament, a la saga de Rick Riordan, *Percy Jackson i els herois de l'Olimp.*

1.1. Objectius del treball

El tema del meu treball és el tractament de la mitologia grega en la saga de Percy Jackson i els herois de l'Olimp, i, per tant, m'he proposat els objectius següents:

- Una anàlisi detallada de com apareixen els déus i altres personatges de la mitologia grega a la saga de *Percy Jackson i els herois de l'Olimp*, amb la intenció d'oferir una descripció detallada dels àmbits morals, físics i genealògics d'aquests personatges, per tal de posar-los després en comparació amb allò que ens ha arribat dels mites antics (i poder proporcionar una guia semblant a un diccionari).
- Poder donar una opinió de si aquests canvis/alteracions han afectat a l'èxit d'aquesta sèrie, o si, per el contrari, no han afectat a la seva venda massiva d'exemplars.
- Finalment, tot i no ser l'objectiu principal d'aquest treball, la seva realització també permetrà als lectors del treball poder identificar i conèixer els personatges mitològics, fet que pot ser

molt útil en visitar un museu o una galeria d'art del Renaixement, moment de la història en què es van realitzar una gran quantitat d'obres (pintures i escultures) dels personatges d'aquests mites.

1.2. Hipòtesis inicials

La idea que domina el meu treball és que Rick Riordan ens ha aportat una branca nova a l'univers de la mitologia, aprofitant aquells personatges ja existents per convertir-los en noves icones del món modern i així poder fascinar a milions de persones amb les seves proeses. Cal remarcar que aquestes obres (a diferència de moltes d'altres), demostren una fidelitat bastant considerable amb els mites clàssics. Riordan manté alguns aspectes que ja mostraven els personatges originals però també en crea d'altres de nous. Per comprovar això amb detall he tingut en compte diferents elements:

- A diferència de moltes obres, l'autor ha respectat el **nom, l'origen** i els **atributs** que acompanyaven a les divinitats o herois. Un exemple d'aquest fet són els noms de les divinitats, com Zeus o Posidó, noms que manté exactament iguals que en els mites. Per altra banda també respecta els seus parentius. Pel que fa als atributs, també en manté de molt similars o d'idèntics, com són el cas del llampec de Zeus o els fuets de les Fúries.
- L'**aspecte físic** és l'apartat que varia més, a causa de la modernització dels personatges (exemple: roba que vesteixen). Aquest fet també és pot corroborar en molts personatges, com pot ser el cas de Circe, que vesteix un vestit completament modern i no el seu vestit clàssic habitual. A més, també es pot veure en altres personatges, com en el cas d'Ares, divinitat que utilitza una moto moderna que substitueix el seu carro de cavalls.
- Pel que fa a la **personalitat**, Riordan també l'ha mantingut en gran part, si bé canvia els originals amb amb una clara i constant infantilització dels seus actes sanguinaris o sexuals que podem trobar en casi tots els personatges. Per exemple, en el cas de Dionís, continua tenint una forta predilecció cap al vi però, en canvi, no persegueix nimfes per violar-les.
- En quart lloc, l'autor fa servir els personatges de la mitologia en una **nova aventura:** la vida de Percy Jackson. Per exemple, Hades, déu de l'inframón, és un enemic de Percy Jackson i el vol matar. A vegades, en canvi, **aprofita de manera molt més semblant als mites les accions que els déus i altres personatges hi realitzaven**. Per exemple, Medusa mor de la mateixa manera que havia mort a la mitologia.
- Finalment, crec que les alteracions que l'autor introdueix en la mitologia han afavorit **l'èxit**

de les novel·les.

1.3. Relació amb altres treballs

Segons el que he pogut trobar, no hi gaire treballs sobre l'obra de Rick Riordan. Tot i això, he localitzat un treball de recerca[1] que parla de la relació entre els llibres de *Percy Jackson* amb les pel·lícules de la saga realitzades els anys 2010 i 2013, que reben el nom en castellà (no hi va haver traduccions en català) de *Percy Jackson y el ladrón del rayo* i *Percy Jackson y el mar de los monstruos* respectivament. Segons aquest treball, les pel·lícules tenen poc a veure amb els llibres i, de fet, el propi Rick Riordan ho va admetre públicament, mostrant el seu desgrat.

En canvi, hi ha força informació periodística[2] sobre els llibres, ja sigui en entrevistes a l'autor o en ressenyes de llibres. En aquestes, es poden extreure les següents conclusions sobre l'estil de l'autor.

- Riordan intenta escriure els seus llibres segons el tipus de novel·la que li agrada llegir,
- L'acció i l'humor són fonamentals per a mantenir l'atenció dels lectors. Aquestes qualitats provenen de la seva etapa com a professor, quan es veia necessitat de poder mantenir l'atenció dels seus alumnes.
- El seu objectiu a l'escriure és el mateix que quan ensenyava: crear lectors per a tota la vida gràcies a llibres divertits i educatius. De fet, ell considera que la seva professió com a novel·lista continua sent la mateixa que tenia com a professor, però ara amb milions d'alumnes.
- Segons Riordan la clau del seu èxit és l'humor, l' acció, el misteri i la màgia combinats amb personatges empàtics.

1.4. Raons de l'estudi del tema

La raó principal per la qual vaig decidir escollir aquest tema va ser el gran interès que em desperta la mitologia ja des de fa anys, interès que em va portar a escollir la saga de Percy Jackson com una de les primeres lectures d'una mida considerable, era la primera vegada que llegia un llibre de més de tres-centes pàgines. Aquest fet va ser el que va propiciar que, posteriorment, m'interessés encara més pel món antic i que busqués més informació sobre els mites o visités museus i exposicions

1 Lozano, J. (2019)

2 Calle, R. A., Echevarría, C. (2011); Deutsch, L. (2013); Adams, T. (2016); Silió, E. (2011); Antena 3 TV. (9/6/2020)

relacionades amb aquests temes.

A més, a part de la gran afició que em va fer despertar en els mites i en el món romà en general, Percy Jackson també em va permetre millorar en la meva lectura i va aconseguir que acabés trobant una gran passió en llegir i descobrir nous mons relatats per altres autors.

En definitiva, aquestes novel·les no només van implicar que descobrís un nou món extens i desconegut per mi fins aleshores, sinó que també van ajudar-me a convertir-me en el lector que sóc avui.

2. Marc teòric

2.1. La mitologia grega

Tot i ser per molts un mite ja gastat, el món grec i romà continua sent molt present en els nostres dies, influeix en aspectes bàsics de la nostra vida com la llengua que parlem o alguns dels nostres costums. El cas de la mitologia, però, no ha tingut tanta sort i ha sigut substituït durant segles per creences d'altres cultures, moltes d'elles ara també desaparegudes. Avui en dia, la mitologia ha estat considerada com una antiga creença errònia, una que només existeix en els contes fantàstics del passat. Ara bé, pel simple fet de ser antiga, és menys real que les creences actuals? En aquest treball, veurem la gran influència que aquesta ha aportat, sobretot artística i moral, a autors i persones modernes, com ara en Rick Riordan, a realitzar les seves populars obres.

La mitologia del món grec s'organitza de manera semblant a les religions actuals, amb la principal diferència de ser **politeista**, característica que compartien la majoria de civilitzacions antigues. Aquest fet els permetia (sobretot als romans) l'adopció de moltes divinitats d'altres regions conquerides, atorgant-los un nou nom i atributs (símbols o poders característics de cada déu o deessa). Per aquest motiu, molts dels déus grecs són rebatejats a Roma amb altres noms, tot i conservar la seva personalitat característica. Un exemple seria Zeus (grec) que passa a anomenar-se Júpiter (romà).

Tot i aquest canvi de nom, els 12 déus Olímpics (aquelles divinitats la majoria de les quals d'elles viuen a l'Olimp, la residència dels déus), continuen sent pràcticament els mateixos que en el món grec.

- Equivalent romà dels 12 déus Olímpics:

Mitologia grega	Mitologia romana
Zeus, déu del firmament	Júpiter
Posidó, déu del mar	Neptú
Hermes, déu missatger	Mercuri
Hera, deessa del matrimoni	Juno
Demèter, deessa de l'agricultura	Ceres
Hèstia, deessa de la llar	Vesta
Atena, deessa de la guerra i la saviesa	Minerva

Apol·lo, déu de la medicina, bellesa i de la música	Apol·lo (conserva el nom)
Àrtemis, deessa de la caça i de la natura	Diana
Hefest, déu del foc i de la forja	Vulcà
Ares, déu de la guerra	Mart
Afrodita, deessa de la bellesa, de l'amor i de la fecunditat	Venus
(Hades, déu de l'Inframón i dels morts) → no sempre és considerat Olímpic.	Plutó

Com he dit anteriorment, la mitologia grega[3] era politeista, és a dir, que creia en un gran conjunt de déus i deesses que es relacionaven entre sí. Actualment, en canvi, es creu en la majoria dels casos (exceptuant religions sobretot asiàtiques) en un sol Déu omnipotent, una divinitat amb poders ancestrals que ha creat tot allò existent. En el cas de la mitologia romana i grega, però, no atorgaven tots els successos (sobretot meteorològics) a una sola persona, sinó que creien que cada fenomen estava altament relacionat amb una sola divinitat individual.

Aquest fet es pot explicar molt fàcilment des de la perspectiva de, per exemple, la religió cristiana. En aquest cas, Déu va crear la Terra i totes les criatures que habiten en ella durant un període de temps, proeses reconegudes i dividides en dies. Un exemple seria el cel, element creat durant el segon dia. En canvi, en la mitologia grega, el cel és una divinitat independent (Urà) que es mostra amb forma humana i que, al mateix temps, és filla d'altres divinitats que en aquest cas són Gea (la seva mare i esposa, presentació de la terra/del sòl) i de Caos.

Veient aquest fet, podem confirmar que les creences antigues (sobretot els Presocràtics en un principi), no creien en un sol Déu creador omnipotent, sinó que buscaven explicacions fictícies en forma de divinitats (com el cel, la terra, les onades del mar, etc) a aquells fets o problemes meteorològics que succeïen al seu voltant.

2.2. La mitologia grega a la cultura contemporània

Com ja havia comentat en un apartat anterior, la mitologia grega i romana ha estat sovint utilitzada pels estudis d'animació i de filmació des de fa molts anys, que han anat creant noves històries emocionants i aventureres a partir dels mites que ens van arribar, històries sobretot protagonitzades

3 Grimal, P. (2009); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994); Impelluso, L. (2003); Conti, N. (2006)

per l'estereotip clàssic dels herois. Un exemple, serien les famoses pel·lícules de Disney, entre les que destaca *Hercules*, film animat que va arribar als cinemes l'any 1997, o també el famós *anime* de *Saint Seiya, sèrie* estrenada l'any 1986. En l'àmbit adult, també destaquen moltes obres, entre les quals podem trobar grans adaptacions clàssiques com ara *Jason and the Argonauts*, pel·lícula estrenada l'any 1963.

A més, tot i que en el cinema actual solen buscar més accions ràpides i violentes que no pas representacions clàssiques, encara es pot apreciar que segueixen l'estereotip d'heroi (ara també amb personatges femenins), acció que es veu representada en la majoria de metratges de superherois. Ara bé, per entendre millor aquesta influència moderna que mostren cap als clàssics, primer hauríem de contestar una pregunta: Quin és aquest estereotip d'heroi tant utilitzat en el cinema i en els còmics des de fa tants anys?

Dons bé, aquesta etiqueta prové de la tasca que es suposava que havien de complir els homes a l'antiguitat, tasca principalment caracteritzada per la protecció que havien d'exercir cap a la seva família (sovint dona i fills petits). Aquest acte de "valentia" sembla que va colpir en els cinemes fa ja molts anys i es relacionava sovint amb la societat en què es vivia quan es van fer aquestes representacions. Una clara mostra serien, per exemple, la *Cinderella* o *Sleeping Beauty*, pel·lícules dels anys 50 en què també es demostra la forta participació de l'heroi mascle.

2.3. La literatura juvenil i la mitologia

En primer lloc, la literatura juvenil s'entén com un determinat conjunt d'obres dirigides expressament cap al sector jove de la societat, diferenciant-se de les històries infantils per presentar ja una trama i uns arguments més madurs. Tot i que ja s'ha donat el cas que algunes obres pensades per al públic adult s'han acabat convertint en obres considerades juvenils[4], com el *Robinson Crusoe* de Daniel Defoe o els *Viatges de Gullivert* de Jonathan Swift, ara, el que s'entén com a literatura juvenil ja es considera plenament un sector independent, amb un gran número d'obres i lectors molt considerables en tot el món.

La literatura juvenil sol presentar unes determinades característiques, entre les que destaquen:

- Històries pensades per ser narrades en diferents volums (sagues, sèries).
- Protagonistes amb la mateixa edat aproximada que els lectors.

4 García, A. (2019); *Cerrillo, P. (2015);* Sánchez, S. (2019)

- A més, hi ha diferents tendències: realisme en la trama, fantasia, aventures, trames històriques o temes recurrents com l'amor.

En el cas de les obres de Rick Riordan, concretament les novel·les de *Percy Jackson*, trobem algunes d'aquestes característiques, com ara la publicació en sagues i el fet que els protagonistes siguin personatges joves. Pel que fa a la tendència, l'obra de Percy Jacskon també és una obra d'aventures fantàstiques, amb la novetat que se situa en el món de la mitologia grega. En altres obres, Rick Riordan ha fet servir altres mitologies, entre elles, l'egípcia o la nòrdica. En aquest àmbit, Riordan ha sigut reconegut amb una gran quantitat de premis, entre els quals destaquen bastants *Goodreads Choise Award* a millor llibre de la categoria Middle Grade per la majoria de les seves obres.

2.4. Rick Riordan i Percy Jackson

Durant aquests últims anys, Rick Riordan ha estat conegut mundialment com un dels grans autors juvenils més populars en l'última dècada i ens ha aportat grans històries i aventures referents a la mitologia. Tot i semblar un tema de poc interès per molts, Riordan ha aconseguit tornar a despertar a milions de joves de tot el món la passió cap als mites antics, que havien estat molt de temps sota l'ombra dels nous programes de televisió moderns i sota la influència de les xarxes socials.[5]

Biografia

Richard Russell Rick Riordan, conegut mundialment com Rick Riordan, va néixer a Texas el 5 de Juny de 1964, on va passar la major part de la seva vida, inclosos els seus estudis. Riordan va estudiar Anglès i Història a la universitat de Texas de San Antonio, decisió que en un futur decantaria la seva fama com a escriptor. Anys més tard, coneix Becky Riordan, la seva futura esposa amb qui es casa l'any 1985, i amb qui té dos fills, en Patrick Riordan i en Haley Riordan. Quan els seus fills van arribar a l'edat universitària van marxar a viure a Boston.

A la dècada dels 90, l'autor va treballar durant 8 anys com a professor d'anglès i de socials a la Presidio Hill School de San Francisco (una escola privada del nord de California). Degut a la seva afició per les novel·les de misteri, en aquesta etapa de la seva vida va decidir escriure ell mateix una novel·la. Aquesta acabaria essent coneguda i publicada amb el nom de *Big Red Tequila*, primer volum de la posterior saga que du per nom *Tres Navarre*, protagonitzada per un detectiu anomenat Jackson (cognom que posteriorment utilitzaria per en Percy).

5 Web de Riordan: https://rickriordan.com/

Tres Navarre

Com he explicat breument abans, *Tres Navarre* es centra en les aventures del detectiu Jackson. Divideix la seva història en set volums, la majoria d'ells publicats amb poc temps de diferència entre un i l'altre. En quant a la trama, tots els volums comparteixen una divisió semblant a les sèries policíaques i mantenen una història semblant basada en la investigació d'un crim.

L'any 2003, també va publicar un altre llibre de misteris independent de *Tres Navarre* anomenat *Cold Springs*.

La història del primer volum d'aquesta saga es centra en l'intent del protagonista, el detectiu privat Jackson, d'esbrinar la veritat en el cas de l'assassinat del seu pare. A mesura que avança la trama, els problemes augmenten, i amb ells el perill. La història del segon volum comença a partir d'un cas de robatori d'una cinta de música que el mateix detectiu Jackson havia de recuperar. Però tot es complica quan, davant dels seus ulls, es comet l'assassinat d'una violinista anomenada Julie Kearns.

Els diferents volums es van publicar entre 1997 i 2007:

- *Big Red Tequila* (1997)
- *The Windower's Two Step* (1998)
- *The Last King of Texas* (2000)
- *The Devil Went Down to Austin* (2001)
- *Southtown* (2004)
- *Mission Road* (2005)
- *Rebel Island* (2007)

El mateix Riordan també ha explicat que la seva primera novel·la (l'esmentada *Big Red Tequila*) no va ser acceptada per molts editors, i que va ser gràcies a la determinació i el suport d'un conegut entès en el tema que va aconseguir finalment un editor interessat en el llibre (3 anys abans de la data final d'impremta, el 1997). Durant els seus anys com a escriptor de llibres de misteri per adults, Rick Riordan va rebre tres reconeixaments importants, el Shamus Award (First P.I. novel) el 1998, l'Edgar Award for Best Paperback Original (millor original en format butxaca) el 1999, i l'Anthony Award for the Best Paperback Original (com a millor tapa tova) el 1998.

Inici d'una nova etapa

L'any 2005, a més del penúltim volum de *Tres Navarre*, també va publicar el primer llibre de Percy

Jackson, conegut com *El lladre del llampec*. Aquell mateix any, degut al poc temps per escriure del que disposava (també treballava al mateix temps) i a la fama que havia aconseguit per les passades publicacions, Riordan va decidir deixar d'exercir de professor, pensant que escrivint llibres podria fer que molts més nens i joves s'enamoressin i els hi agradés la mitologia a partir de les seves històries.

Una de les inspiracions que l'autor ha reconegut com a tal per escriure la saga de Percy Jackson, amb un total de 5 volums, va ser l'elaboració d'un conte d'anar a dormir per als seus fills, especialment en Haley, qui té TDAH i dislèxia (trastorns que el mateix heroi de les obres també comparteix).

Percy Jackson

En Percy Jackson, també anomenat Perseu, és el protagonista de la sèrie *Percy Jackson i els herois de l'Olimp* (en anglès, *Percy Jackson and the Olympians*), sèrie de llibres en què centraré el meu treball de recerca.

Aquesta saga, tot i tenir una trama diferent en cada volum, manté unes mateixes característiques, com són sempre el mateix narrador (en primera persona) i un toc d'humor propi (humor que també manté en altres novel·les). També cal destacar que mentre seguim les aventures de l'heroi Perseu (que varien en casi cada volum de la trama), podem anar trobant-nos amb personatges ja existents de la mitologia, fets que reviuen situacions i enfrontaments del passat clàssic. Aquestes situacions, sobretot les que protagonitza contra monstres o divinitats (ja siguin enemics o ajudes), són la font principal d'obtenció de dades del treball, situacions que permeten aconseguir descripcions, mentalitats i elements típics de cada personatge.

Abans de continuar, però, explicaré els personatges principals de la novel·la:

•**Percy Jackson**: també anomenat Perseu (que cal no confondre amb l'heroi mitològic), és un noi de 12 anys (en el primer volum), fill de Posidó i d'una dona mortal (Sally Jackson). Tot i la seva curta edat, en Percy esdevé el protagonista de les novel·les, que narren les seves aventures en primera persona. A vegades però, degut al TDH i la dislèxia que pateix, no pot arribar a llegir alguns cartells o inscripcions. Tot i això, comparteix el protagonisme amb dos altres personatges: una semidéu, l'Annabeth, i un sàtir, en Grover. A la primera novel·la és descrit com un nen amb cabell negre fosc despentinat i uns ulls verds clars, que porta usualment la camiseta taronja del Campament Mestís. A mesura que va creixent, fins a 17 anys, esdevé més alt i atlètic.

•**Annabeth Chase**: filla d'Atena i d'un home mortal, l'Annabeth esdevé una de les principals

protagonistes de la novel·la, acompanyant en la majoria de les ocasions a en Percy. Mantenint també les característiques dels altres semidéus, també presenta TDH i dislèxia, habilitat que els permet llegir grec antic. En la seva primera aparició (primera novel·la) és descrita com una noia de 13 anys (arriba fins a 18) molt intel·ligent (qualitat que prové de la seva mare, la deessa Atena), amb cabell ros rinxolat i uns ulls de color gris fosc.

•**Grover Underwood**: fill d'una família de sàtirs, en Grover és el tercer protagonista de les novel·les. Tot i tenir una diferència d'edat considerable amb els altes dos semidéus (té 27 anys), els acompanya en casi totes les seves aventures, demostrant ser un amic molt lleial a en Percy. És descrit com un noi alt, de cabell rinxolat (qualitat que comparteixen la majoria dels sàtirs) i ulls marrons. Les seves potes de cabra també són de color marró (com tot el pèl i ulls del seu cos).

Trama del primer i del segon volum.

El lladre del llampec (Títol original: *The Lightning Thief*): Aquest títol va ser l'inici del que es convertiria en una gran saga, la novel·la que explica els orígens del nostre protagonista. En el llibre, es descriu la vida d'en Percy com una vida monòtona i, degut a la hiperactivitat que pateix, el noi ha sigut ja expulsat d'una gran quantitat d'escoles (no sempre per culpa seva). Tot i això, la seva vida va canviar per complet en el moment en què, durant una excursió de classe, una de les seves professores, la senyora Dodds, es converteix en una Fúria (ésser explicat més endavant) i l'intenta assassinar.

A partir d'aquest moment, aquells qui havien estat vetllant per ell (la seva mare, en Grover i en Quiró), es veuen forçats a preparar un pla precipitat, en què portaran el noi al Campament Mestís (lloc on coneix l'Annabeth), per tal que estigui segur. Malauradament, però, durant el viatge d'anada, són atacats per un Minotaure, i la Sally, la mare d'en Percy, es sacrifica per salvar el seu fill. Un cop allà, es descobreix el causant del seu atac. Algú ha robat l'arma divina de Zeus (el llampec mestre), fent creure a la divinitat que ha estat el seu germà rival, Posidó, amb l'ajuda del seu fill mortal (en Percy). Acusat, per tant, del robatori, en Perseu viurà un seguit d'aventures per demostrar que no ha sigut ell el verdader culpable i netejar no només el seu nom, sinó també el del seu pare.

El mar dels monstres (Títol original: *The Sea of Monsters*): Ja convertit en un semidéu reconegut pel mateix Olimp, en Percy torna a anar a una escola de mortals, i intenta mantenir una vida més o menys normal. Aquesta vegada, però, ja no l'acompanyen els seus dos amics, sinó que ha conegut un noi estrany, un noi que, com passava abans amb en Grover, no és gaire ben tractat pels altres companys de curs. Un dia de curs normal, durant una classe d'educació física, apareixen una colla

de gegants (monstres mitològics), éssers cruels i sanguinaris, que intenten matar el pobre Percy. Ajudat, però, pel noi "mortal" i l'Annabeth (que apareix sobtadament), aconsegueix fugir, i arriben al cap de poc temps al Campament Mestís, lloc que es considerava segur per als semidéus. El campament Mestís és un conjunt d'edificacions en forma de cabanes consagrades a divinitats (els seus respectius pares) on habiten els semidéus joves, per tal d'estar fora de perill. La principal protecció d'aquest lloc és l'arbre de la Thalia, que fa de barrera màgica tant per als mortals com per als monstres.

Però el Campament és atacat per les forces del mal a través dels Toros de "Còlquida", fet que provoca una gran confusió. Un cop els monstres s'han retirat (gràcies a en Tyson, noi que en realitat era un Ciclop), se'ls revela la veritat als nostres herois. L'arbre de la Thalia, filla de Zeus convertida en arbre i utilitzada com a barrera màgica protectora, s'està morint, enverinada per un semidéu misteriós. Desconfiant de Quiró, Dionís l'expulsa del Campament (degut a què és fill de Cronos), provocant que en Percy fugi d'amagat (no l'havien seleccionat per la missió) d'aquest lloc (conjuntament amb en Tyson i l'Annabeth) per trobar l'única cosa capaç de salvar l'arbre, el Velló d'Or. Mentrestant, el sàtir Grover es troba presoner sota les urpes del Ciclop Polifem, el posseïdor del Velló, i intenta guanyar temps per tal de no ser devorat.

Volums de Percy Jackson:

- *The Lightning Thief* (2005) → *El lladre del llampec*
- *The Sea of Monsters* (2006) → *El Mar dels Monstres*
- *The Titan's Curse* (2007) → *La Maledicció del Tità*
- *The Battle of the Labyrinth* (2008)→ *La Batalla del Laberint*
- *The Last Olympian* (2010) → *L'últim heroi de l'Olimp*

Les traduccions de la saga en català es van dur a terme el març i el juny del 2015, per l'editorial Salamandra a càrrec de Jordi Cussà (primer, segon i cinquè volums), d'Albert Vitó i Godina (quart volum) i Anna Puente Llucià (tercer volum). Han realitzat fins a la 3ª edició, a l'abril de 2018.

Altres sagues que ha realitzat (mitologia egípcia, romana i nòrdica)

El coneixement en mitologia que Rick Riordan posseeix ha permès a l'autor realitzar no només novel·les centrades en la mitologia grega sinó també en camps completament diferents, com ara la mitologia egípcia, nòrdica i romana. Algunes d'elles també inclouen en Percy com a personatge secundari.

- *Els herois de l'Olimp / **The Heroes of the Olympus***
  - *The Lost Hero* (2010) → *L'heroi perdut*
  - *The Son of Neptune* (2011) → *El fill de Neptú*
  - *The Mark of Atena* (2012) → *La Marca d'Atena*
  - *The House of Hades* (2013) → *La casa d'Hades*
  - *The Blood of Olympus* (2014) → *La sang de L'Olimp*

La saga va ser traduïda al català per l'editorial Kimera (Galera) a càrrec de Jordi Cussà, Anna Camps i Laia Font i Mateu (primer volum) els anys 2012 (primers 3 volums), 2013 (4t volum) i 2014 (5è volum).

- *Les Cròniques dels Kane / **Kane Chronicles***
  - *The Red Pyramid* (2010)→ *La piràmide Vermella*
  - *The Throne of Fire* (2011) → *El tron de foc*
  - *The Serpent's Shadow* (2012) → *L'ombra de la serp*

Resum: aquesta saga és explicada en primera persona segons la perspectiva dels dos protagonistes germans: la Sadie Kane i en Carter Kane. L'aventura important comença al British Museum, on el pare dels dos nois (que era historiador) és devorat per un sarcòfag que ha alliberat el déu Seth. A partir d'aquí, els nois són adoptats pel seu oncle Amos i descobreixen els déus egipcis i els plans de Seth (déu del caos i de la violència entre altres) per destruir el continent americà utilitzant el poder del seu pare Julius Kane. Molt més endavant es descobreix la veritable identitat del pare, que no és altre que el déu Osiris. La saga va ser traduïda al català per l'editorial Kimera (Galera) durant els anys 2011 (primer volum) i 2012 els dos restants. Traduïda a càrrec de Montserrat Camps Gaset i de Tiana Puig i Soler (primer volum).

- *Magnus Chase i els déus d'Asgard / **Magnus Chase and the Gods of Asgard***
  - *The Sword of Summer* (2015) → *L'Espasa de l'Estiu*
  - *The Hammer of Thor* (2016) → *El Martell de Thor*
  - *The Ship of the Dead* (2017) → *El Vaixell de la Mort*

Resum: la història està protagonitzada per Magnus Chase, convertit en rodamón des de la mort de la seva mare. La història comença davant de l'atac de gegants de foc a la ciutat de Boston, on habitava

el protagonista. Aquest, veient el perill que corren molts ciutadans en un atac, decideix sacrificar la seva pròpia vida per salvar-los. Un cop mort, s'adona sorprenentment que ha estat transportat per una Valquíria al Valhalla (residència d'herois caiguts), convertint-se en un einherjar (esperit d'un heroi que serveix a Odin). Allà és on coneix els seus futurs amics (la valquíria Samirah Al- Abbas, el nan Blitzen i l'elf mut Hearthstone) amb qui viurà aventures per salvar el món del Ragnarok.

La saga va ser traduïda al català per l'editorial Kimera (Galera) l'any 2013 (1r volum), 2017 (2n volum) i 2019 (3r volum) a càrrec de Jordi Cussà i Anna Camps.

- ***The 39 Clue Series*** → sèrie feta amb col·laboració a altres 4 autors
  - *The Maze of Bones* (2008)
  - *Vespers Rising* (2011)→ llibre elaborat amb 4 autors : Peter Lerangis, Gordon Korman i Jude Watson (el quart és ell). Últim llibre de la saga.
  - Introduction to the 39 Clues Series (2010)

  La saga té un total de 12 volums.
- *Les proves d'Apol·lo /* ***The Trials of Apollo***
  - *The Hidden Oracle* (2016) → *L'oracle perdut*
  - *The Dark Prophecy* (2017) → *La profecia obscura*
  - *The Burning Maze* (2018) → *El Laberint en Flames*
  - *The Tyrant's Tomb* (2019) → *La tomba del tirà*
  - *Tower Of Nero* (2020) → De moment, no ha estat traduït a cap altre idioma

  La traducció en català ha estat feta als mateixos anys de les publicacions originals per part de l'editorial Kimera (Galera) a càrrec de Milo J. Krmpotic.
- També ha redactat la introducció d'altres llibres que parlen de mitologia grega, no traduïts de moment al català.
  - ***Tales of the Greek Heroes*** (Puffin classics).
  - ***Demigods and Monsters*** (2009) → autors comentant sobre la seva obra. Ell va fer la introducció

Opinions i consells

Una de les incògnites més grans per als fans de l'autor és conèixer per quin motiu l'escriptor va

deixar d'escriure novel·les per adults, una incògnita que va respondre ell mateix en el FAQ de la seva pàgina web. Segons el seu testimoni, la sensació d'escriure per adolescents i nens l'hi havia agradat tant que no tenia intenció de tornar a escriure altres tipus de llibres. Ell creu que escriure llibres per nens i joves l'ha ajudat a millorar la seva lectura adulta, ja que tots els lectors busquen unes qualitats determinades en els llibres: descripcions no gaire llargues, personatges que evolucionin, trames que no siguin excessivament enrevessades.... Segons la seva opinió, els lectors adolescents busquen les mateixes qualitats en una lectura que un adult.

Una de les altres inspiracions per escriure prové de la seva joventut, tal com explica també a la seva pàgina web. En Rick Riordan va començar a escriure quan estava acabant 8è grau (equivalent a 4t d'ESO), després que un dels professors que tenia en aquell moment l'encoratgés a escriure. Per aquest mateix motiu, en el FAQ i a algunes entrevistes, respon preguntes i dona consells sobre la publicació, construcció de l'obra (diàlegs, personatges, com millorar...) i com s'ha de comportar l'autor a l'hora de publicar una novel·la.

Un dels seus consells és que un ha d'escriure allò que realment vol escriure i no allò que creus que es publicarà. "Explico als aspirants a escriptors que han de trobar el que han d'escriure" -diu l'autor-, "per mi, això va significar marxar durant un temps lluny de casa, on vaig aprendre a valorar allò que sabia"[6].

La seva experiència en la publicació també està relacionada amb un dels seus consells: buscar persones amb reputació que et puguin ajudar i valorin la teva obra. També creu que els agents són quasi indispensables per trobar bons editors (ja que una sola persona no ho pot fer). També parla que el va sorprendre la popularitat dels seus llibres i com es van fer famosos.

Futures obres:

Fa poc temps, va decidir fer un contracte amb Disney (Disney-Hyperion Publishing Family), que consisteix en una col·lecció de llibres de diferents mitologies escrites per altres autors. Té dos objectius. Per una banda, aconseguir promocionar escriptors menys coneguts (la seva manera de donar les gràcies per el seu èxit), mitjançant les introduccions dels llibres i la publicitat. Per altra banda, elaborar un catàleg més ampli per als nens (que puguin escollir entre més llibres diferents), i que es vegin reflectits en els llibres que llegeixin (han sorgit lectures de la Índia, Mèxic...). Aquesta col·lecció es va posar en marxa a principis de 2019, amb la publicació de *Aru Shah And The End Of Time.*

6 "I tell aspiring writers that you have to find what you MUST write." "For me, that meant getting away from home for a while and learning to appreciate what I knew, before I could follow the old axiom, "Write about what you know." "

El 14 de maig de 2020, l'autor va revelar per la seva web oficial que portaria a terme una adaptació cinematogràfica (en forma de sèrie totalment controlada i organitzada per la seva esposa i ell mateix) a través de la plataforma exclusiva de Disney Plus, disposat a arreglar el desastre en vendes que van provocar les pel·lícules del 2010 i 2013, que no eren gens fidels a les obres originals.

3. Part Pràctica: els déus grecs a Percy Jackson i els herois de l'Olimp

3.1. Metodologia:

El meu treball segueix la metodologia científica, que consisteix en:

- Identificació d'un tema de treball
- Establiment d'hipòtesis de treball
- Recerca i interpretació d'informació per verificar les hipòtesis
- Conclusions

Per poder portar a terme aquest treball ha sigut fonamental localitzar informació sobre el tractament que Rick Riordan feia de la mitologia i sobre la pròpia mitologia grega. Abans de continuar, i com ja he explicat anteriorment, cal destacar la raó per la qual vaig escollir aquesta saga d'obres de Rick Riordan en concret, i no una de les seves altres novel·les. En primer lloc, la novel·la de Percy Jackson va ser la meva primera lectura que vaig realitzar d'una mida considerable, lectura de la qual, tot i haver-la realitzat ja fa uns anys, continuo mantenint un molt bon record. A més, també cal dir que aquesta saga va ser la raó per la qual ara m'interesso tant per la mitologia i el món romà, ja que va ser un gran incentiu per mi en aquest aspecte com us he explicat anteriorment. Finalment, pel que fa a l'àmbit metodològic, *Percy Jackson i els herois de l'Olimp* va ser el primer conjunt de novel·les juvenils escrites per l'autor, i, gràcies al seu èxit, va permetre que posteriorment es publiquessin altres sagues. Per aquest motiu, considero que és una de les seves obres més representatives i estimades per part dels seus fans.

Aquesta saga va estar representada en cinc volums, tots ells publicats amb un any de diferència respecte als números anteriors (exceptuant l'últim, el qual va ser publicat dos anys després del quart volum). Tot i això, només he realitzat l'extracció d'informació dels dos primers volums (i un personatge del tercer i un altre del quart), donat el gran número de personatges que anaven sorgint a cada volum. En tot cas, no descarto poder ampliar aquest tema si algun dia tinc l'ocasió de fer-ho.

- Riordan, R. (2015). *El lladre del llampec*. Barcelona: Salamandra.
- Riordan, R. (2018). *El mar dels monstres* (3a ed). Barcelona: Salamandra.
- Riordan, R. (2015b). *La maledicció del tità*. Barcelona: Salamandra.
- Riordan, R. (2015c). *La batalla del laberint.* Barcelona: Salamandra.

Així, donat el temps de què disposava, he pogut aconseguir informació molt detallada de cada

personatge. També cal remarcar que la gran majoria de característiques de cada personatge les he extret dels diàlegs que protagonitzen aquests mateixos. Seguint els meus criteris, he recollit la informació en una taula informatitzada (*v.* Annex 1), on he apuntat de cada individu les pàgines en que apareix i en les que realitza qualsevol acció prou remarcable. A partir d'aquí, vaig distingir diferents grups per realitzar la comparació dividint l'estudi de cada personatge en: caràcter moral (inclosa la descendència), aspecte físic, atributs (és a dir, elements que porta o llueix), genealogia i l'acció que porta a terme en el llibre. Seguint aquesta pauta, vaig recollir informació de seixanta-un personatges.

A partir d'aquí, vaig dividir-los en diferents grups, de més a menys importància o rellevància segons la seva intervenció en la trama de les novel·les: molt important, important, poc important o gairebé no intervé. A més a més, també vaig distingir en un altre grup aquells qui la seva espècie es repetia (com per exemple Quiró, que és un centaure, espècie que també surt a la novel·la). Seguint aquest esquema, vaig seleccionar els personatges del primer grup, que eren un total de vint-i-dos, i els tres que formaven el grup de les espècies. La llista de tots els personatges és la següent: el color groc vol dir molt important; el color verd vol dir important; el color blau vol dir poc important o que gairebé no intervé. Finalment, el rosa fa referència al grup de les espècies. (*v.* Imatge a l'Annex 1)

- Riordan, R., Rocco, J. (2018). *The Lightning thief: Illustrated edition*. New York: Disney-Hyperion Books.
- Riordan, R., Venditti, R. (2010). *The lightning thief: The graphic novel*. New York: Disney-Hyperion Books.
- Riordan, R., Venditti, R. (2013). *The sea of monsters: The graphic novel*. New York: Disney-Hyperion Books.
- Riordan, R., Venditti, R. (2013b). *The titan's curse: The graphic novel*. New York: Disney-Hyperion Books.
- Riordan, R., Rocco, J. (2014). *Percy Jackson's Greek Gods*. Los Angeles: Disney-Hyperion Books.
- Riordan, R., Rocco, J. (2015). *Percy Jackson's Greek heroes*. Los Angeles: Disney-Hyperion Books.
- Riordan, R., Robinson, K. (2017). *The Percy Jackson coloring book*. New York: Disney-Hyperion Books.

Per altra banda, com a fonts d'informació pel que fa a la mitologia clàssica, vaig consultar la

següent bibliografia especialitzada:

- Grimal, P. (2009). *Diccionari de mitologia grega i romana* (2a ed.). Barcelona: Edicions de 1984.
- Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994). *La mitologia clàssica: Literatura, art, música*. Barcelona: Editorial Barcanova.
- Impelluso, L. (2003). *Héroes y dioses de la antigüedad* (2a ed.). Barcelona: Electa.
- Conti, N. (2006). *Mitología* (2a ed.). Murcia: Universidad de Murcia.

Pel que fa a les representacions dels personatges mitològics, he revisat les pàgines web de diferents museus (que detallo en cada fitxa) i les bases de dades d'imatges següents:

- https://www.europeana.eu/en
- https://www.uffizi.it/gli-uffizi
- http://www.museivaticani.va/content/museivaticani/it.html

La informació que vaig obtenir la vaig sintetitzar en les fitxes de cada personatge i, en cada cas, també hi he afegit una conclusió individual. A partir d'aquí, vaig poder fer tota l'anàlisi de la documentació, verificar les hipòtesis de partida i redactar les conclusions.

3.2. Fitxes

Les fitxes de cada personatge, que formen la part principal del treball i que es poden veure a continuació, estan organitzades a partir dels següents apartats:

•**Fonts**: consten les referències bibliogràfiques tant de la mitologia com del paper del personatge a les novel·les de Rick Riordan; les novel·les il·lustrades de Rick Riordan d'on procedeix la imatge del personatge i el Museu o la institució d'on procedeix l'obra d'art (a la bibliografia i webgrafia apareix la cita completa del Museu o la institució i la seva pàgina web).

•**Nom, etimologia** (en els casos que conec) i una cita d'un autor clàssic que descriu el personatge.

•**Aspecte físic** (que inclou l'aparença i els estris) a la mitologia i a l'obra de Riordan.

•**Caràcter moral** a la mitologia i a l'obra de Riordan (incloent l'àmbit amorós, en què s'explica els seus descendents).

•**Atributs** tant a la mitologia com a l'obra de Riordan.

•**Genealogia** del personatge (ascendents).

•**Conclusió**.

Ares, déu de la guerra.

- La seva etimologia, es a dir, l'origen del seu nom, continua sent molt incerta.
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 148); Grimal, P. (2009, p. 47-48); Impelluso, L. (2003, p. 145-147, 153); Riordan, R. (2015, p. 228-229, 323-327); Riordan, R. (2018, p. 161-162); Riordan, R., Rocco, J. (2018); Riordan, R., Venditti, R. (2010); University of Cambridge.
- Homer (II. V 31): *Ares, Ares, funesto para los mortales, manchado de sangre, destructor de murallas.*

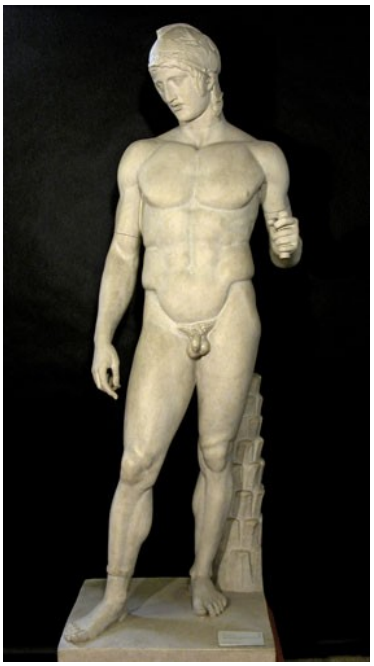

ASPECTE FÍSIC. Ares ha estat sovint descrit com un home d'estatura colossal i forta complexió, sent la representació de la violència i de la força bruta.

Aquest fet prové del seu gran amor cap a la batalla, que provoca que, en moltes ocasions, no pensi quan actua. La seva aparença, tot i semblar mortal, sempre va acompanyada d'un casc de guerra, elm que en les estàtues romanes (és a dir, en el cas de Mart) va ser representat amb la típica forma de les legions romanes. Això es pot veure en el bust del déu (*Hoved of Ares Borghese*) o en una de les seves estàtues a cos complet que es conserva al *Louvre Museum*, o en l'obra de *Mars and Venus Surprised* del pintor contemporani Louis Jean François. El seu rostre, sobretot a les estàtues clàssiques, té un rostre tranquil, fet que discrepa de la seva naturalesa. Un exemple és el *Ludovisi Mars*. Finalment, Ares sol ser representat completament nu, amb un escut o una llança a la seva mà o braç. En algunes ocasions, (sobretot pintures) vesteix la seva armadura.

CARÀCTER MORAL. La moral del déu de la guerra és bastant qüestionable, de manera que, per exemple, tot i donar suport a un bàndol de la guerra (com els Troians), a vegades acaba ajudant el bàndol contrari. Sovint, tot i ser el màxim representant de la guerra, és derrotat per Atena (i ha de fugir a l'Olimp), fet que demostra que la intel·ligència i l'estratègia juguen un paper molt més important en les batalles que la força bruta. En l'àmbit amorós, Ares va tenir un gran quantitat de fills, molts d'ells amb mortals. Aquests, en moltes ocasions mostraven la mateixa crueltat que el seu pare, sent un exemple el rei Licàon (rei que menjava carn humana, preferiblement de nens). En algunes ocasions però, ell mateix els defensava, com és el cas de la mort de L'Ismenian Dragon, el

drac Marí, fill que va venjar mitjançant l'esclavitud temporal del seu assassí, l'heroi Cadme. Tot i això, també va engendrar a grans guerrers, com va ser el cas d'Hipòlita, líder de les Amazones (es creu que el déu vivia a Tràcia, regió que també habitaven aquestes guerreres). El déu també va mantenir relacions amb Afrodita, deessa de l'amor i esposa d'Hefest (vegeu el mite de la xarxa indestructible d'aquest últim). Aquesta relació ha estat entesa com la prova que l'amor guanya a l'odi, de manera que molts autors han volgut representar les dues divinitats, com per exemple, l'escultura moderna de *Mars and Venus* de l'autor austríac Leopold Kiesling. Malgrat el seu caràcter, en algunes ocasions va realitzar bones accions, com salvar la seva filla Alcipe de l'intent de violació per part d'Halirroti.

ATRIBUTS. Els atributs d'Ares eren referents a la guerra, molts d'ells parts de la seva armadura (casc, escut, llança, etc). Per aquest motiu, els seus dos animals consagrats són el gos, el voltor i el llop, animals que fan referència a la caça. En algunes ocasions, se'l veu conduint un carro de guerra, acompanyat durant les seves batalles de Dimos (el terror), Fobos (la por), Eris (la dicòrdia) i Enio (una altra deessa de la guerra).

GENEALOGIA. Ares és un déu de segona generació, conegut com un dels dotze Olímpics, fill de Zeus i Hera (del seu legítim matrimoni).

Ares, déu de la guerra (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Rick Riordan ha descrit el déu de la guerra com un home de gran estatura i corpulència, que va vestit de manera similar a un culturista, un lluitador professional o un motard agressiu (exemple: jaqueta negra de cuir) agafant una estètica "moderna" relacionada amb els soldats o amb l'entrenament militar. En algunes il·lustracions, en que es mostra el déu en forma divina, Ares se'l pot veure amb una aparença molt més clàssica, nu de cintura, vestit amb l'armadura i les armes originals i duent una llarga capa vermella. El seu rostre, decorat amb una expressió cruel i malvada, estava tapat per

unes ulleres vermelles, completant el peculiar aspecte. Els cabells, visibles degut a la inexistència del casc, tenien un tallat curt, recordant a un soldat militar. Aquesta estètica, es pot veure a les obres de John Rocco, il·lustrador de les novel·les gràfiques de la saga. Un dels principals trets per identificar-lo és la barbeta, caracteritzant-se per ser un dels únics déus masculins sense barba (atribut que tampoc manté Hermes). A més, tot i no tractar-se directament del seu aspecte, Ares va sempre acompanyat d'algun tipus d'arma, ja sigui una arma de foc o una arma blanca. Totes elles tenen una estètica actual, símbol de la modernització de la divinitat (per exemple, ja no porta el casc al braç).

CARÀCTER MORAL. Tot i tenir aquest aspecte físic bastant distant del mitològic, Ares continua tenint el mateix caràcter impulsiu que fa que moltes vegades no pensi en les conseqüències dels seus actes (vegeu com és provocat al final del llibre). Tot i això, sí que mostra una petita millora en la seva intel·ligència, mostrant en cert punts certa capacitat d'estratègia o de perversitat que abans no tenia (possible aprenentatge dels enfrontaments mitològics que va protagonitzar contra Atena). En l'àmbit amorós, Ares continua mantenint relacions amb Afrodita, fent que Hefest, l'espòs de la deessa, continuï realitzant trampes per ridiculitzar-los (vegeu xarxa d'Hefest). A més, el déu mostra una actitud bastant masclista, desconfiant de l'eficàcia/triomf de la seva filla Clarisse (una altra semidéu que també té l'actitud del seu pare). Finalment, un cop el protagonista aconsegueix ferir-lo, el déu fuig cap a l'Olimp amb la seva forma divina (com feia habitualment quan queia derrotat) maleint el seu agressor.

ATRIBUTS. Els atributs del déu que complementaven l'armadura apareixen clarament modernitzats (com per exemple les armes de foc), acció que també passa amb el seu carruatge (ara substituït per una moto de grans dimensions). En quant als seus acompanyants i als seus animals consagrats, l'autor no en fa cap referència, exceptuant el senglar (animal molt relacionat amb la caça que apareix en forma de trofeu a la cabana d'Ares del Campament Mestís).

GENEALOGIA. Tot i que no s'explica la seva infància o naixement (informacions desconegudes ja des dels relats antics) ni s'explica el seu origen, Percy Jackson el relaciona en poc temps amb el déu dels mites, reconeixent-lo com a fill de Zeus.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom i als orígens de la divinitat, Riordan els ha mantingut idèntics als originals, alterant però els seus atributs, que ara es veuen modernitzats igualment que la seva aparença física. A més, alguns d'ells no apareixen en el relat, com són els cassos dels seus

acompanyants o d'alguns dels seus animals. El caràcter del déu, també s'assimila bastant al mitològic, mostrant pràcticament la mateixa manera de ser del déu antic (excepcionant la infantilització dels seus trets sanguinaris i algunes maneres de raonar, com ara la millora en la seva capacitat d'estratègia). També caldria destacar, que l'obra de Riordan no reprodueix les històries més conegudes que porta a terme Ares a la mitologia, fora que manté la seva relació amb Afrodita. Tot i això, aprofita els atributs morals del déu per convertir-lo en un dels principals antagonistes del primer volum que vol assassinar a Percy Jackson.

Els braus de Khalkotauroi, obra d'Hefest

- Fonts: Grimal, P. (2009, p. 51-52); Riordan, R. (2018, p. 49, 51); Riordan, R., Rocco, J. (2015); The Barber Institute of Fine Arts.

ASPECTE FÍSIC. Tot i assimilar-se en aspecte al d'un toro comú, els braus de Khalkotauroi van ser parcialment construïts per la divinitat Hefest, que els va atorgar d'aquesta manera unes qualitats peculiars. Dit això, cal ressaltar que la majoria d'aquestes qualitats estan relacionades amb el seu feréstec comportament, creant així un aspecte més impactant. A més, possiblement, el fet que només apareguessin en un petit fragment d'un sol mite, Els argonautes, va acabar propiciant variacions importants en la forma de representar els animals. A vegades eren representats només amb les peülles de bronze i a vegades amb tota la part inferior de les quatre potes d'aquest metall. Aquest element ha contribuït a l'adaptació novel·lística moderna de convertir-los totalment format d'aquest metall. Per altra banda, també se'ls atribueix una gran capacitat ígnia, tinguen la capacitat d'expulsar des del seu interior (a través dels narius o boca, usualment també fabricada en bronze), grans flamarades de foc.

CARÀCTER MORAL. Els dos únics atributs morals que ens han arribat d'aquests personatges són el seu mal temperament i la ferocitat. Pel que fa al mal temperament, és una actitud que la majoria de braus que apareixen a la mitologia comparteixen. Pel que fa a la ferocitat, és una actitud que prové de l'intent de col·locar-els-hi un jou (estri de fusta o metall que es lligava al coll dels animals per tal de que aquests tiressin d'un carruatge). Aquest estri, els va ser finalment col·locat per l'heroi Jàson (mencionat com a alumne de Quiró) com a una de les tasques per aconseguir el Velló d'Or, missió atorgada pel rei Eetes. Tot i això, aquesta proesa va ser possible gràcies a una poció que el protegia de les flames, element atorgat per Medea, filla del mateix rei, que posseïa coneixement en bruixeria. Després de la seva derrota contra l'heroi, no es va saber res més d'aquests personatges, possiblement perquè devien ser domats i utilitzats com a animals de càrrega pel rei.

ATRIBUTS. Tot i no tenir uns atributs característics que siguin independents del seu propi cos (donat que són animals), aquests sempre són identificats gràcies a les seves peülles de bronze, a més de ser identificats d'entre els monstres per la seva capacitat ígnia. Malgrat tot, no són elements veritablement seus, donat que van ser "construïts" pel déu Hefest com a regal per al rei Eetes de Còlquida.

GENEALOGIA. Com ja he mencionat anteriorment, els braus de Khalkotauroi van ser fabricats (parcialment) com a regal per al rei Eetes per part d'Hefest, déu de la forja i del foc (fet que segurament és el causant que els toros poden dominar aquest element).

Els toros de Còlquida, obra d'Hefest domades per l'heroi Jàson (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Contradient el relat original grec que s'ha pogut conservar d'aquests personatges, Riordan els ha donat una aparença molt més moderna i imponent, que recorden a diverses adaptacions cinematogràfiques prèvies d'altres autors on també havien rebut les mateixes qualitats fantàstiques. Un exemple, segurament el més important, és la sèrie de *Jàson i els Argonautes* transmesa als 2000. Així dons, aquests ja no tenen l'aparença de brau normal, sinó que mantenen tot el seu cos fet de bronze, fet que els dona un nou aspecte totalment robòtic (dividit en diferents segments que donen al personatge una aparença extraterrestre) i una mida molt més major (ara s'assimilen en mida a la d'un elefant, encara que a la imatge mostrada a la guia il·lustrada siguin de mida inferior). El seu tronc inferior, la zona del cos que en tots els relats (ja siguin només les peülles o fins el genoll de la bèstia) adoptava aquest material, ho continua essent, però ja no destaca per sobre de la resta (ara, tota la carcassa passa a ser fabricada en bronze, rebaixant la importància que rebia aquesta zona al ser diferent de les altres). Ara bé, degut a aquest fet que ja he comentat, el musell també continua sent de metall, permetent a l'animal escopir flamarades. Com ja us deveu imaginar però, quan un metall entra en contacte amb foc o escalfor directes, assoleix grans temperatures i fa impossible de poder-lo tocar sense cremar-se. Aquest fet senzill i irrefutable rep molta importància en el mite, de manera que provoca que Jàson s'hagi de prendre una poció màgica anti-escalfor elaborada per

Medea per tal de poder fer sucumbir a les ferotges bèsties. Aquesta part del mite rep també importància a la novel·la, on s'explica que, només d'acostar-se a la bèstia, els personatges reben immediatament una gran onada de calor que no els permet respirar i que acaba incendiant part del campament. Finalment, l'autor també descriu el seus rostres i banyes, assegurant que tenien ulls fabricats a partir de robins (possible referència als regals que Hefest va oferir a Tetis i Eurínome) que resplendien cada vegada que els monstres escopien foc blanc. Pel que fa a les banyes, eren de plata polida, fent que aquest material resplendís quan els tocava el sol.

CARÀCTER MORAL. Seguint l'exemple de la mitologia, l'atribut moral que ens presenten aquests personatges és el mateix comportament feréstec, actitud que, com ja havia escrit a l'apartat anterior, comparteixen amb la gran majoria de braus (animals) que apareixen a la mitologia (excloent, però, transformacions de deïtats en aquest animal, com per exemple, el brau d'Europa). Tot i no presenciar directament el mateix repte, (degut a que a la novel·la no els intenten domar sinó destruir), els braus continuen mostrant-se esquerps de cara als humans malgrat que havien estat durant molts anys al seu servei (un cop Jàson els hi va col·locar el jou).

ATRIBUTS. La forma dels animals ha canviat molt a causa de la transformació de materials del seu cos, ja que antigament eren animals vius mentre que en la noves versions (de diferent autors, entre ells Riordan) han esdeveingut màquines. Tot i això, només de veure la seva capacitat de destrucció, són fàcilment reconeguts pels herois com una de les creacions d'Hefest. La seva perillositat fa que els protagonistes necessitin l'ajuda d'un Ciclop, criatura immune al foc que sovint treballa a les forges d'alguns déus.

GENEALOGIA. Mantenint la idea original, els braus de Khalkotauroi (anomenats de Còlquida per facilitar la lectura als joves) van ser també fabricats per part d'Hefest, déu de la forja. Es desconeix si també van ser un regal per al rei Eetes, opció que, en mantenir els mites antics com a passat, és molt probable.

CONCLUSIÓ. En les novel·les de l'autor, l'alteració de verdader nom dels toros de Còlquida és pràcticament una excepció (utilitzada en molts pocs casos), en que Riordan ha arribat a aquesta conclusió per tal de facilitar la seva pronúncia als seus lectors. Pel que fa al seu orígen, l'autor l'ha mantingut idèntic. El seu aspecte físic però, s'ha vist molt alterat i modernitzat, provocant que en la novel·la siguin transformats en grans robots de metall (invenció que agafa d'altres autors). Aquesta transformació però, parteix del fet de que en els mites antics les peülles/potes dels animals ja eren

de bronze. Pel que fa al seu caràcter, els braus mantenen la seva ferocitat i capacitat ígnia, alterant però el context en que es troben, que canvia completament (fent-los reaparèixer en una situació totalment diferent, en la que protagonitzen un atac de les forces del mal cap al Campament Mestís, residència dels semidéus).

Caront, geni del món infernal

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 171); Grimal, P. (2009, p. 90); Riordan, R. (2015, p. 286-293); Riordan, R., Venditti, R. (2010); The Metropolitan Museum of Art, Tomb of the Anina family (Tarquínia).
- Virgili; Llibre VI (298-301): *Un horrendo barquero guarda estas aguas y río, Caronte, de terrible suciedad, en cuyo mentón reposa una abundante y descuidada barba blanca, sus ojos de llama están fijos, de sus hombros cuelga con un nudo un sucio manto.*

ASPECTE FÍSIC (FORMA HUMANA). Conservada com una de les úniques restes antigues que han sobreviscut d'aquest personatge, aquesta ceràmica àtica, representa un Caront d'aspecte envellit, portant una barba fosca descuidada de mida reduïda (blanca en algunes ocasions). El seu rostre és representat en moltes ocasions amb una expressió neutral, que fins i tot es pot arribar a considerar un mig somriure. Pel que fa al seu cap, sol dur sempre un capell rodó, element decorat amb formes arrodonides. Aquest capell es pot apreciar tant en el vas conservat en el *Metropolitan Museum of Art* de Nova York (imatge mostrada) com en la versió pertanyent al *Ashmolean Museum* d'Oxford. La seva roba es pot identificar sovint com una toga grega que deixa un braç al complet i una part del seu tors visibles. En altres ocasions, sobretot en les representacions contemporànies, (com per exemple en l'obra de Joachim Patinir: *El paso de la laguna Estigia)*, Caront va completament nu, acompanyat per un tros de tela o parrac que casualment tapa la zona dels genitals. Finalment, tot i que no forma part directa del seu cos, el geni de l'Inframón està sempre associat a la seva embarcació, amb un únic pal de fusta en forma de rem agafat amb totes dues mans. La barca, tot i no ser sempre present en les escultures (com es pot veure en *Charon, nocher des Enfers* de l'autor contemporani Charles Francois Hutin), és sempre representada com una petita embarcació de fusta, exempta de vela o d'altres rems.

ASPECTE FÍSIC (FORMA MONSTRUOSA). Tot i formar part de la mitologia greca, Caront ja estava present en la creença Etrusca (en les seves

sepultures) com un mostre esfereïdor que causava la mort dels moribunds (com la representada al costat). Aquí, li atribueixen ales de dèmon alat, cabells envoltats de serps (com ja havien fet en altres personatges mitològics, com era el cas de les Fúries o Medusa) i una gran massa de fusta a la mà, utilitzada per esclafar i arrossegar els moribunds cap a l'Inframón (causant del sobrenom *de dèmon de la mort*). Aquesta aparença, també es pot veure en obres modernes, com és el cas de la Capella Sixtina, on Caront també va ser representat amb la seva barca de fusta.

CARÀCTER MORAL. Caront ha sigut conegut a través de la història com el barquer de l'inframón, ésser mitològic encarregat de transportar les ànimes dels difunts d'una riba a l'altre del riu Aqueront (riu que en algunes versions era la llacuna Estígica, com un dels quadres nombrats anteriorment o una de les obres de Nicolas Louis François Gosse de *Passage on the river Styx*). Per poder creuar, els difunts necessitaven una moneda grega anomenada Òbol (tradició que s'ha conservat en alguns esquelets), provocant que si aquests no disposaven d'ella, haguessin de navegar sense rumb pel riu (encarregant-se de moure l'embarcació). Aquest fet demostra una actitud mesquina i interessada per part del personatge, atormentant a aquells que ja han mort. Tot i això, també es cert que el déu de les tenebres, Hades en persona, li havia encomanat aquesta tasca (prohibint l'entrada a qualsevol mortal viu), fet que potser disculpa el seu comportament (i així, va rebre un càstig per deixar passar a l'heroi Heràcles). Finalment, també cal remarcar que Caront no mostra cap actitud despectiva cap a aquelles ànimes que exerceixen el pagament, duent-les a l'altre costat de la riba sense inconvenients.

ATRIBUTS. Els atributs que presenta aquest personatge es relacionen amb la seva tasca, marcant com a tals la seva embarcació i rem (elements que ja han sigut descrits anteriorment a l'apartat físic). Pel que fa a les creences Etrusques, Caront rebia també com atribut la seva massa, element que utilitzava per rematar els moribunds, i així endur-se'ls als Inferns.

GENEALOGIA. El geni de l'Inframón és fill de dos déus primordials, la deessa de la nit, Nix, i d'Èreb, divinitat de l'ombra fill de Caos. Aquest fet, fa que el dèmon tingui divinitats més antigues que els déus com a "germans", incloent Èter (representant el cel), Hèmera (representant el dia) o les Keres, esperits semblants a les Erínies o les Parques.

Caront, l'encarregat de fer creuar les ànimes dels morts (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC (FORMA HUMANA). Tal com havia mantingut a la mitologia (entre les creences romanes i etrusques), Caront a la novel·la també adopta dues formes, la segona d'aquestes molt més monstruosa que la primera. Aquest fet, tot i tractar-se amb evidència que va ser provocat pel canvi cultural entre les dues civilitzacions, Riordan ho utilitza, i permet que el personatge s'aproximi al seu aspecte original (donat a que l'aspecte humà no coincideix en pràcticament cap aspecte). Mentre manté la seva aparença física "mortal", Caront és descrit com un home de mitjana edat alt i elegant, amb els seus cabells curts tenyits de blanc fantasmal, en contrast amb la seva pell fosca. El seu rostre, decorat amb un gran somriure semblant al d'un animal traïdor, anava acompanyat d'unes ulleres de tint negre, objecte que ocultava dues conques buides que substituïen els ulls. Finalment, Caront anava vestit amb una roba de marca Italiana, aportant comèdia al seu personatge. En ella, du una rosa vermella, possiblement fent referència a Psique, deessa de l'ànima i esposa de Cupido, possible creadora d'aquesta planta (com en el mite de Psique i Cupido, narrat per Luci Apuleu) i una de les úniques persones que va aconseguir creuar el riu de l'Inframón (vigilat per Caront) estant encara amb vida.

ASPECTE FÍSIC (FORMA MONSTRUOSA). Tot i no mantenir totes les qualitats que mantenia el Caront etrusc, un cop baixa a l'inframón adopta una forma molt més mitològica, fent desaparèixer la roba Italiana completament. Al seu lloc, té una llarga túnica grisa, ara sí, semblant a la grega. El seu rostre, completament cadavèric i transparent, recorda a l'aspecte etrusc, deixant de banda potser les seves conques buides. Aquestes, tot i no aparèixer en els mites, recorden a mort i desesperació, element que fa referència a la tasca que exercia com a portador d'ànimes de moribunds a les llegendes.

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral de la divinitat continua protagonitzat per l'avarícia, l'interès propi i la maldat, arribat a uns extrems en que es deixa subornar a canvi de dracmes d'or (recordant al cop en que va deixar passar a Heràcles a canvi que no li fes mal). A més, tot i no mostrar mala actitud envers les ànimes que exerceixen el pagament (exceptuant fatiga), Caront continua repudiant i maltractant a aquelles ànimes que no ho poden fer (no mostra gens de consideració), apartant-les a cops i castigant-les a l'espera (aquest cop però, no a moure les barques

des de dins el riu sinó a esperar en una sala, en un exemple més de la infantilització que practica l'autor per treure dramatisme a la mitologia grega).

ATRIBUTS. Els atributs d'aquest personatge no són descrits a la novel·la amb gaire exactitud, sinó que l'autor només els fa aparèixer mitjançant descripcions breus i pobres. Un exemple, és el rem de fusta, potser l'element més característic de Caront, que només apareix breument entre les dues mans del personatge. En aquesta versió, afegit a que és el propi dèmon qui rema directament, no apareix cap ànima en el riu (esperen a la sala), fent que l'autor les substitueixi per objectes flotant a la deriva (amb les quals Caront expressa el seu odi cap als mortals).

GENEALOGIA. L'origen d'aquest personatge no es esmentat en aquesta novel·la, ja que la línia cronològica del dèmon és completament irrellevant per la trama de la saga (a diferència de, per exemple, Posidó).

CONCLUSIÓ. El Caront que l'autor ens aporta a la novel·la manté el nom mitològic, però modernitza els atributs i no menciona els seus orígens mitològics.
Pel que fa al les característiques físiques del personatge, Caront tampoc manté cap similitud amb la mitologia, fet donat per l'excessiva modernització del seu aspecte (diferenciant-se sobretot per el rostre i la roba que porta) En canvi, pel que fa al caràcter i a les accions que du a terme a la novel·la, la deïtat presenta una semblança pràcticament idèntica (afegint-hi l'humor característic de l'autor i una infantilització del seu caràcter), mantenint un gran nivell d'avarícia i maldat, però al mateix temps, una subordinació absoluta cap a Hades (complint d'una manera més moderna les tasques mitològiques, com per exemple, la secretaria).

Quiró, el senador ferit, i els Centaures.

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 283); Grimal, P. (2009, p. 470-471); Impelluso, L. (2003, p. 224); Riordan, R. (2015, p. 82-83, 91, 159-160); Riordan, R. (2018, p. 253, 257); Riordan, R., Venditti, R. (2010); Museo Archeologico Nazionale di Napoli, Le Gallerie degli Uffizi.
- Llibre VI (Sobre la cacera): *¿Quién fue el primero que aportó estas cosas a los hombres? ¿Inventadas por el ingenio de hombres o de dioses? ¿Quién proporcionó tantos beneficios? La Delia en primer lugar armó a Quirón, el hijo de Fílira, contra las fugitivas manadas esparcidas por los campos y que vagan errantes en el bosque y abrió el camino para tan grandes beneficios. Salud, gran padre*, magnífico descubridor de la caza, señor de las hierbas y de la cítara y conocedor del cielo.*

  * (Es refereix a Quiró; i no a Zeus, anomenat anteriorment de la mateixa manera).
- El seu nom prové del mot grec χειρ, que vol dir "mà" (fet que corrobora la seva tasca d'ajudant i mestre de molts herois)

ASPECTE FÍSIC. Quiró tenia un aspecte físic d'acord amb la majoria d'individus de la seva espècie, els centaures, que destaquen de la resta d'essers mitològics pel seu característic tronc inferior en forma de cavall, el qual tenia normalment el pelatge de color castany (amb la cua de color fosc). Aquest aspecte es pot veure a les dues imatges del paràgraf (fresc del segle I a.C del Museu Arqueològic Nacional de Nàpols i "*Achilles and the Centaur Chiron"* de Pomepo Batoni). Pel que fa al tronc superior, el centaure tampoc destacava explícitament de la resta de centaures, fora del seu cabell i barba fosca rinxolada. També cal destacar que, tot i que en algunes representacions més modernes han aparegut els centaures femenins, en un principi tots ells sembla que eren del sexe masculí.(les Centàurides són una invenció moderna).

En alguns retrats també està representat amb una túnica llarga penjada de la seva cintura. Un exemple seria l'obra de Jean-Baptiste Regnault "*The education of Achilles"* o "The education of Achille" de James Barry que es troba al Yale Center for British Art

(New Haven). En alguns casos, els centaures van ser representats amb la totalitat del cos humà (sense ser meitat i meitat), el cos de cavall enganxat a l'esquena, és a dir, quatre potes d'animal i dues extremitats superiors i inferiors d'humà.

CARÀCTER MORAL. L'aspecte moral del senador és la seva principal diferència envers els seus iguals, que eren incivilitzats, representats com a bàrbars (sovint emprenen o intenten abusos sexuals) i violents (exemple: mengen carn crua, tenen una gran predilecció cap al vi, etc), sent conegut i respectat a l'Antiga Grècia gràcies als seus vasts coneixements en l'art de la guerra, en la música, la cacera, la moral (filosofia) i la medecina. Tots aquests coneixements li permetien ser un mentor excel·lent que podia transmetre els seus coneixements a coneguts herois durant la seva infància. Entre ells destaquen Aquil·les (Achilles en anglès, l'heroi immortal mort per una fletxa en el taló), Jàson, fill de Zeus i cap dels Argonautes (aquells que van anar en busca del Velló d'Or, futura constel·lació d'Àries) i Asclepi, déu de la medicina (una estàtua seva es va trobar a les ruïnes de la ciutat romana d'Empúries). Finalment, la seva última gesta es va caracteritzar per l'amor i l'amistat, sacrificant la seva immortalitat a Prometeu (heroi que va atorgar el foc dels déus als humans), després de ser ferit per la fletxa enverinada d'Hèracles/Hèrcules per accident durant una de les seves batalles contra els Centaures (apareixen en un gran nombre de mites, sobretot referents a aquest heroi).

ATRIBUTS. Tot i no tenir uns atributs com a tals, els Centaures (incloent Quiró) tenien una gran habilitat en la caça, duent en moltes ocasions un buirac amb fletxes o una llança. Aquesta última arma també es pot veure a la constel·lació del Centaure, situada a l'hemisferi sud.

GENEALOGIA. Tot i que la majoria dels centaures provenen de la unió entre un núvol creat per Zeus en forma d'Hera i del rei dels Lapties, Íxion, dos d'ells provenen de pares diferents (els dos que tenen una actitud pacífica en comparació als altres), com és el cas de Quiró, fill de Cronos (pare dels déus Olímpics) i de la nímfa Fílira o com el cas de Folos, fill d'una melíada i del sàtir Silè.

Quiró, Senyor Brunner i els Centaures (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic de Quiró a la novel·la xoca amb les seves descripcions habituals en què apareix representat en els quadres. En canvi, Riordan el representa amb un pèl completament

blanc (semental blanc), on se li destaquen els músculs i tendons. Per no revelar la seva identitat, el centaure anava amagat dins una cadira de rodes màgica complementada per un tors inferior fals, que li donava un aspecte exterior d'humà discapacitat. El tors superior, que si que era visible en la seva forma humana, és descrit amb l'aparença d'un home de mitjana edat, amb uns ulls marrons mil·lenaris, una barba deixada anar (llarga) i un cabell esclarissat (completament diferent dels rinxols habituals). Tot i que en els mites no porta cap peça de roba, exceptuant en algunes ocasions una túnica a la cintura o a l'esquena, a la novel·la si que en duu, descrita com una jaqueta de tweed (teixit de llana) esfilagarsada (descosida, amb fils penjant) amb olor de cafè. Tot i això, en els còmics de la novel·la, que es representa en aquest paràgraf, el dibuixant, John Rocco, a diferència del que fa habitualment, no segueix la pauta de Riordan, i altera el color clar del pelatge de Quiró.
La resta de Centaures que apareixen a la novel·la no van vestits com humans, sinó que apareixen en la seva forma mitològica (nua). Una de les seves principals diferències respecte els relats antics és que apareix un Centaure juvenil que és entrenat pel seu pare, fet que destaca molt perquè en la mitologia tots els individus eren adults (fills d'Íxion).

CARÀCTER MORAL. Com se'l representa a la mitologia, Quiró es diferencia dels altres de la seva mateixa espècie per la seva gran intel·ligència, a més de tenir un caràcter pacífic i una actitud disposada a ensenyar. Aquests trets morals li han permès ser el mestre i mentor de molts herois grecs, entre els que es poden destacar Hèrcules i Jàson (en el llibre també se'ls fa referència). Percy Jackson s'afegeix a la llista de mentorats de Quiró, i l'amor que aquest sent cap a ell es situa en la línia del que demostra cap als altres.
Tot i que la majoria dels déus i humans li tenien respecte, al relat també s'explica una gran amistat que aquest mantenia amb Posidó, a qui guardava l'espasa Anaklusmos per donar-la al seu futur fill (el déu del mar creia en una antiga profecia). També es pot veure aquest fet (amistat i respecte que rep) amb la deessa Iris (missatgera dels déus), la qual ajuda al Centaure a contactar amb els de la seva espècie per buscar ajut. Finalment, tot i ser fill de Cronos, mostra un gran odi cap a ell, anant en contra dels plans del seu pare en totes les novel·les.
En quant al comportament de la resta de Centaures, aquests mostren també un caràcter molt més bàrbar que Quiró, esmentant que es poden trobar en plena natura o en grans esdeveniments esportius (modernització de les batalles en que participaven en els mites). Tot i això, no mostren ni el més mínim senyal de violència que tenien a la mitologia, sinó una actitud simpàtica, despreocupada i disposada a ajudar (infantilització del seu caràcter).

ATRIBUTS. Tant Quiró com la resta els Centaures no mostren uns atributs clars, però si que

mantenen la seva habilitat a la batalla (en Quiró porta a terme entrenaments al Campament Mestís i a la resta de Centaures se'ls veu galopar amb un arc o preparats amb armes per defensar el Campament).

GENEALOGIA. Tot i que no s'explica l'origen de l'espècie dels Centaures, sí que s'explica l'origen de Quiró, explicant que és fill de Cronos. Riordan fa que alguns déus desconfiïn d'ell a causa del seu pare, malgrat que aquest fet no apareix mai a la mitologia.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom, els orígens i els atributs de Quiró, Riordan els manté idèntics, no modernitzant ni alterant cap d'aquests apartats. El seu aspecte físic, és l'apartat que més es diferencia en relació als mites antics, sobretot per el fet de tenir el pelatge de color clar (quant en els relats era sovint fosc) i la clara modernització (en els mites els Centaures anaven tots pràcticament nus). En canvi, pel que fa a la personalitat i les accions que porta a terme el Quiró de la novel·la, continuen sent idèntiques a la dels relats mitològics, mantenint la seva amabilitat i compassió envers els altres. Aquestes qualitats, li permeteren entrenar a joves herois, professió que ara encara exerceix en la persona de Percy Jackson. Finalment, tot i ser per qüestions de poder emprar el personatge en la novel·la, cal esmentar que Quiró moria en els mites, fent que quedi una mica estrany que aparegui amb vida.

Pel que fa al la resta de Centaures, aquests continuen mostrant el nom, els orígens i els atributs que tenien a la mitologia sense presentar cap alteració. Tot i això, pel que fa a l'aspecte, la personalitat i les accions que duen a terme en la mitologia sí que s'han vist alterades, totes elles mostrant una clara modernització i infantilització (sobretot en l'aspecte de la brutalitat o de les agressions sexuals). Finalment però, també cal destacar que tot i la modernització que mantenen, el seu estil de vida primitiu, i les seves qualitats en la batalla (sobretot en l'ús de l'arc), continuen sent presents en la novel·la.

Els ciclops, éssers de mida colossal.

- *La seva etimologia prové de la paraula* cercle (κυκλος) i visió (οψ);"qui té una visió en cercle", fent referència al seu únic ull enmig del front.
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 682); Grimal, P. (2009, p. 101-102); Riordan, R. (2018, p. 54-56, 74-75, 104, 121, 163, 167, 266-267, 275-277); Riordan, R., Venditti, R. (2013); The National Bardo Museum, Musée du Louvre.
- Teogonia d'Hesíode (139-45): *Además, dio a luz a los Cíclopes, que tienen corazón soberbio, a Brontes, Estéropes y Arges, de espíritu violento, los que regalaron a Zeus el trueno y fabricaron el rayo. Y éstos eran en todo lo demás semejantes a los dioses, pero en medio de su frente había un solo ojo; Cíclopes era su nombre epónimo a causa de que un ojo totalmente redondo, en efecto, se hallaba en su frente.*
- Eurípides (Els ciclops; 21-5): *Donde los Cíclopes homicidas de un solo ojo, hijos del dios del mar, viven en cuevas solitarias. Apresados por uno de ellos, estamos en sus casas como esclavos; y llaman a éste al que servimos Polifemo.*

ASPECTE FÍSIC, CARÀCTER MORAL, ATRIBUTS I GENEALOGIA. Tot i semblar des d'un principi que els Ciclops són una única raça d'individus que comparteixen les mateixes característiques, es por remarcar des de la perspectiva antiga que no és així, sinó que es pot dividir l'espècie en tres grans grups. Dues d'aquestes comparteixen uns atributs i habilitats semblants, mentre que una altra se n'allunya per complet. A més, tot i semblar un fet curiós, la que és més diferent de totes és la que s'ha convertit en la més famosa, essent reconeguda mundialment a partir del personatge de Polifem. Ara bé, també cal remarcar que cap de les tres versions no coincideixen moralment, i que cadascuna té unes qualitats o manera d'actuar molt diferents.

Degut a aquestes divisions mitològiques, he cregut convenient organitzar la fitxa d'una manera més condensada de l'habitual, explicant cada variació de manera individual. Pel que fa al caràcter moral, és l'apartat del qual tenim menys informació, permetent-nos conèixer parts de la seva personalitat però no la seva actitud al complet (per tant, trobareu que en alguns grups pràcticament no en parlo). Pel que fa a Polifem, a causa de la seva representació mitològica i al gran abast de representacions

d'aquest, serà tractat individualment en una altra fitxa de personatge, encara que aquí també faig referència al seu aspecte físic.

CICLOPS URANIS. El primer grup, conegut com els **Ciclops uranis**, només està format per tres germans (Brontes, el tro; Estèropes, el llamp, i Arges, el llampec). Els seus noms, que reben a partir del seu pare Urà, fa que es converteixin en uns dels personatges secundaris més destacats de la mitologia, que, tot i no rebre en moltes ocasions el mèrit que es mereixen, es poden considerar els constructors de les armes divines de la trinitat dels déus Olímpics (Zeus, Hades i Posidó). Aquestes armes van ser elaborades per demostrar el seu agraïment cap als déus*, a més de voler participar en l'enderrocament de la Titanomàquia (a partir d'un sentiment de venjança alimentat per com els havien tractat).

*Zeus els va alliberar del Tàrtar, racó més profund de l'Inframón, on Urà els havia llençat veient la seva falta d'atractiu físic, a més de ser la posterior zona on el tità Cronos els torna a trair (com havia fet anteriorment el seu pare), després d'haver rebut la seva ajuda (motiu explicat amb més profunditat a la fitxa del tità).

Físicament, els tres germans destaquen pel seu rostre, on només presenten un sol ull col·locat al mig del cap. Pel que fa a la resta del seu aspecte físic, només se n'ha conservat la representació del mosaic de Tunísia mostrat anteriorment, en el qual destaca la nuesa, la seva forta i imponent musculatura, i la seva espessa barba rinxolada, a més dels típics cabells rinxolats que mantenen bastants personatges en la mitologia. Tot i això, sí que ens han arribat algunes de les seves característiques o atributs, com la seva gran força física i una prodigiosa habilitat manual. Per aquest motiu, en aquesta única representació es poden veure acompanyats d'eines de taller (únic atribut no físic, és a dir, no pertanyent al seu propi cos, amb el qual es poden assimilar). Aquests tres germans van ser tots tres assassinats per Apol·lo, furiós que haguessin construït l'arma de Zeus amb la qual la divinitat havia matat el seu fill Asclepi (aquest va reviure els morts, acte que va enfurismar al déu suprem).

GRUP DE POLIFEM . Pel que fa als ciclops del segon grup, mantenen un aspecte físic molt similar al primer, i tenen, doncs, com a característica principal un sol ull col·locat al mig del crani (com es pot veure en l'escultura del rostre de Polifem pertanyent al Museum of Fine Arts de Boston) o sobre el front. També cal

remarcar que en les representacions d'aquest grup, els Ciclops solen mantenir les conques dels ulls humans, però buides. Els membres d'aquest grup, coneguts gràcies a la participació mitològica de Polifem a l'*Odissea*, són descrits també com a éssers gegantins que tenen una gran força física (com s'explica en el mateix relat d'Homer). L'escena concreta de l'atac va ser representada en una magnífica escultura a la vila de l'emperador romà Tiberi, actualment conservada i restaurada a Sperlonga (regió del Laci). Pel que fa la resta de l'aspecte físic, considero que és molt similar al dels primer grup (els quals comparteixen les mateixes qualitats), i ja estan per tant descrits a l'apartat anterior. Aquest aspecte es pot apreciar en una gran quantitat d'obres, algunes d'elles també d'origen modern. Entre elles destaquen *Ulisse acceca Polifemo*, obra de Pellegrino Tibaldi representada al Palazzio Poggi, *Polyphemus sitting on a rock* i *Odysseus blinding sleeping Polyphemus*, escultura i pintura en un vas conservades al Louvre Museum (vegeu la il·lustració del vas més amunt).

Finalment, cal esmentar que el segon grup és molt més nombrós que el primer. Tots els seus membres són fills del déu del mar i de diferents nimfes i vivien a la **costa Italiana** prop de Nàpols (als Camps Flegreus). A diferència dels primers, aquests no tenien tanta intel·ligència i desconeixien la cultura i la construcció de les ciutats. Tot i això, els podem identificar a partir d'uns atributs característics que posseïen. El primer d'ells és que són ramaders (tenen com a úniques possessions les coves on habiten i un ramat), com es pot apreciar en el mite d'Homer. A més, també mostren una manera de ser, actuar i viure molt primitiva i violenta envers la humanitat, diferenciant-se de la resta d'individus de la seva espècie. Per altra banda, mantenen la gran força de tots els Ciclops.

RELATS ALEXANDRINS. Pel que fa als membres del tercer grup, la seva descripció es basa en els **relats Alexandrins**, on aquests personatges (que continuaven sent fills de Posidó i de nimfes) apareixen com a forjadors del metall o de qualsevol arma relacionada amb els déus (incloent per exemple, l'arc i les fletxes de les dues divinitats germanes del sol i la lluna, Apol·lo i Àrtemis, respectivament). En moltes ocasions, treballaven sota les direccions del déu Hefest. Tot i no disposar d'una descripció física, es pot suposar que eren semblants als del primer grup, i sabem del cert que habitaven a les illes Heòlies (Etna) o a Sicília, localització que tot i canviar geogràficament a la novel·la de Riordan, es descrita de manera molt similar. En aquesta, els Ciclops treballaven a les forges subterrànies col·locades sota els volcans (feina derivada de les grans habilitats/atributs que aquests mostraven en relació al maneig del metall). Es descriu que en aquestes coves, utilitzades durant tot el dia i nit per forjar, ressonen els martells, provocant que es senti des de la llunyania un gran soroll estrident (soroll que també és mencionat a la novel·la).

SUBAPARTAT: SICÍLIA. Finalment, es considerava que els Ciclops provinents de Sicília havien estat els constructors de les grans arquitectures del passat, monuments que, degut a la seva mida, els antics creien que no podien haver sigut obra d'éssers humans. Aquesta idea considero que concorda bastant amb els Ciclops del tercer grup, i devia ser una possible alteració provocada per l'antiguitat d'aquests mites.

Ciclops (Percy Jackson)

Tal com he fet amb l'apartat mitològic, en un principi vull remarcar quina de les adaptacions ha seguit l'autor, per tal de poder realitzar més correctament les seves comparacions. Tot i tenir a l'abast una gran diversitat d'aspectes i orígens, Riordan només ha utilitzat dues de les quatre representacions explicades anteriorment (incloent el subapartat), i ha escollit els relats Alexandrins i el grup de Polifem. Per tant, deixa fora del relat als Ciclops Uranins i els sicilians. Aquest fet es deu principalment a l'època en què es localitza l'obra de Percy Jackson, un mil·lennis després de la mort d'aquests personatges (ja siguin els Uranis o els de Sicília).

ASPECTE FÍSIC. Pel que fa a l'aspecte físic, l'autor va decidir escollir la representació que només té un ull col·locat al centre del rostre, fent desaparèixer les cavitats buides (que pertocarien als ulls humans) que mantenien en quasi tots els relats antics. A l'obra de Riordan apareixen dos Ciclops: Tyson, que és una invenció de l'autor, i Polifem, un ésser mitològic d'Homer al qual he dedicat una fitxa pròpia.

Tot i que els humans el veuen en forma humana, en Tyson én en realitat un Ciclop, un ésser de gran altura, amb una complexió corpulent i bastant intimidant, característiques que, com la resta de la seva espècie, li permeten tenir una gran força. La seva dentadura, tot i ser un element poc tractat, també és descrita per l'autor, fent aparentar al Ciclop un aspecte poc cuidat. El seu ull, l'element més característic d'aquests éssers, està complementat per una gran quantitat de lleganyes, fent entendre al lector (tal com s'explica més endavant), que té una curta edat.

CARÀCTER MORAL. Al ser un Ciclop jove, en Tyson manté una actitud molt infantil, i interpreta amb molta simplicitat tots els problemes i situacions que l'envolten. Tot i això, demostra un coratge

i un gran cor, mostrant-se disposat a ajudar als altres protagonistes en moltes ocasions, malgrat que això posi en risc la seva vida. Un exemple pot ser la primera baralla en què es pot veure la seva veritable força, destrossant amb els seus punys a un dels toros de "Còlquida". A més, també demostra tenir molta gana, de manera semblant a Polifem que, a l'Odissea, es menjava la tripulació d'Ulisses. Evidentment però, al tractar-se d'un personatge de curta edat, en Tyson no devora humans. Finalment, una altra actitud que el diferencia dels altres Ciclops (segurament també per la seva edat), és la seva crueltat, element que aquest personatge desconeix en absolut, encara que aquesta personalitat tampoc és present en els Alexandrins, que és una de les versió en què s'ha inspirat l'autor per crear aquest personatge. Malgrat això, si que cal remarcar que continua com un element característic dels que habiten la regió Itàlica (sobretot envers els humans), essent aquests també presents a la novel·la a partir de Polifem, el seu màxim representant.

ATRIBUTS. Els atributs que manté en Tyson a la novel·la són principalment els mostrats a la versió itàlica, atribuint-li unes grans habilitats manuals envers el maneig dels metalls. Tot i això, també presenta altres característiques, com la immunitat a la calor o les flames i una capacitat rastrejadora molt desenvolupada (sumada a la capacitat d'imitar les veus dels altres, característica manipuladora semblant a les que mostrava Polifem).

GENEALOGIA. Pel que fa a la seva genealogia, Riordan torna a utilitzar la versió Alexandrina, segons la qual tots els Ciclops que apareixen a les forges d'Hefest són fills de Posidó amb diferents nimfes marines, i que molts d'ells acaben sota la tutela del déu del foc, possiblement rebutjats pel seu pare. En aquesta adaptació, també es pot veure aquest fet, explicat amb tristesa pel mateix Tyson (tot i que finalment, Posidó l'acaba reconeixent com a fill, fet que, a diferència dels herois com Hèrcules o Ulisses, no passava habitualment en el cas dels monstres). Això ens deixa entendre que l'autor també accepta els orígens diferents que explicaven els antics, fet que els aportava variacions en el caràcter i en alguns casos, d'aspecte.

CONCLUSIÓ. En conclusió, Rick Riordan ens ha aportat un personatge bastant semblant al que estàvem acostumats a veure a la mitologia, alterant en gran part però, la seva personalitat.
Pel que fa al seu nom, orígens i atributs, l'autor s'ha mantingut fidel a la mitologia, afegint fins i tot, alguns atributs nous (com pot ser el fet de ser immune al foc). Els seus atributs i el seu aspecte físic però, s'han vist modernitzats, donant com a exemple la roba que solien dur en els mites o l'existència de les conques dels ulls buides que tenien. Finalment, per el que fa a la personalitat i les accions que duia a terme en la mitologia, aquestes s'han vist infantilitzades, fent que per exemple,

en Tyson no devori a cap humà.

Circe, maga mitològica que converteix els homes en animals

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 407); Grimal, P. (2009, p. 107-108); Impelluso, L. (2003, p. 279, 281); Pinterest (no oficial); Riordan, R. (2018, p. 175, 181-182); Riordan, R., Venditti, R. (2013); Museo di Sperlonga.
- Les argonàutiques (1220-6): *Doncella emparentada con el noble Eetes, hija de Helio; en efecto, la llamaban Circe su madre Astérope y de Hipérion, el que se ve de lejos; ésta corrió rápidamente a la nave; todos, admirándola, se quedaron estupefactos, pues su cabellera flotaba semejante a rayos de fuego, resplandecía su hermoso rostro, de fulgor…*

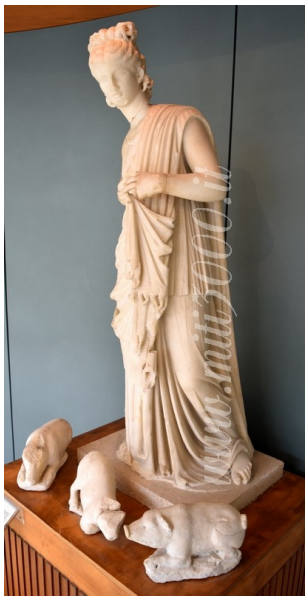

ASPECTE FÍSIC. Tot i ser una experta en màgia, Circe destaca per tenir una aparença mortal molt normal, però se la pot identificar a partir de certs atributs que manté en totes les seves representacions. Pel que fa al seu rostre, destacat en els mites antics per gaudir d'una extrema bellesa, normalment mostrava una expressió neutre, sovint acompanyada d'un cert nivell de superioritat. Els cabells, representats sempre de colors marronosos, estan sovint recollits en una cua i deixen espai sobre el front per tal de col·locar-se una ostentosa corona (element sobretot representat a l'edat antiga). Aquest exemple es pot apreciar a l'estàtua clàssica que hi ha al costat esquerra d'aquesta pàgina, obra conservada al Museo archeologico nazionale di Sperlonga (regió del Laci, Itàlia). Pel que fa a la resta del seu cos, va sovint tapat amb una llarga túnica, la qual en moltes ocasions va adornada amb algun tipus de joia.

Finalment, i fent referència al mite en què apareix, Circe va acompanyada d'algun tipus d'animal, sovint un porc, espècie en què solia convertir les seves víctimes (animals de corral). Aquest fet també s'ha conservat en més d'una obra, com és el cas de la ja mencionada anteriorment (en la part inferior de la imatge es poden veure d'esquerra a dreta una possible rata, un possible gat, i un porc, respectivament) i també l'estàtua conservada a l'Ala sud exterior del Musée du Louvre, en què la maga recolza el seu peu sobre la cara d'un porc domèstic o senglar.

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral de Circe està representat de manera molt directe en un dels fragments de l'Odissea, on, conjuntament amb les seves serventes, ataca indiscriminadament

als homes d'Ulisses als quals havia convidat a un sopar, sense que aquests li hagin fet res (caràcter d'odi i venjatiu sense cap raó aparent cap al sexe masculí). Malgrat tot, però, un cop els humans són convertits en animals (la majoria diversos, tot i que en relats posteriors ha destacat el porc) i conduïts dins d'un estable, Euríloc, l'únic dels tripulants que no es va fiar de la dona, va anar a avisar a Ulisseu, el qual romania a la nau. Aquesta escena del sopar va ser representada per Edward Burne-Jones en una obra conservada al Birmingham Museum and Art Gallery, localitzat al Regne Unit. Decidit a salvar els seus companys, Ulisseu rumia un pla per intentar vèncer a la maligne i recargolada maga. Sobtadament, el déu Hermes apareix davant de l'heroi grec, dient-li la manera de salvar els companys mitjançant una planta anomenada Moly (en nom actual) sense caure també ell en el seu parany (Hermes du a terme la seva missió de protector dels herois). Un cop rebuda la informació vital, Ulisses decideix enfrontar per sorpresa a Circe, prenent la planta per tal de contrarestar l'efecte de la màgia. Un cop presa la "medicina", tal i com li havia indicat el déu Hermes, l'heroi va amenaçar amb la seva espasa a la maga, obligant-la a alliberar els seus companys (aquesta mostra tenir molta valentia quant pot disposar de la màgia, però gens quant no la pot utilitzar). En l'àmbit amorós, Circe manté relacions amb el mateix heroi Ulisses, atribuint-li Telègon i Llatí. A més, també va mantenir relacions amoroses amb altres personatges, com el déu Júpiter (Zeus), amb qui va tenir Faune, una de les representacions del déu Pan.

A més del mite de l'Odissea, Circe també intervé en la història dels Argonautes, on purifica a als herois Jàson i Medea de l'assassinat d'Apsirt (germà de Medea, al qual van esquarterar per tal de disminuir la persecució d'Eetes, després de haver-li robat el Velló d'Or -vegeu l'índex de noms del rei Eetes). Amb aquesta bona acció demostra un petit canvi de comportament, si bé torna a quedar corrompuda després de transformar en un monstre a la seva rival amorosa Escil·la (rival que igual que ella, estava enamorada del déu marí Glauc). Aquest acte ha sigut representat en una de les obres contemporànies de John William Waterhouse, autor que va dedicar tres de les seves obres a aquest personatge.

ATRIBUTS. Els atributs de Circe són molt pocs, i només destaquen la seva màgia, habilitat que li permetia convertir en animal a qualsevol home.

GENEALOGIA. Circe és filla de dues divinitats antigues, Sol i Perse (la qual és, al seu torn, filla del déu Oceà). Tot i això, en algunes versions també es pot considerar a la seva mare com a filla d'Hècate, deessa lunar descendent dels titans.

Circe, treballadora del balnerari C.C (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic que mostra Circe a la novel·la és bastant semblant a la descripció mitològica que tenim d'ella, si bé cal ressaltar una clara modernització de molts dels seus atributs. Pel que fa al rostre, la maga mostra la mateixa expressió de superioritat habitual, a més d'un maquillatge perfecte. Aquesta aparença, des dels ulls actuals, ens pot fer pensar en el típic estereotip de persona fatxenda o "xula" en llenguatge col·loquial. Els seus cabells de color fosc (pel que fa a la novel·la i NO a la il·lustració), continuen formant el mateix pentinat recollit en una cua, aquesta vegada però, amb estètica totalment moderna. Pel que fa a la novel·la il·lustrada, Circe manté els seus cabells ara totalment deslligats, amb una estètica moderna (mantenint però, una llargada similar). Tot i això, cal remarcar que la inexistència del seu vestit mitològic priva a altres elements de ser també representats, entre els que podem destacar la seva corona d'or. Pel que fa a la seva vestimenta, Circe llueix una estètica completament moderna (un vestit blau semblant al d'una hostessa acompanyada d'un bloc de prendre notes), fent que, des d'aquesta perspectiva, la seva identificació sigui pràcticament impossible.

Finalment, també cal destacar que la deessa continua tenint els animals en el seu palau, aquest cop, però, en forma de conillets d'Índies i no de porcs (animals que van ser substituïts per conillets d'Índies, espècie de menor mida, que, segons el llibre, és més fàcil de cuidar). Amb aquesta afirmació, Circe fa una clara referència al mite d'Odisseu, on, com ja havia comentat a l'apartat anterior, la maga tira un encanteri de transformació a la tripulació de l'heroi.

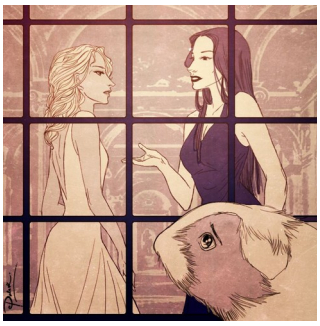

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral que Circe mostrava en els fragments de l'Odissea continua molt present a la novel·la de Riordan, on, tot hi haver passat un gran període de temps des del mite on apareix per primera vegada, la deessa manté els seus atacs indiscriminats cap als homes (incloent per tant, el protagonista Percy). A més, també manté una gran intel·ligència, alabant a l'Annabeth per separar-la d'en Percy, i així, poder-lo atacar per sorpresa (entregant-li un suc que el converteix en animal, versió moderna del banquet).

Tot i una clara alteració dels personatges, el mite antic es torna a repetir, fent que aquesta vegada no sigui Odisseu qui rescati als presoners (ara reclosos en una gàbia de hàmsters i no en un estable) sinó l'Annabeth, la segona protagonista de la novel·la que, en tractar-se d'una dona, no s'ha vist afectada per l'atac de Circe. Així, doncs, recordant el regal que Hermes (el déu missatger) havia deixat a en Percy, l'Annabeth ingereix i llença als conillets (que abans eren homes) un pot de vitamines de colors, llaminadures que desfan l'encanteri i retornen als presoners la seva aparença habitual (vitamines que són una assimilació a la flor de Moly que rep Odisseu també com a regal d'Hermes). Un cop aconsegueix el seu propòsit, els dos protagonistes (amb en Percy ja restaurat), abandonen la residència de la malvada deessa (navegant amb la *Queen Anne's revenge*, vaixell insígnia d'un dels pirates històricament més temuts), deixant amb la deesa els altres presoners, furiosos per la transformació que havien patit. "Curiosament", un d'ells és Barbanegra i la seva tripulació pirata, creant una raó fictícia de la seva desaparició real. Així, doncs, una vegada més, es mostra el caràcter real de Circe quant aquesta no disposa de la seva màgia, acte que l'acovardeix.

Finalment, tot i no tornar a aparèixer a les novel·les de Percy Jackson, Circe sí que torna a ser mencionada per l'Annabeth, que explica que, transformat en conillet, Percy era molt "mono". Tot i això, Circe sí que apareix (també mencionada) a altres novel·les de l'autor, concretament als *Herois de L'Olimp*, on dues de les protagonistes gairebé acaben com a esclaves de la deessa per tal que l'ajudessin a reconstruir el seu palau destruït per els pirates.

ATRIBUTS. Seguint a la mitologia, Circe també té molt pocs atributs, i destaca només la seva màgia (habilitat de la qual es creu que és creadora).

GENEALOGIA. L'origen de Circe és un els pocs casos mencionat en el llibre, on s'explica que és filla del Sol i d'Hecàte, deessa lunar.

CONCLUSIÓ: Pel que fa al nom, l'orígen i els atributs de Circe, Riordan els ha mantingut idèntics a la novel·la, modernitzant però, alguns dels seus atributs (com és el cas de la poció màgia, ara convertida en suc). El seu aspecte i personalitat, també s'ha mantingut bastant similar, exceptuant la modernització de la seva vestimenta i la infantilització d'una part del seu caràcter (ja no es menja als homes que converteix, sinó que els transforma en conillets, animals vistos com a mascotes).
Pel que fa a les seves accions, Circe du a terme pràcticament les mateixes, afegint-ne però algunes d'altres (com ara la creació i gestió del balneari).

Cronos, membre del llinatge dels titans i predecessor dels Olímpics (nom romà: Saturn)

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 117); Grimal, P. (2009, p. 121-122); Riordan, R. (2015, p. 344-345); Riordan, R. (2018, p. 195, 255, 278); Riordan, R., Rocco, J. (2014); Archaeological Museum of Sousse.
- Hesíode; naixement dels déus (463-7): *Pues averiguó de Gea y de Urano, el tachonado de estrellas, que le estaba marcado por el destino ser vencido por su propio hijo, por poderoso que fuera, según los planes del gran Zeus. En consecuencia, éste no tenía una vigilancia inútil sino que al acecho engullía a sus hijos; a Rea la dominaba un dolor insoportable.*

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic del més jove dels titans és bastant semblant al d'altres divinitats masculines, sobretot al déu del firmament (Zeus). Aquesta semblança és donada pels seus cabells i barba rinxolades, característiques físiques que són pràcticament idèntiques a les que apareixen a la majoria de representacions del seu fill. Tot i que s'han conservat poques obres clàssiques, en totes elles es pot apreciar una complexió envellida, formada per un rostre inflexible que inspira temor.

Del rostre, considero que cal destacar els seus ulls, que tot i ser esculpits en marbre, aconsegueixen transmetre una gran quantitat de respecte envers la seva persona (aire maligne que altres divinitats no tenen). Aquest fet es pot veure representat, per exemple, en l'estàtua que es manté en l'*Archaeological Museum of Sousse* (imatge del costat). A més, sol portar un fragment de tela en forma de caputxa recolzat sobre el seu cap, aportant un aire més tenebrós que el que reben altres personatges. Pel que fa a la resta de la seva complexió, d'entre els titans Cronos destaca pel seu aspecte imponent.

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral del tità destaca per la seva forta personalitat ja des de una curta edat, quan va donar compliment a la pregària de la seva mare (la deessa Gea, la terra) que un dels seus fills derrotés el seu marit. Aquest fet destaca en el seu caràcter moral per dos motius. El primer d'ells, pel fet de ser el causant de l'inici de la titanomàquia (regnat dels titans), i el segon, perquè cap dels seus germans de major edat (ell era el més jove de tots) s'atrevia a desafiar el seu

pare. L'altre gran intervenció (i una de les últimes), és el devorament dels seus fills, després que un oracle hagués previst que un d'ells el destronaria (profecia que es referia a Zeus). Aquest impactant moment ha volgut ser representat per una gran quantitat d'autors, destacant l'obra de Goya, *Saturno*, i l'obra de Pedro Pablo Rubens, *Saturno devorando un hijo*, obres preservades al Museo del Prado.

En aquest mite, a més de mostrar un caràcter agosarat, també demostra un molt baix nivell de sensibilitat cap als altres (posar-se al seu lloc), a més d'un gran egoisme, en estar disposat a assassinar els seus fills, ignorar la seva esposa i traicionar a aquells a qui l'han ajudat (ex: hecatonquirs) només pel seu propi benefici. Aquesta actitud, però, li acaba resultant fatal, ja que provoca que les persones del seu voltant (incloent la seva esposa) sentin recel cap a ell. Finalment, després que Zeus li faci vomitar els seus fills, Cronos acaba esquarterat en el Tàrtar, lloc exacte on anys abans havia traït als seus companys/germans. Segons una versió més antiga, però, Cronos s'havia acabat reconciliant amb Zeus, permetent-li que aquest l'alliberés del seu càstig i li concedís diferents terres mortals per governar.

En l'àmbit amorós, el tità no només va tenir descendents amb Rea (germana seva), sinó que també va mantenir relacions amb Fílira, nimfa filla d'Oceà. Amb aquesta va engendrar Quiró, personatge ja esmentat anteriorment en aquest treball, conegut com el Sanador Ferit.

ATRIBUTS. L'atribut principal d'aquesta divinitat és la falç de Gea (en algunes ocasions representada com una dalla), arma construïda per la deessa de la terra amb la finalitat d'assassinar el seu marit. Durant aquest acte, ajudat (segons algunes versions) per tres dels seus germans (Bètil, Dagó i Atlant), la divinitat va tallar els testicles al seu pare, engendrant a partir de la sang de la víctima diversos personatges (entre els que destaquen Afrodita, escena mundialment famosa representada per Sandro Botticelli). Aquest enfrontament, també ha sigut representat en diverses ocasions, destacant *The mutilation of Uranus by Saturn*, moral de Giorgio Vasari i Gherardi Christofano representat al Palazzo Vecchio de Florència (del segle XVI).

GENEALOGIA. Com ja explicat anteriorment, Cronos és un tità fill de les divinitats primordials del cel (Urà) i de la Terra (de Gea). D'aquesta relació van sorgir 12 fills, incloent 6 titans, entre ells Oceà, Rea o Tetis, i 6 altres éssers, incloent els 3 Ciclops uranis (Brontes, el tro; Estèropes, el llamp, i Arges, el llampec) i 3 Hecantoquirs (fills que degut a la seva lletgesa van ser llençats al Tàrtar, primer pel seu pare i posteriorment per Cronos). Finalment, després que Zeus fos advertit per un oracle de la necessitat de tenir els 3 Ciclops al seu bàndol per tal de derrotar Cronos, els va alliberar del Tàrtar definitivament, acceptant com a agraïment per aquell gest les tres armes divines (el

llampec, l'elm i el trident).

Cronos, rei dels titans (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC (descrit a *Percy Jackson i els déus grecs).* L'aspecte físic de Cronos varia bastant del descrit anteriorment, principalment pel fet de que en aquesta versió prescindeix del seu rostre habitual. La barba i el cabell, habitualment rinxolats i de gran espessor, ara són representants de color marró fosc, fent una referència a la mare Terra. Pel que fa a la barba, aquesta també prescindia de l'aparença habitual, duent-la en forma de punxa. Tot i això, el rostre del personatge, una de les característiques més importants en aquest personatge, concorden clarament amb els relats antics, difonent terror, calfreds o desconfiança a través de la seva presència i veu. Els seus ulls, d'acord amb els relats existents, també destaquen per sobre de les altres característiques, i és un dels punts claus en el seu aspecte.

La seva estatura, tot i ser definida de mida inferior a la resta de titans, continua essent imponent, fent que, tot i tractar-se del més petit d'entre els seus germans, no doni cap sensació d'innocència, sinó més aviat el contrari. Pel que fa a la roba, Cronos es continua diferenciant de la resta de déus, ja que encara conserva una túnica clàssica que deixa al descobert els seus dos braços forçuts i una part del pit (bastant semblant en estètica a la que portava Caront a la mitologia). Finalment, en aquesta representació, el rei dels titans també sosté entre les seves mans la dalla de Gea, que recorda el mite en què derrota al seu pare.

CARÀCTER MORAL. Com ja havia explicat anteriorment en altres personatges, totes aquelles accions que havien succeït o protagonitzat algunes divinitats o herois en la mitologia continuen presents en el món modern. D'acord amb aquest fet, l'assassinat i la conducta moral despietada que presentava el tità en els mites continua essent present. Per aquest motiu, Zeus encara manté el càstig que li havia aplicat a la mitologia. També cal remarcar que Riordan no valida la futura bona relació entre els dos personatges que trobem en algunes versions mitològiques, i, en canvi, fa afirmar al protagonista Perseu o Percy que no l'ha perdonat mai. A més, també es pot confirmar aquesta idea en el segon volum de la saga, on el semidéu Luke (aliat de Cronos durant les novel·les), explica de primera mà a en Percy que el senyor dels Titans resideix esquarterat dins un taüt, és a dir, que no ha

rebut el perdó de Zeus.

Pel que fa a la seva moral envers els altres, Cronos continua utilitzant-los a plaer, no només tornant a trair a dos dels seus aliats, el semidéu Luke i el déu Ares, sinó que a més demostra ser la ment mestre darrere de tot el que succeeix en els dos primers volums, essent el causant de la desaparició de les armes de Zeus (llampec mestre) i Hades (elm) (vegeu les seves fitxes). Per acabar, també cal remarcar que Cronos demostra un gran nivell d'intel·ligència envers la manipulació mental, enganyant en els mites al seu pare i en la novel·la a altres herois i divinitats.

ATRIBUTS. El principal atribut del tità és la seva dalla, arma de grans dimensions sovint confosa o referida com si fos una falç (almenys en l'àmbit visual). Seguint, però, amb l'estètica habitual, aquesta dalla és de color fosc, feta mitjançant la riquesa (minerals) de la pròpia terra (Gea mateixa).

GENEALOGIA. L'origen d'aquest tità no és tractada a la novel·la, però sí en un volum apart anomenat *Percy Jackson i els déus grecs*, on Riordan tracta des de la perspectiva de l'heroi la història i l'origen de la majoria de les divinitats importants. Tot i això, en el primer volum sí que s'esmenta la seva derrota, explicada a l'heroi per Posidó.

CONCLUSIÓ. Per finalitzar, cal remarcar que l'autor ha conservat tant el nom com els atributs mitològics d'aquest personatge a la novel·la. Pel que fa al seu origen, però, no és esmentat a la saga de Percy Jackson, sinó que és tractat en un volum apart. També cal remarcar que algunes de les seves característiques físiques i parts del seu aspecte s'han vist alterades, com ara els seus cabells i barba, però en cap sentit modernitzats. La seva personalitat tampoc s'ha vist alterada ni infantilitzada. Finalment, pel que fa a les seves accions mitològiques, aquestes tampoc s'han vist alterades, però sí que en du a terme de noves.

Dionís (Bacus), déu de la vinya, del vi i del deliri músic

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 353); Grimal, P. (2009, p. 140-142); Impelluso, L. (2003, p. 54-58, 145, 230); Riordan, R. (2015, p. 71-80, 140, 355); Riordan, R. (2018, p. 68, 98, 156, 244); Riordan, R., Rocco, J. (2014); Riordan, R., Venditti, R. (2010); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994, p. 220); Kunsthistorisches Museum Wien.
- Ovidi llibre III (666-9): E*l, coronada su frente de racimos de uva, agita una lanza cubierta de ramos de pámpano; a su alrededor descansan tigres y vanas imágenes de linces y los feroces cuerpos de moteadas panteras.*
- Apol·lodor, Biblioteca de Relats Mitològics, Llibre III: *Quan arribà el temps assenyalat per a l'infantament, Zeus, desfent el cosit, deslliurà Dionís, el qual fou confiat a Hermes. Aquest el portà a Ino i a Atamant i els convencé que el criessin com una noia. Però Hera, indignada, els infongué la bogeria.*

ASPECTE FÍSIC. Dionís és descrit amb forma humana, mantenint la totalitat del seu aspecte com un mortal. En conseqüència, un dels únics elements que ens permeten reconèixer al déu és la seva melena ondulada. En la majoria de les seves representacions té flocs del mateix cabell situats sobre les seves espatlles, subjectats mitjançant una diadema. A més, com també es pot veure en l'obra de Sebastiano Ricci, *Baco y Ariadna*, Dionís va també sovint vestit amb pells de lleopards, un dels seus animals representatius. Com que és un dels déus Olímpics, s'han pogut conservar una gran quantitat d'obres que tenen representacions seves. Un exemple, podria ser *Dionysos and Satyr* de l'Altes Museum, la ceràmica que es mostra en aquesta mateixa pàgina (dreta) del Kunsthistorisches Museum Wien (Museu d'Història de l'Art de Viena), l'estàtua de *Dionysos- Bacchus* del mateix museu o el bust de Dionís de l'Statens Museum for Kunst.

Pel que fa a l'aparença física, Dionís mostra en moltes ocasions un rostre alegre, sovint ebri, acompanyat per un físic musculós i esvelt. Malgrat aquesta representació clàssica, molts autors posteriors han presentat el déu amb una panxa inflada i amb barba, sobretot en pintures. En algun cas, també va acompanyat per un ase o un guepard (símbols que ja eren també representat a la mitologia clàssica). Un exemple, és una de les obres de Peter Paul Rubens anomenada *Triumph of Bacchus* o l'obra *Bacchus*, també del mateix autor.

CARÀCTER MORAL. Degut al seu tràgic origen (es remunta a una de les amants de Zeus i a l'odi d'Hera), el déu del vi es va passar la major part de la seva infantesa amagat a molts territoris diferents, com és el cas de la seva transformació en cabrit per tal que les nimfes el poguessin amagar de la gelosia de la deessa. En un dels seus viatges, Dionís anà a parar a l'Índia, país que conquerí (a partir de màgia i el seu exèrcit), i d'aquí l'emblema triomfal del carro tirat per guepards o panteres (símbols que he anomenat anteriorment). Buscant ser reconegut amb un culte arreu del món, en una de les seves altres travessies convertí uns pirates en dofins, donant origen a aquests animals. Aquesta actitud del déu demostra tenir el mateix sentit de divinitat que tenia el seu pare Zeus, castigant a aquells qui vulguin trair-lo, i ajudant a aquells que lluiten amb ell (com és el cas de la llegenda de Prosimne, quant anava anava a la recerca de la seva mare a l'inframón).

Tot i tenir aquest fort ego, això no li impedia de divertir-se i de caure en la disbauxa, sovint acompanyat d'una gran quantitat de nimfes i sàtirs (personatges coneguts pels seus jocs sexuals i que l'acompanyen en moltes estàtues) i d'un consum normalitzat i excessiu de begudes en el seu honor (sovint provinents del vi o similars, elements dels quals era déu). L'amistat amb aquests éssers li ve donada de l'educació rebuda de Silè, un sàtir que posseïa grans coneixements.

Tot i tenir aquesta actitud despreocupada i caracteritzada per la luxúria (vegeu una obra de Bouguereau anomenada *The youth of Baccus*), també té una vessant sentimental, que es veu quan sacrifica una de les coses que estima més -una de les seves fruites- per salvar l'esperit de la seva mare. Entre totes les seves accions, també destaca que s'apiadés d'Ariadna quan aquesta és abandonada per Teseu i la portés a l'Olimp per convertir-la en la seva esposa. D'aquesta manera, en moltes representacions de Dionís, té a Ariadna al costat, sovint formant conjuntament amb els seus companys i carruatge el que anomenem Triomf de Baccus.

ATRIBUTS. Els atributs del déu del vi són sovint relacionats amb el seu estil de vida o els seus interessos. Normalment du un Tirs entre les seves mans (bastó de fusta més o menys elaborat que porta heura o una pinya al seu extrem superior), sovint acompanyat d'un penjoll de raïm (sovint en mans d'un sàtir que es troba al seu costat). Un dels altres elements característics en què se'l pot veure sovint representat és anar acompanyat per un carro tirat per guepards, panteres o tigres, relacionat amb l'època de glòria del déu en conquerir l'Índia. Tanmateix, també pot anar cavalcant en una d'aquestes espècies, sense l'aparició del carro. Un dels exemples és un mosaic situat a la casa de Dionís, a la ciutat de Pel·la (Grècia). Finalment, tot i no ser un atribut seu, Dionís du al cap una diadema, semblant a la diadema que va regalar a la seva esposa Ariadna, que després de la seva mort es va convertir en la constel·lació de l'Aurora Boreal.

GENEALOGIA. Dionís és un dels déus Olímpics de segona generació, fill de Zeus. La mitologia explica que l'amant embarassada del déu, Sèmele, va demanar a aquest si podia veure la seva forma veritable. En veure'l, es va cremar, ja que els humans no poden resistir l'observació d'un déu en forma real. Penedit, Zeus va agafar el nadó del ventre del cadàver, cosint-lo a la seva cama. Al cap del temps normal d'una gestació materna, Dionís va néixer (motiu pel qual se'l considera "el que ha nascut dues vegades"). Des del seu naixement, l'odi d'Hera provoca la seva fugida per tot el món, fins que, un cop arribat a ser reconegut com a divinitat, puja a l'Olimp i rescata de l'Inframón l'ànima de Sèmele, que és enviada als Camps Elisis.

Dionís, senyor D (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic de Dionís a la novel·la es veu clarament influït per les obres dels autors contemporanis (com ara Peter Paul Rubens i William-Adolphe Bouguereau), i descriu al déu de la vinya amb una aparença física molt més tosca que en l'època clàssica. Ara, Dionís presenta una complexió menuda i rabassuda, amb ulls aquosos, una cara envermellida i una panxa rodanxona (característiques dels autors nombrats anteriorment), amb una camisa hawaiana amb un estampat de pell de lleopard, que és una referència no esmentada a un dels seus atributs, els animals felins (que varien segons la representació o relat). Darrere seu, un sàtir ofereix raïms al déu, que tot i semblar més un esclau que un company, representa la lleialtat d'aquests éssers cap al déu a la mitologia (possible relació començada en el moment que Zeus transforma l'aparença de Dionís nadó en un cabrit per amagar-lo de Hera). De tota manera, no va acompanyat del Tirs habitual, que és substituït per una llauna de CocaCola (aquesta substitueix al vi, explicada a partir d'un suposat càstig de Zeus que no succeeix mai en els relats antics).

* Tot i no descriure l'aparença dels déus en altres llibres de la saga, Bacus també apareix en forma romana a la saga dels *Herois de L'Olimp*, i aleshores sí que du el Tirs descrit a la mitologia.

CARÀCTER MORAL. El caràcter i l'actitud moral de Dionís a la novel·la es pot dividir en dues grans facetes, una en què es remarca la seva afició per la beguda i una altre en què es pot veure el seu comportament ètic. En primer lloc, l'aspecte moral referent a la vinya que presenta Dionís és semblant al mitològic, amb una gran afició a les festes i a les relacions sexuals. En el llibre s'explica

que Zeus el va castigar veient l'assetjament sexual que cometia cap a una nimfa prohibida, que fa referència a la persecució sexual constant que les nimfes i les dríades patien per part dels déus, encara que no he constatat que les nimfes prohibides existissin a la mitologia. En segon lloc i pel que fa a la seva ètica, Dionís mostra un menyspreu cap als herois i semidéus, rebuig que no mostra envers els déus o altres criatures (en la majoria dels casos).

ATRIBUTS. Els atributs que presenta Dionís a la novel·la són pràcticament nuls, essent presents només mitjançant referències (com ara la camisa amb estampat de taques que porta el déu que recorda a les pells de lleopard que duia a la mitologia). Per aquest motiu, estan tots explicats a l'aspecte físic.

GENEALOGIA. Malgrat que l'origen del déu no és explicat a la novel·la (en Percy explica tota la història cronològica a un llibre especial), sí que es pot veure una clara inferioritat de poder envers el seu pare Zeus, fent que hagi d'obeir sempre les seves ordres).

CONCLUSIÓ. Tot i que en la novel·la Dionís conserva el seu nom grec original, el seu origen no és mencionat, i els seus atributs són presentats incomplets i modernitzats (per exemple, no es fa referència a la seva vara). Pel que fa l'aspecte físic i la seva personalitat, tots dos trets són mantinguts, però també modernitzats i infantilitzats (com poden ser la inexistència dels actes sexuals del déu). Per altra banda, les accions que du a terme Dionís en la novel·la són bastant semblants a les mitològiques, a més que també porta a terme noves accions (d'entre les que destaca el ser director del Campament Mestís).

Erínies / Eumènides les Benvolents. A Roma reben el nom de Fúries, divinitats dels càstigs infernals.

- El seu nom prové del mot grec ερινυω, que vol dir "posar-se furiós".
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 183); Grimal, P. (2009, p. 170-171); Riordan, R. (2015, p. 22-23, 123, 167-174, 316, 319, 333); Riordan, R., Rocco, J. (2014, p. 24); Riordan, R., Rocco, J. (2018); Badische Landesmuseum; Chrysler Museum of Art.
- Argonàutiques d'Apol·loni Rodi (LXIV 192-4): *Por ello, vosotras que perseguís con vengativo castigo las acciones de los hombres, Euménides, cuya frente coronada de serpentinos cabellos anuncia las iras que respira vuestro pecho.*

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic de les Erínies varia en funció de l'autor del relat, que els pot atribuir un aspecte més semblant a dones o a bèsties. Per explicar-lo, m'he basat en les escultures o pintures més ben conservades d'aquests personatges, tenint en compte que moltes d'elles no han sobreviscut al pas del temps. Segons la majoria de representacions, les Benvolents adopten un aspecte femení, més o menys semblant entre si. Aquest és el cas d'Orestes Pursued by the Furies, obra d'Adolphe-William Bouguereau, de 1862, pertanyent al Chrysler Museum of Art (imatge superior), l'obra de John Singer Sargent amb el mateix nom, i Oreste et les Furies del British Museum. Aquestes tres obres basades en la llegenda d'Orestes mostren una aparença completament humana, exceptuant les cabelleres de serps (aquestes són utilitzades per turmentar als culpables de crims, i en el cas de l'obra de Sargent porten els animals a la mà i no en els cabells) i un color de pell amb tons més blancs i grisos de l'habitual. Pel que fa la seva vestimenta, sol estar representada com una túnica clàssica, que cobreix parcialment una part dels seus cossos.

En les obres clàssiques que es conserven, com és el cas de les pintures conservades al British Museum i al Badische Landesmuseum (imatge inferior), es pot veure una estètica completament diferent, amb una túnica que cobreix el cos al complet i unes ales d'au (sovint de voltor) sorgint de l'esquena de les Fúries. També varien les expressions facials,

ara de to més relaxat, representant les serps de menor mida i agressivitat, sense ressaltar-les tant a les pintures. En algunes ocasions, són representades amb el rostre d'animals silvestres, com ara lleons o voltors o també amb expressions semblants a màscares demoníaques.

CARÀCTER MORAL. Les Erínies són forces primitives que provenen de la mutilació genital d'Urà, divinitats del panteó hel·lènic que no reconeixen els déus descendents de Cronos com a governants, i per tant, no els obeeixen. Des de la llegenda d'Orestes, els ciutadans antics van passar a referir-se a elles com a Les Benvolents, per tal de no despertar la seva ira. Són considerades divinitats violentes, protectores de l'orde social residents a l'Èreb, a la mansió de la Tenebra dels Inferns (mansió d'Hades que també apareix a Percy Jackson). Virgili mostra a les divinitats turmentant les ànimes dels difunts, pecadors que en una altra vida van morir abans d'haver purificat els seus crims.

Tot i que cada una d'elles sol ser representada per un crim diferent, la seva funció principal és castigar els causants d'un homicidi, crim religiós que pot alterar l'estabilitat de les persones d'un entorn. També mostren una absoluta fidelitat cap a la rectitud de les coses, i s'enfronten a aquells que vulguin trencar amb allò establert. El seu comportament pot estar basat en l'ètica filosòfica, on cap crim pot ser oblidat, sense importar el perquè de l'acte comés. Per aquest motiu, eviten mitjançant la tortura i la bogeria que el culpable pugui ser perdonat.

ATRIBUTS. Exceptuant les serps que duen als cabells o a a vegades a les mans, no hi ha altres elements que es repeteixin en totes les representacions de les Fúries. Malgrat això, un element que es troba sovint amb aquests personatges és la torxa de foc, objecte que porten cadascuna d'elles a la mà. També poden ser representades amb un fuet amb el qual colpegen a les víctimes.

GENEALOGIA. L'origen de les Fúries es remunta a l'inici de la Titanomàquia, on Gea, personificació de la terra, demana ajuda als seus fills per derrotar el seu marit, Urà, personificació del cel (anteriorment Urà havia llançat alguns fills seus al Tàrtar, entre els que es troben els Ciclops). Cronos, el fill petit, és l'únic que accepta la tasca i, manejant la falç que la seva mare havia construït, castra a Urà. Quan la sang de la ferida va tacar la terra (es a dir Gea), van sorgir els gegants, les Erínies i les nimfes dels freixes. Han sigut reconegudes tres fúries: Alecto, Megera i Tisífone.

Fúria, torturadora d'Hades (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Alecto, la primera Fúria en aparèixer en el relat, és descrita amb uns ulls brillants com carbó, que transmeten temor a través de la seva mirada. Aquesta característica també concorda amb el mont clàssic, on les Fúries volen fer perdre el seny a les seves víctimes. En el cas de la resta del cos, Rick Riordan les representa amb una estètica pràcticament animal, amb elements estètics de rata pinyada com ara les ales, les urpes i els ullals grocs. Això fa referència a l'aspecte antic que els hi atribuïen en algunes obres, com és el cas de la pintura (mural) conservada a Pompeia. Aquest aspecte es pot veure en imatge a la versió il·lustrada de Percy Jackson and the Lightning Thief.

Tot i que no les representa amb serps directament (element més comú en elles), fa que el so de la seva gola s'assimili al d'una cobra, mostrant el seu coneixement sobre el tema. En la segona aparició, després de la seva resurrecció (els monstres moren durant un període de temps, no per sempre), Alecto, mostra un rostre més envellit de l'habitual, i duu conjuntament amb les altres tres fúries els fuets flamejants (es pot apreciar l'il·lustració a l'edició Percy Jackson and the Olympians Coloring Book).

CARÀCTER MORAL. La primera aparició d'aquests personatges es fa de manera individual, quant en Percy es veu sobtadament atacat per una d'elles, Alecto. Aquesta, anava transformada, amb aspecte humà i la seva identitat amagada. Aquest fet és un dels que es distancia més de la mitologia original, on les tres deesses anaven sempre en conjunt i no amagaven la seva identitat. No obstant això, l'Erínia actua amb intel·ligència, esperant el moment oportú per atacar el semidéu. Aquesta manera d'actuar sí que concorda amb el que s'ha conservat escrit, en què tenen una capacitat d'intel·lecte bastant elevada. En relació amb el seu comportament moral, les Fúries continuen mantenint el seu caràcter sanguinari, perseguint als protagonistes amb un gran desig de venjança. Tot i això, al final del primer volum perdonen a en Percy al veure que Hades estava equivocat en la seva acusació, però li recorden que el vigilaran (en la mitologia, només persegueixen culpables). Un dels punts més distants en relació als mites originals és l'absoluta lleialtat que mostren cap a Hades, que els indica què han de fer (originalment no reconeixien als fills de Cronos com a déus, a partir

dels rebuig que aquests experimentaven cap a elles).

ATRIBUTS. L'únic dels tres atributs anteriorment mencionats de les deesses que sobreviu en el relat modern (fuet, torxa i serps) és el fuet, objecte que també utilitzen per infondre temor (com es troba a l'obra de Virgili). Malgrat això, les Fúries emeten sons de serps, que fan referència a les que duien a la mitologia als cabells o a les mans.

GENEALOGIA. Tot i que el llibre no fa cap referència a l'origen de les Fúries, es tracta aquest tema a Percy Jackson i els Déus Grecs, on el fill de l'autor explica des de la perspectiva del protagonista l'origen i la història de la majoria de déus existents.

CONCLUSIÓ. Els personatges de les Fúries mantenen el nom, i alguns dels seus atributs originals, però en la saga de Percy Jackson no es fa referència al seu origen. Els atributs restants no els modifica en absolut, i manté l'aparença que aquests rebien a la mitologia. Pel que fa a l'aspecte físic, Riordan ha mantingut parts del seu aspecte original (sense modernitzar-lo), com ara les ales o els ullals de rata pinyada. També ha mantingut la seva personalitat, amb l'excepció que, a vegades, s'ha infantilitzat (especialment, en relació als càstigs que feien). Pel que fa a les accions que portaven a terme a la mitologia, aquestes també s'han mantingut pràcticament idèntiques, i també porten a terme noves accions. Tot i això, cal remarcar que l'autor ha creat una diferència clau respecte a la mitologia, fent que les Benevolents de la novel·la mostrin lleialtat cap al déu Hades (cosa que a la mitologia mai haurien fet per l'odi que sentien cap a la generació Olímpica).

Hades, déu que governa el regne dels morts (Plutó a Roma).

- El seu nom significa invisible, paraula que sorgeix de la suma de verb grec ειδον (veure) i la α privativa (no) al davant.
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 156); Grimal, P. (2009, p. 221-222); Impelluso, L. (2003, p. 146-147, 210, 211); Riordan, R. (2015, p. 276, 311-318); Riordan, R., Rocco, J. (2014); Riordan, R., Venditti, R. (2010); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994, p. 138); Isis Heraklion Museum.
- Metamorfosis d'Ovidi; Llibre V (359- 61): *Temiendo este desastre había salido el soberano de la morada tenebrosa y llevado en su carro de negros caballos recorría precavido los cimientos de la tierra de Sicilia.*
- Homer, Illíada (187-193): *Som tres germans que havem nascut de Cronos i Rea: Zeus, ma persona, i l'altre Hades, monarca dels morts sota terra. Va dividir-se el món en tres parts. Cada un té la seva. Jo vaig treure al sorteig de viure al blanc pèlag per sempre. Hades tragué per la seva part la foscor calitjosa.*

ASPECTE FÍSIC. Hades és descrit de manera molt similar als seus germans masculins, amb una complexió forçuda i esvelta, i amb la cabellera més llarga entre els tres déus. Aquesta, tot i no poder apreciar-se a les escultures antigues, sol tenir un color molt fosc, tirant cap a negre (possible representació del color de la mort). Un quadre on aquest color és representat és *l'Abduction of Proserpine* d'Alessandro Allori, del S.XVI, on, tot i tenir el cabell curt, es pot apreciar molt bé el color. Pel que fa al rostre, Hades sol mostrar expressió severa, sovint també acompanyada per un cert grau de sorpresa (ja que en moltes de les seves representacions apareix segrestant a Persèfone). Pel que fa a la roba, el déu de la mort va sovint vestit amb una túnica llarga, possiblement un hemitió, que deixa al descobert els seus talons i peus descalços. Finalment, en la representació antiga del Isis Heraklion Museum (al costat), es pot veure el déu recolzat en un possible bident (una de les seves armes), però a causa del mal estat en què es troba no es pot saber del cert. Tot i aquest fet, la seva posició del braç recorda a les escultures de Posidó, creant un gest de poder a la representació del déu (característica que ja havíem trobat abans amb altres

personatges, sobretot en els seus germans). El seu casc, però, no és representat en aquesta imatge, ja que aquesta estàtua de la mitologia grega té influència egípcia.

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral d'Hades varia molt de l'habitual en els déus. En el seu cas, és molt més reservat i calculador (com es pot veure en la magrana de l'inframón que dóna a Persèfone en segrestar-la i que l'obligarà a restar 6 mesos de cada any a l'inframón). Aquest caràcter reservat afavoreix la seva poca participació en els mites. Tot i això, la seva única aportació a la mitologia (el rapte de Persèfone) s'ha fet molt coneguda, fent que molta artistes (sobretot contemporanis) volguessin representar aquest moment. Un exemple és l'estàtua de marbre del *Rape of Proserpina,* del conegut escultor Bernini Gian Lorenzo (S.XVII) o *The rape of Prosperine* de Peter Paul Rubens (S.XVII). Tot i això, el déu mostra una amistat i una subordinació cap al seu germà Zeus, ja que el rapte es fa d'acord amb Zeus i després l'allibera sis mesos cada any en què li permet tornar amb la seva mare Demèter. Per acabar, i possiblement per el fet de ser l'encarregat de l'Inframón i del Tàrtar (lloc fosc i sense llum on romanen els Titans), els humans sentien temor cap a ell, evitant pronunciar el seu nom per no despertar la seva còlera.

ATRIBUTS. El principal atribut d'Hades és el seu Elm, casc forjat pels Ciclops (abans de la batalla amb Cronos), que li permet tornar-se invisible, evitant així ser vist per els enemics. Aquest casc, tot i ser present en molts mites (per exemple, és portat per herois i deïdats com Perseu i Atena), no se li coneix el final una vegada va ser retornat a les nimfes. Per altra banda, al controlar el reialme de sota terra, Hades també és conegut com un déu amb un extrema riquesa, tinguen a l'abast grans quantitats de gemes i minerals preciosos de gran valor, convertint-se així en un dels portadors del Corn d'Amaltea. A més del casc, Hades és conegut per el seu ca Cèrber, gos de tres caps que vigila les portes de l'Inframón per tal d'evitar que ningú hi entri (sense el permís del seu amo). Tot i aquest ajudant, però, Hades també té altres subordinats, com ara el barquer Caront (ésser que transporta les ànimes dels morts), de manera que és totalment impossible de moure's en el seu territori sense el seu consentiment. Finalment, tot i no estar representat a gaire obres clàssiques, sembla que el déu solia anar acompanyat del seu bident (arma similar als tridents amb l'excepció de tenir només dues punxes).

GENEALOGIA. L'origen d'aquest déu és la mateixa que tots els seus germans i germanes, devorat pel seu pare Cronos a una curta edat (acabats de néixer). El que el titià no sabia, però, és que Zeus podria alliberar els seus germans i que tots junts el derrotarien, acabant la Titanomàquia i permetent a Hades establir-se com a déu i repartir-se la terra amb els seus altres dos germans.

Hades, el senyor dels morts (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. El senyor dels morts té una aparença bastant diferent de l'explicada anteriorment, si bé amb certs atributs semblants. En primer lloc, una de les principals diferències físiques que mostra a la novel·la és el color de la seva pell, que és representada amb un gran nivell de pal·lidesa semblant a la d'un animal albí. Aquesta pell entra en contrast amb els seus cabells, que eren llargs fins a l'espatlla i d'un color fosc intens, sostinguts per una corona d'or trencada (a l'edició il·lustrada que es reprodueix al costat, en canvi, torna a canviar d'aparença). Pel que fa a la complexió del seu cos, Hades és descrit com una pantera, àgil, esvelt i perillós, assegut en un tron fet d'ossos humans. Algunes d'aquestes característiques xoquen amb els relats originals (sobretot la falta de musculatura), però és manté la silueta esvelta envoltada per una gran aura de perill. En segon lloc, tot i que la novel·la no proporciona una descripció detallada de la seva cara (passant per alt l'existència de barba), sí que esmenta en detall els seus ulls, que, des del punt de vista del protagonista, són semblants als de grans dictadors (amb aquesta espurna de genocida). Finalment, la seva túnica ha desaparegut, i, en el seu lloc, un jersei de seda negra cosit a partir d'ànimes atormentades cobreix el seu cos.

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral d'Hades és molt semblant al mitològic, diferenciant-se dels altres déus a causa del seu comportament reservat i calculador (actitud que, per exemple Posidó, no té), provocant temor als altres humans i déus per el fet de ser déu de la mort. A diferència de la mitologia, però, sí que intervé molt en el primer volum, enviant les Fúries (éssers de l'Inframón que mostren subordinació cap a ell) a matar en Percy. Finalment, tot i que la novel·la no mostra grans trets del seu caràcter, sí que es pot apreciar el seu instint de venjança, portant-lo a actuar de manera manipuladora i amb voluntat de castigar a tots aquells que no hagin actuat bé durant la seva vida mortal (motiu per el qual disposa d'un exèrcit d'esquelets que prové de les víctimes de les guerres de l'home).

ATRIBUTS. El principal atribut del déu que es menciona i rep molta importància a la novel·la és el seu elm (degut a que també és robat per Ares conjuntament amb el llampec mestre), casc que es considera la principal arma de poder del déu Hades (així com el trident o el llampec dels seus

germans). Aquest fet es deu molt possiblement a que les tres armes van ser forjades pels ciclops i permeten als Olímpics guanyar la batalla contra els titans. Pel que fa al bident, no apareix a la novel·la, però sí que és representat al *Coloring Book* i al llibre il·lustrat. Un dels seus altres atributs, el Ca Cèrber, si que apareix, i és enganyat per l'Annabeth (una de les protagonistes) per poder entrar a l'Inframón, així com també apareixen altres personatges com ara Caront, que té un caràcter clarament infantilitzat. Finalment, en una de les converses que manté amb en Percy, Hades menciona la seva gran font de riquesa, el Corn de l'abundància o d'Amaltea, objecte del qual és portador en alguns mites.

GENEALOGIA. L'origen del déu no es menciona en el llibre, ja que és ben conegut que és germà dels altres déus principals, Zeus i Posidó. Tot i això, en el llibre *Percy Jackson's Greek Gods* el protagonista esmenta la seva història.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom i atributs del personatge, aquests són mantinguts a la novel·la, sense patir cap alteració ni modernització. El seu origen però, no és explicat a la novel·la de Percy Jackson (però sí a *Percy Jackson's Greek Gods*). Les seves característiques físiques, tot i que en manté algunes (per exemple, el cabell llarg i fosc), també s'han vist bastant alterades i modernitzades (per exemple, la túnica i color de pell). Pel que fa al seu caràcter moral, és pràcticament idèntic al representat en els mites, mantenint una actitud calculadora i reservada, però a vegades infantilitzada. Finalment, també cal dir que les accions que Hades porta a terme a la mitologia s'han mantingut, amb l'afegit, però, de noves accions (com ara interactuar amb els semidéus).

Hefest, déu del foc, dels volcans, dels metalls i de la metal·lúrgia (Vulcà a la mitologia romana)

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 137); Grimal, P. (2009, p. 229-230); Impelluso, L. (2003, p. 246-251); Riordan, R. (2015, p. 238-245, 366); Riordan, R. (2018, p. 193); Riordan, R. (2015c, p. 204-212); Riordan, R., Rocco, J. (2014); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994, p. 63); Museo del Prado.
- Himne Homèric d'Apol·lo III (317-20): *Mi hijo Hefesto, cojo de los pies; al que yo misma parí. Y cogiéndole de las manos lo arrojé y lo lancé contra el vasto mar. Pero la hija de Nereo, Tetis, la de pies de plata, lo acogió y lo crió junto con sus hermanas.*
- Homer, Odissea (266-275): *Després, polsant les cordes, preludiava un cant dolç, d'Ares i els seus amors amb la ben coronada Afrodita, com per primera vegada s'uniren a casa d'Hefestos, en secret, i els presents que va fer, i el sollat matrimoni del senyor Hefestos; i com va anar-li el nuci el Sol, que els va reparar units la punyent història, va còrrer cap a la farga, bastint venjança en el fons de la pensa, i, posant sobre el cep la gran enclusa, forjava uns lligams irrompibles, perquè hi restessin ben presos.*

ASPECTE FÍSIC. Tot i ser un dels fills de Zeus i, per tant, de segona generació, Hefest sol ser representat amb una aparença envellida, fins al punt que en algunes ocasions aparenta un ancià. Possiblement per aquest motiu, en moltes ocasions, se'l veu amb una expressió severa al rostre, acompanyada d'un cabell i una barba rinxolades prominents. El seu cos, musculat per l'esforç de les eines (el déu demostra tenir una gran força en els mites), es pot veure normalment nu fins a la cintura, on, en la majoria dels casos, apareix una llarga túnica que li cobreix les cames. Tot i no poder-se apreciar a les pintures i escultures, el déu del foc és coix, lesió permanent causada per la seva caiguda de l'Olimp (aquesta varia en mites, ja sigui provocada per Zeus o Hera). En algunes ocasions, com és el cas de la imatge mostrada en aquesta pàgina (*Vulcano forjando los rayos de Júpiter* de Peter Paul Rubens del Museo del Prado, S.XVII), i de *Mars and Venus Surprised by Vulcan* de Joachim Wtewael, Hefest du un accessori vermell al cap, tapant parcialment una part del seu front o cabellera. Per acabar, atès que és el deu del metall, se'l pot veure en moltes ocasions empunyant o acompanyat d'una eina de treball, com és el cas de

*Thetis receiving the Weapons of Achilles from Hephaestus (*Kunsthistorisches Museum de Vienna).

CARÀCTER MORAL. Agraït per l'acolliment de 9 anys de Tetis i Eurínome després de la seva caiguda (en una cova submarina), Hefest els va fer una gran quantitat de joies, a més de mostrar una profund agraïment cap a ells. Tot i això, el déu també mostra ser bastant rancorós, venjant-se d'Afrodita i Ares (quan aquesta li era infidel) o d'Hera (en la versió que el tira ella al mar) a partir de les seves produccions de ferrer (per exemple, el tro indestructible, en el qual la deessa Hera queda enganxada). En aquest mateix mite, el déu dels volcans demostra tenir una gran confiança amb Dionís, déu del vi (els dos van ser, d'una manera o altra rebutjats per la seva mare). En l'àmbit amorós, Hefest va tenir dones de gran bellesa, com ara Caris, Aglaia o Afrodita, a més de mantenir relacions amb altres personatges com Atena (deessa que va néixer gràcies al fet que Hefest partís d'un cop el cap de Zeus). La majoria dels seus fills (que en va tenir força), van mantenir l'habilitat del seu pare, essent grans escultors (ex: Àrdal), herois o, fins i tot un d'ells, bandoler (Perifetes).

ATRIBUTS. Hefest tenia grans habilitats en la manipulació del metall, fent que en moltes ocasions, anés acompanyat d'una eina de treball (únic atribut d'aquest). Per aquest motiu, va acompanyat sovint de Ciclops, éssers mitològics amb els quals treballava a la seva forja (dins un volcà, element que ell mateix governa). A més, també se li atribueixen construccions inigualables, com la xarxa indestructible d'Afrodita (escena representada per una gran quantitat d'artistes), les cadenes que lligaven a Prometeu, els toros de Còlquida, els llampecs de Zeus o la mateixa Pandora (feta a partir de fang).

GENEALOGIA. L'origen del déu té dues possibles versions. En una d'elles va ser engendrat per Zeus i Hera (matrimoni legítim), i en una altra només per Hera, envejosa del naixement d'Atena que va protagonitzar Zeus.

Hefest, el déu ferrer (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Hefest és descrit com un home de grans proporcions, destacant per el seu aspecte "esgarrifós" en relació a les altres divinitats. Les seves espatlles, desnivellades fins al punt que feien quedar el seu esquelet en una mala posició permanent, estaven cobertes de pèls i brutícia, remarcant la seva forta musculatura. El rostre, deformat i ple de bonys aparenta ser més vell del normal, semblant al físic d'un ancià que li solen atribuir al déu. No obstant, manté una força descomunal, a més d'unes habilitats manuals extraordinàries. La seva cabellera i barba, tenyides d'un color negre com el carbó, extreien fum de manera habitual, arribant a prendre foc en moltes ocasions. A més, concordant amb la mitologia, duu un casc/objecte al cap, si bé en les novel·les de Riordan no és vermell com sol ser-ho en la pintura. El seu cos anava cobert per un davantal (amb el seu nom gravat a la típica butxaca), aconseguint l'aspecte caricaturitzat d'un ferrer. En una de les seves cames, remarcant el mite de la caiguda de l'Olimp (l'autor utilitza la versió que culpa a Hera) i la seva coixesa, duu una abraçadora metàl·lica, que li dóna un aspecte bastant peculiar (aquest element és inexistent en els mites).

CARÀCTER MORAL. Hefest mostra tenir un caràcter bastant diferent de la resta de déus, ja que té un caràcter molt més humil i menys aires de grandesa. A més, tot i mostrar-se esquerp a vegades, el déu dels volcans demostra tenir un caràcter amable (per exemple amb els Ciclops), actitud similar que manté a la mitologia. Tot i això, també demostra ser bastant rancorós, i manté cert sentiment d'odi cap a Hera (ell esmenta el mite en què Hera, després de veure l'aspecte del seu fill, el llença del Mont Olimp per justificar la seva lletjor). També mostra aquesta actitud en el primer volum, on, suposant els encontres amorosos de la seva esposa Afrodita amb Ares, continua preparant trampes per deixar-los en evidència.

ATRIBUTS. Els atributs que presenta el déu de la forja són els que mantenia en la mitologia (elements de ferrer: martell, massa de picar,etc), relacionant-los amb les seves habilitats. A més, també demostra tenir una força descomunal, lligada a la dificultat i duresa de la seva feina. Per aquest motiu, l'autor ha mantingut les seves obres (moltes d'elles en citacions), atribuint-li els toros de Còlquida, Pandora o la xarxa indestructible que va atrapar a Ares i a Afrodita. Per acabar, Rick

Riordan ha aportat un nou element al déu, que és la capacitat de manejar el foc (en els mites treballava a la forja del volcà, igual que en el llibre, però no arribava a poder escopir ni llançar boles de foc).

GENEALOGIA. Tot i que en els mites s'aportaven dos possibles orígens i causes de la seva coixesa, a la novel·la només en donen un com a veritable. S'accepta la versió en què Hera, després de veure l'aspecte horripilant del seu fill (que havia tingut amb Zeus), va llançar-lo fora de la residència dels déus perquè xoqués contra el mar (i així poder amagar/justificar el seu aspecte).

CONCLUSIÓ. En conclusió, el nom, l'origen i els atributs del déu Hefest han sigut mantinguts a la novel·la, sense ser alterats en absolut. El mateix passa amb la seva personalitat, que tampoc presenta cap alteració. Pel que fa al seu aspecte físic, també es manté bastant fidel a l'original, exceptuant la modernització en algunes parts del seu cos (com per exemple la cama coixa o el davantal). Finalment, com la gran majoria de personatges en la novel·la, ha mantingut les accions que havia portat a terme en la mitologia, portant-lo a actuar a la saga d'una manera similar a com actuava a l'antiguitat.

Hermes, guia dels difunts a l'Inframón, déu missatger, del comerç i dels robatoris, vetllador dels pastors

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 326); Grimal, P. (2009, p. 262-263); Impelluso, L. (2003, p. 145-146, 165); Riordan, R. (2018, p. 106, 109, 114, 263-264); Riordan, R., Rocco, J. (2014); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994, p. 143); Musei Vaticani.
- Virgili llibre IV (238-44 de l'Eneida): *El se disponía a obedecer la orden del gran padre. Y, en primer lugar, ata a sus pies las sandalias de oro, que, elevado con sus alas, lo llevan o bien por encima del mar o de la tierra, del mismo modo que con un soplo veloz. Entonces toma el caduceo; con éste él hace venir del Orco a las pálidas almas, a otras las envía bajo los tristes Tártaros, da y quita los sueños y sella los ojos con la muerte.*
- Homer, Odissea (1-14): *I Hermes en tant, el Cil·leni, cridava, de dintre, les ombres dels senyors pretendents. I tenia a les mans la vareta, bella, d'or, amb la qual els ulls dels homes encanta, dels que vol, i, quan vol, estant dormits (…)*

ASPECTE FÍSIC. Diferenciant-se de la majoria de déus, Hermes estava sovint representat amb una aparença juvenil, segurament donat pel fet de ser el més petit d'entre tots els seus "germans", es a dir, d'entre tots els descendents de Zeus. El seu rostre, representat sempre amb una certa bellesa, ressalta per la seva edat, i és una de les úniques divinitats que no du cap tipus de barba. Els seus cabells, rinxolats com els del seu pare, són de menor mida, i queden en moltes ocasions parcialment tapats per el casc alat (el qual sol tenir sempre una forma arrodonida, complementat per dues ales blanques col·locades paral·lelament a cada costat), de manera que sobresurtin a la zona del clatell. Pel que fa a la resta del rostre, només destaca el seu nas, sovint també d'una mida considerable. El seu cos, normalment nu o tapat per una túnica llarga, no destaca per la seva fortalesa, sinó que té una complexió esvelta i elegant, però no excessivament musculada. Per acabar, i tot i no estar present en la majoria de les seves representacions, Hermes pot anar acompanyat del seu caduceu d'or, element que es relaciona amb les habilitats endevinatòries que el déu posseeix, ensenyades pel mateix Apol·lo a canvi de la flauta

de Pan, que Hermes va crear quan era tant sols un nounat. Aquest caduceu explica la llegenda de dues serps que es barallaven i que, per tal de separar-les, Hermes va utilitzar el seu bastó (i aquestes s'hi van quedar enroscades).

CARÀCTER MORAL. Pel que fa al caràcter moral, Hermes destacava per la seva poca participació en els mites, i surt sovint com a personatge secundari, amb tasca de missatger o de protector. En aquest cas, sovint rescata a herois o a divinitats de la mort, com és el cas de Dionís davant l'ira d'Hera. Aquesta amistat amb el déu del vi (sobretot quant era petit), ha estat representada en diverses ocasions, com és el cas de l'*Hermes of Praxiteles*, conservat a l'Archaeological Musem of Olympia. Ja des de l'antiguitat, també es relacionava aquest déu amb els comerciants i els lladres, i es construïen pilars en honor seu a les cruïlles dels camins. A més, també destaca per ser l'encarregat de guiar les ànimes dels difunts per l'Inframón, raó per la qual l'*Hermes del Belvedere* mostra una expressió de tristesa. D'altra banda, es relaciona també amb els pastors, i és un vetllador/protector per a ells (motiu pel qual l'Hermes Criòfor du un anyell o un teixit semblant a la llana damunt les espatlles). Pel que fa a la resta del seu caràcter, ens haurem de centrar en la seva infantesa, que és quan porta a terme les seves proeses (fites que li permeten aconseguir el títol de missatger). Per exemple, el mateix dia del seu naixement el bebè va aconseguir robar (origen del mot de lladre) una part d'un ramat que vigilava Apol·lo, que en aquell moment estava distret amb els seus amors. Per no perdre els animals robats (12 vaques, 100 vedells i un brau), els va lligar tots amb una branca a la seva cua, guiant-los per tot Grècia fins a arribar a Pilos. Com a compensació pel robatori, la divinitat del sol va reclamar l'instrument que Hermes havia construït en aquest mite, la primera lira que va existir (creada a partir dels budells d'algunes de les baques robades tensats a la closca d'una tortuga). Aquesta actitud agosarada i intel·ligent, també es va tornar a repetir en un futur pròxim, on, mentre Hermes vigilava els animals restants del ramat robat, va crear la flauta de Pan (instrument que li permetria bescanviar a canvi d'ell la gaiata d'or i la tutel·la sobre el coneixement de les arts endevinadores d'Apol·lo).

ATRIBUTS. Els atributs que es relacionen amb aquesta divinitat provenen dels altres déus, i en destaquen la vara d'or (caduceu) que du sempre entre les seves mans, relacionada com ja he dit anteriorment amb Apol·lo. El caduceu destaca per la seva complexitat i té en molts casos unes ales (iguals que el casc i les sandàlies) enganxades a la part superior, a més de dues serps o tires (de material indefinit), entortolligades en el tronc. Aquestes variacions es poden veure en la comparació entre l'*Hermes Ingenui* (del Museo Pio Clementino com a versió "antiga"), comparat amb l'obra contemporània de Pedro Rubens anomenada *El juicio de Paris* del Museo del Prado (atribut

localitzat al costat esquerra del quadre, parcialment tapat per un arbre). Pel que fa a la resta dels seus atributs, destaquen el casc alat i les sandàlies alades, elements que va aconseguir en exercir la seva tasca com a missatger que li havia encomanat Zeus. Aquests dos elements són visibles a la *Cratere a calice attico del pittore della Phiále di Boston*, obra conservada als Musei Vaticani i posada com a foto de referència a la fitxa d'aquest personatge.

GENEALOGIA. Com ja havia comentat anteriorment, Hermes és fill de Zeus amb Maia, la més jove de les Plèiades. El mite diu que una nit, mentre el senyor del firmament dormia, Maia va concebre el seu fill, i aquella data va quedar dedicada com a celebració en honor de la divinitat (Dimecres; referent a Mercuri, el nom romà d'Hermes).

Hermes, déu dels missatgers, dels lladres i dels viatgers (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Tot i aparèixer per primer cop a la novel·la en forma humana, Hermes destaca per la seva complexió jove, amb un cos esvelt i atlètic però no excessivament musculat, pràcticament idèntic del mitològic. Seguint dons aquest exemple, el déu manté el seu rostre habitual, caracteritzat per uns cabells rinxolats foscos de poca mida i un mentó sense presència de barba. El seu somriure, element poc present en els mites, està acompanyat d'una expressió múrria que recorda un dels sobrenoms amb que és anomenat (déu dels lladres). Pel que fa a la resta d'elements, també du el seu característic caduceu daurat, decorat amb les dues ales i les serps enroscades (per tant, pel que fa a l'arma, agafa de referència la versió més complexa). Com a excepció, però, fa que aquest tingui l'habilitat de convertir-se en un telèfon mòbil, element molt present en el món modern en l'àmbit de la missatgeria. Fent una altra excepció, les dues serps de la vara tenen la capacitat de la parla humana, qualitat que no tenien en els mites.

Pel que fa a la seva característica "roba" mitològica (el casc i les sandàlies alades), no la mostra quan es presenta amb la forma humana i sí que la mostra quan es presenta amb forma divina. Amb la seva forma humana, el déu vesteix roba esportiva qualsevol (roba que recorda a la complexió física del déu, i que evita que vagi nu). Quant va amb forma divina, però, cap humà pot veure la seva veritable forma, fet que recorda al mite de la dona mortal de Zeus (origen de Dionís). Per tant, l'únic element que en Percy pot apreciar és el casc que vesteix el déu, que, tot i ser d'una empresa de

missatgeria, va decorada amb les dues ales blanques característiques.

CARÀCTER MORAL. Pel que fa al caràcter moral, Hermes mostra una actitud simpàtica, relaxada i intel·ligent/murri (que recorda als seus fills del Campament), donant una sensació de poder molt menys intimidant que la resta de divinitats. Tot i això, l'autor fa que el personatge continuï exercint la seva tasca de missatger conjuntament amb la deessa Iris per dur missatges dels déus als protagonistes. A més, i tot i no demostrar-ho clarament, el déu també compleix la seva vessant de protecció cap als herois, de manera que al principi del llibre li dona a Percy diferents equipatges útils per tal que corri menys perill. Entre aquests regals, destaquen les sandàlies característiques d'Hermes, ara sota l'aparença d'unes bambes normals (exceptuant les ales i la seva habilitat de volar).

ATRIBUTS. Els atributs del déu missatger es relacionen també amb les seves tasques mitològiques, que, tot i no ser esmentades a la novel·la, et recorden als antics mites. Pel que fa al seu primer element, cal destacar el Caduceu d'or, que continua portant ara amb les serps vives. A més, també destaquen el seu casc i sandàlies, que tot i haver canviat d'aspecte per un de molt més modern (ara ja ningú va amb sandàlies romanes), continuen complint la seva missió. Finalment, també cal destacar que no és la primera vegada que Hermes deixa algun dels seus atributs a altres personatges, com fa a la novel·la amb les bambes, que les dona a Percy Jackson -en un dels mites havia donat les sandàlies a Perseu.

GENEALOGIA. Tot i no haver-se tractar l'origen del déu a la novel·la, Hermes du els seus atributs, elements que va aconseguir en el seu origen mitològic (fet que corrobora, doncs, la seva història).

CONCLUSIÓ. En conclusió, el nom i els atributs de la divinitat han sigut mantinguts a la novel·la, però modernitzats (com per exemple el seu casc o sandàlies). Pel que fa al seu origen, no és esmentat a la novel·la directament, però sí que ho és a través de referències (sí el seu origen hagués sigut alterat, Hermes no mantindria els atributs que presenta). Pel que fa als atributs físics, Hermes en manté bastants dels originals, però alguns d'ells també són modernitzats. La seva personalitat, tampoc s'ha vist alterada, sense presentar cap infantilització. Finalment, Hermes continua exercint les tasques que portava a terme a la mitologia, afegint però, noves accions (com per exemple comunicar-se directament amb un mortal sense cap motiu aparent).

Hipocamps, monstres marins

- Fonts: Riordan, R. (2018, p. 117, 120, 225, 236, 277); Riordan, R., Venditti, R. (2013); Piazza di Trevi, Palau de Knossos (Creta).

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic dels hipocamps es relaciona sovint amb la fisonomia dels dofins, animals que, igual que aquests éssers fantàstics, presenten un tors inferior amb una cua de peix de complexió recargolada. Pel que fa al tronc superior, aquests monstres reben l'aspecte de cavalls alats, element que els permet assemblar-se molt a altres animals fantàstics moderns com ara els unicorns. De fet, el seu nom mitològic és el pseudònim del nom científic d'un altre animal marí, concretament els cavallets de mar, que reben el nom d'Hippocampus a causa del seu aspecte físic semblant al d'un cavall i al d'un peix (ja en l'època antiga, Plini el Vell va parlar d'aquests animals en la *Historia natural*; Llibre 32 cap 67). Tot i que les seves aparicions en la mitologia són molt escasses (ja que actuen com a personatges molt secundaris), sí que podem trobar alguns autors que en fan referència, com ara Esterabó (geògraf del segle 1 d.C) i Filòstrac de Lemnos (2 d.C).

CARÀCTER MORAL. El seu caràcter envers els humans i els herois també ha estat molt relacionat des de fa mil·lennis amb els dofins, animals que a més de ser bells i majestuosos, ja mostraven una gran lleialtat cap a l'espècie humana i ajudaven a aquells que podien morir negats en el mar, entre ells Arion, un poeta grec d'un mite antic. En aquest mite, s'explica que Arion havia aconseguit una certa quantitat de diners en haver guanyat un premi de poesia, i uns pirates que sabien els diners que portava el van robar (tirant-lo al mar per tal que s'ofegués). Per sort, un dofí enviat per la divinitat Apol·lo el va rescatar, i va permetre al poeta recuperar allò que era seu. Aquesta llegenda, a més de mostrar-nos la bona voluntat i obediència dels dofins, també ensenya que aquests animals estaven relacionats amb els déus, i que obeïen les seves ordres. En canvi, a la novel·la de Percy Jackson, aquesta divinitat és substituïda per Posidó, déu del mar. Aquest fet es pot veure a la Fontana de Trevi, escultura on, a més de presentar diversos espècimens d'Hipocamps, un d'ells va acompanyat per la divinitat del mar (imatge superior del costat esquerra de la fitxa).

Aquests atributs morals, que destacaven positivament per sobre de la majoria dels dels altres animals, van fer que l'espècie marina fos seleccionada per decorar esplendorosament bastants monuments antics, entre els que es troben els Mosaics de Delos o els majestuosos dofins de Santorini localitzats al palau de Creta (imatge inferior a aquest text).

ATRIBUTS. Malauradament, aquests animals no presenten cap atribut, a excepció que, a vegades, se'ls pugui veure' acompanyats del déu del mar (al qual arrosseguen el carruatge), del símbol del trident (representat com el control del mar), o acompanyats també d'altres animals marins de vistosos colors.

GENEALOGIA. Tot i que l'origen d'aquests animals és incert, tal com havia comentat abans es relacionen molt amb el comportament dels dofins i el físic dels cavallets de mar, possibles "successors" seus de l'era clàssica.

Hipocamps, els ponis peixos (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic d'aquests personatges a la novel·la segueix quasi a la perfecció les descripcions anteriors dels Hipocamps, i això els permet mantenir una semblança molt destacable amb la mitologia. En primer lloc, els seu tors superior manté l'aspecte de cavall que, en aquest cas, és el d'un semental blanc (color que sovint és assimilat amb la puresa). Pel que al seu tronc inferior, aquests personatges són en aparença molt semblants a un peix o un dofí, característica que ara és descrita com a molt semblant a la cua d'una sirena (personatge que

antigament no havia rebut aquesta assimilació, sinó que s'assemblava més aviat a una au, element que va canviar un cop les companyies televisives infantils van començar a alterar-ne l'aspecte). Per acabar, cal remarcar que l'aspecte mostrat a la il·lustració no concorda amb el relatat a la novel·la, ja que se'ls dibuixa amb una cresta de cavallet de mar i fets d'aigua.

CARÀCTER MORAL. L'assimilació que els Hipocamps han rebut dels dofins en caràcter continua sent molt present a les novel·les de Riordan, on destaquen pel seu caràcter benevolent i lleial envers a aquells que necessiten la seva ajuda. A més, l'obediència que aquests personatges mostren envers als déus, especialment Posidó, continua sent molt present (escolten i acompanyen en moltes ocasions a la divinitat). Finalment, també cal remarcar que l'autor els aporta un toc de simpatia i amabilitat en el seu caràcter, element que fa que, encara més, s'assimilin als dofins (animals vistos per molts nens com uns dels animals més simpàtics i "bons", sobretot per aquesta "educació" televisiva que els acompanya des de petits, i que contraresta amb animals molt mal vistos, com ara el llop o la guineu).

ATRIBUTS I GENEALOGIA. Com ja havia comentat anteriorment a l'apartat mitològic, els Hipocamps no disposen d'uns atributs o origen clars, a excepció de la seva lleialtat que mostren envers als déus, especialment Posidó.

CONCLUSIÓ: Pel que fa al nom i als atributs d'aquesta espècie, Riordan els ha mantingut idèntics als originals, però els seus orígens tampoc són tractats. Pel que fa a les característiques i a la seva personalitat, tampoc s'han vist alterades en cap àmbit. Finalment, els Hipocamps duen a terme accions bastant similars a les que duien a terme a la mitologia, a més de noves accions (d'entre les que destaquen les "converses" que mantenen amb en Tyson).

Medusa, una de les tres Gorgòones.

- El seu nom prové del verb μεδω, que vol dir mesurar. ("la que mesura").
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 531); Grimal, P. (2009, p. 218-219); Impelluso, L. (2003, p. 162, 203); Riordan, R. (2015, p. 178, 182-183, 193); Riordan, R., Rocco, J. (2018); Fine Arts Museums of San Francisco.
- Hesíode (En l'escut; 216-30): *En él estaba también el hijo de Dánae de hermosa cabellera, el jinete Perseo, (. . .) y por toda la espalda tenía la cabeza de un monstruo terrible, la Górgona.*

ASPECTE FÍSIC. Medusa, l'única entre les tres Gorgones amb la condició de mortal, ha sigut coneguda com la màxima representant d'aquest grup, hi ha sigut esculpida i pintada en una gran quantitat d'obres d'art. Aquesta popularitat del personatge es basa en un dels seus orígens, on, culpada per Atena, és castigada a viure amb aquest aspecte horripilant. En primer lloc, l'aparença que rep en els cabells és una de les més impactants, al ser aquests convertits en verinoses serps (animals associats amb la maldat i amb éssers diabòlics que ja havien aparegut en altres personatges que agafaven la mateixa forma, com ara en les Erínies). Aquest aspecte es pot veure en el magnífic bust de Bernini del S.XVII (imatge del costat esquerra). Ara bé, la qualitat que més ha commogut en la seva història són els seus ulls penetrants, capaços de convertir en pedra a qualsevol persona que els mirés, aterrint a mortals i a deïtats. En algunes representacions, per tal que rebés un aspecte monstruós, alguns autors li van atorgar ullals de senglar que sobresortien de la seva boca (com es mostra en l'artefix de medusa de l'Ure Museum of Greek Archaeology). Finalment, tot i no dur cap vestimenta característica (en moltes ocasions va nua), es descriu que tenia ales d'or que li permetien volar (com es pot veure a l'estàtua d'una Gorgona del Paros Archaeological Museum), a més de mans de bronze.

CARÀCTER MORAL. Pel que fa a l'àmbit moral, medusa no destacava per tenir una personalitat gaire elaborada, caracteritzant-se per ser un ésser despietat i temut per tothom que només intervé en els mites del seu origen i mort, quan és assassinada per l'heroi Perseu. En els seus orígens, que dividiré en dues possibles versions, la Gorgona era violada per Posidó, ja fos abans d'adquirir aquesta forma (quant era una sacerdotessa del temple d'Atena) o quan ja tenia l'aspecte de monstre

(el déu del mar és l'únic que no té por del seu aspecte). Aquest fet és segurament l'explicació perquè la Gorgona mostra tant d'odi cap als humans i als déus, ressentida per l'experiència. A més, en el seu origen mortal, després de ser assetjada per Posidó, Atena descarregava la seva culpa cap a ella, tot i saber el veritable culpable (altre possible motiu del seu odi).

ATRIBUTS. Els atributs de les tres Gorgones estaven basats en el seu aspecte horripilant, com poden ser la capacitat de volar o convertir en pedra a qualsevol que mirés els seus ulls (qualitat que mostren les tres Gorgones, no només Medusa). Per aquest motiu, estan explicats en el primer apartat. Tot i això, després de la seva mort (de Medusa) en mans de Perseu, el seu cap va passar a adornar l'escut de l'heroi, per tal de convertir els seus enemics en pedra. A part d'això, la seva sang (dividida per les venes dreta i esquerra) va ser coneguda per tenir una gran propietat: la primera (dreta) es deia que era capaç de ressuscitar els morts, i la segona (esquerra) s'explicava que posseïa un verí mortal. Finalment, es deia que un únic cabell del monstre era capaç de derrotar un exèrcit sencer.

GENEALOGIA. L'origen d'Esteno i Euríale (les altres dues Gorgones) es remunta a Forcis i Ceto, divinitats marines que els van donar vida (motiu de la seva immortalitat). Tot i això, Medusa té un altre origen, diferent de les altres dues. Tal com he explicat anteriorment, en una de les dues versions Medusa no havia sigut sempre una Gòrgona, sinó una bella mortal encarregada de vetllar pel temple sagrat d'Atena, violada per Posidó -d'aquest moment, la deessa queda embarassada, motiu que provoca que després que Perseu li talli el cap, neixin de la ferida Cirsàor (heroi grec) i Pegàs, el cavall alat. El moment de la seva mort va ser representat en força obres, d'entre les que destaca la colossal estàtua de bronze del *Perseu de Cellini (Piazza della Signoria* a Florència*)*, l'escut de *Caravaggio* de la *Gallerie degli Uffizi* i el cap de Medusa de *Rubens* del *Kunsthistorisches Museum* En l'altre versió, patia la mateixa agressió del déu marí, però es diferencia de l'altre versió per ja tenir abans de l'atac l'aspecte de monstre (segons aquesta versió, Medusa era una divinitat primordial de la generació preolímpica, és a dir, d'abans del regnat Olímpic dels déus).

Medusa, la Tia Ema (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. En un principi, quan els protagonistes topen amb ella, Medusa estava amagada amb forma de mortal asiàtica que duia un vestit llarg que la tapava fins els peus i un vel col·locat damunt de la seva cabellera, element que amagava la brillantor dels seus ulls.
Les seves mans, l'única part del cos que estava completament al descobert, tenien una aparença mortal, amb una bona manicura i un aspecte elegant. Un cop adopta l'aspecte veritable, el seu rostre té un color blanquinós molt pàl·lid. El seu pentinat, ara totalment al descobert, mostrava una fregadissa de serps que xisclaven histèricament en busca d'una nova víctima. Pel que fa a les seves mans, nuoses i plenes de berrugues, adopten una forma molt semblant a la mitològica, complementades per unes esmolades urpes de bronze (aquestes, poden tenir dues formes segons el relat: només les urpes de bronze o tota la mà). Aquesta representació es pot veure en forma d'imatge en el *Coloring Book i* en la versió il·lustrada d'El lladre del llampec. Finalment, un cop Medusa és assassinada (de la mateixa manera que en el relat de Perseu), el seu cap esdevé un botí (que manté el mateix ús que tenia a la mitologia).

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral, tot i ser semblant al mitològic, mostra una diferència clau amb aquest últim. Aquesta diferència és que Medusa pot raonar com un ésser humà, qualitat que no mantenia a la mitologia. A més, també mostra un gran amor cap a les estàtues que ella mateixa provoca, fet que en els relats antics no mantenia (era més aviat un càstig que havia d'aguantar). Finalment, però ara d'acord amb la mitologia, la Gorgona també presenta un gran odi cap a Atena, degut al càstig mitològic que va patir per part d'ella (basant-se en el seu origen de sacerdotessa).

ATRIBUTS. La majoria dels atributs que Medusa rep a la novel·la són els mateixos que els mitològics, i no presenten cap modernització. Ara bé, alguns dels atributs mitològics no són presents a la saga de Riordan, com per exemple les ales que té a l'esquena o les qualitats curatives i mortals de la seva sang.

GENEALOGIA. L'origen de Medusa es basa en la primera versió explicada a l'apartat anterior, o sigui, en la violació que va patir per part de Posidó en el temple de Atena, quan aquesta encara era

una bella mortal (ella mateixa explica el càstig d'Atena sobre el seu aspecte).

CONCLUSIÓ. En conclusió, el nom i l'origen de Medusa s'han mantingut idèntics a l'original. Pel que fa als seus atributs però, n'hi ha molts que no s'han vist representats ni esmentats a la novel·la, com ara les venes del seu coll (també cal dir, que en cap cas s'han modernitzat). Pel que fa al seu aspecte físic, Medusa conserva algunes de les seves característiques (com ara les seves urpes de bronze), però moltes d'elles també s'han vist modernitzades (la possibilitat que tingui una aparença mortal) o no esmentades (els ullals de rata pinyada). La seva personalitat també ha patit unes alteracions similars, que tot i que respecten la idea general, infantilitzen el seu caràcter (sobretot en l'àmbit violent o sàdic). Finalment, Medusa porta a terme accions similars a la mitologia, a més de noves accions úniques de la novel·la (com per exemple, el jardí d'estàtues o el restaurant).

Nereides, divinitats marines filles de Nereu, déu del mar.

- El seu nom prové de dos possibles adjectius, "innombrable" (νηριθμος) o "jove" (νηρος).
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 593); Grimal, P. (2009, p. 385); Impelluso, L. (2003, p. 275); Riordan, R. (2015, p. 217-219, 274-276, 319); Riordan, R. (2018, p. 193); Riordan, R., Rocco, J. (2018); National Archaeological Museum.
- Himne d'Orfeu dirigit a Nereu, déu marí (23, 1-4): *Oh tú, que tienes el principio del mar, un palacio azul sombrío y brillante, que te alegras con las cincuenta muchachas en coros de hermosas hijas en las olas, Nereo, divinidad gloriosa, fundamento de las aguas, fin de la tierra, principio de todas las cosas.*

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic de les Nereides ha sigut en moltes ocasions assimilat al de dones mortals d'extrema bellesa, éssers marins que es diverteixen jugant enmig de les onades. Van sovint acompanyades d'altres personatges, ja siguin animals existents, com ara els dofins, o mitològics, com ara els tritons (*fills de Tritó). Aquest fet es pot veure en diverses escultures, com per exemple *Nereid rising from the ocean on a horse*, del Museu Nacional Arqueològic d'Atenes (al costat). El seu rostre sol ser representat amb una expressió severa, que en molt poques ocasions aporta un sentiment desxifrable. Les seves cabelleres són representades de curta llargada, recollides en la majoria dels casos en una trena. La seva roba, xopa per l'aigua, s'arrapa sovint als seus cossos, i deixa entreveure les seves figures. Aquesta aparença es pot veure en el *Nereid Monument* del British Museum. En algunes ocasions, es poden observar les Nereides assegudes sobre els trons d'or col·locats al palau del seu pare, la seva residència habitual.

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral d'aquests personatges es bastant desconegut, ja que gairebé mai no intervenen en cap mite i en la majoria de les ocasions actuen com a espectadores. Per tant, es podria considerar que mostren una actitud bastant despreocupada, que es centra en el seu entreteniment enlloc de tenir en compte els problemes exteriors. Tot i això, algunes d'elles sí que reben protagonisme, sovint proporcionat pels seus descendents o esposos (com és el cas de Tetis, mare de l'heroi Aquil·les o Amfitrite, esposa de Posidó). L'aparença d'aquesta primera es pot

apreciar a la seva escultura del *Museo Nazionale romano*. Finalment, cal remarcar que molts autors variaven les seves representacions, i els atribuïen noves maneres de passar el temps o noves descripcions (exemple: l'afició per teixir). Malgrat això, sí que respectaven l'actitud habitual amb la qual els personatges havien d'actuar (cap autor va mostrar-ne cap que fos especialment diferent de les altres, excepte les que ja he nombrat anteriorment)

ATRIBUTS. Tot i no tenir un atribut clar, les Nereides es poden relacionar amb les reencarnacions divines de les onades del mar. En algunes ocasions, també se les va reconèixer com a ajudants dels pescadors en dies de tempestats, que evitaven que aquests pugessin viure una tràgica mort al mar.

GENEALOGIA. Les Nereides es poden identificar com cinquanta o cent germanes, totes elles filles del déu del mar Nereu (divinitat més antiga que Posidó) amb Doris, filla d'Oceà (tità fill del déu Urà, representació del cel) i de la tiànide Tetis (personatge que no s'ha de confondre amb la mare d'Aquil·les, nereida que comparteix el mateix nom).

Nereides, esperits del mar (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Dins la novel·la, les Nereides són descrites de manera molt semblant a la mitologia, amb un aspecte de dona de gran bellesa. Tot i això, al tractar-se d'éssers divins i no de mortals, apareixen envoltades d'una lluïssor estranya, amb uns ulls misteriosos que destaquen per sobre de tot el seu aspecte. Les seves cabelleres, tenyides d'un color negre fosc, ondejaven enmig de les onades, i aportaven un aspecte d'increïble atractiu que s'ha atribuït modernament a altres criatures (ex: sirenes). Aquest fet propicia que les seves característiques trenes desapareguin, substituïdes per un pentinat molt més modern. Pel que fa a la seva roba, duen un vestit llarg de color verd, color, que des de fa temps s'atribueix al mar. Per acabar, l'esperit del mar que rep més protagonisme va acompanyada d'un cavall de mar (mantenen l'amistat amb els animals i els éssers marins), animal que ja en moltes obres modernes ha sigut utilitzat com a muntura (segurament pel fet que un dels noms que encara s'atribueixen a l'animal és Hipocamp, una espècie de cavalls mitològic samb cua de peix que servien al déu Posidó).

CARÀCTER MORAL. El caràcter que Rick Riordan els hi ha atribuït és semblant al ja descrit anteriorment, amb una actitud que en la majoria dels casos és despreocupada i feliç (actitud que afavoreix la seva poca participació en els mites). En aquesta primera aparició que fan a la novel·la, la Nereida esmenta a l'heroi un record del seu passat, fet que fa recordar a en Percy l'haver vist cares de dones reflectides a les onades de la platja (cares que pertanyien a les Nereides, éssers que com ja he explicat anteriorment a la part mitològica, s'atribuïen a les onades infinites del mar).

ATRIBUTS. Els atributs de les Nereides no són gaire esmentats a la saga, amb l'excepció del moment en què Perseu parla amb una Nereida i recorda que quan era petit i jugava al a platja apareixien rostres de dones a les onades (assimilació d'aquest element del mar amb elles). En aquesta conversa, la Nereida també explica que no pot sobreviure durant molt de temps en aigües no marines, es a dir, en aigua dolça, i per aquest motiu, ha de ser ajudada a aguantar el temps suficient per parlar amb en Percy per divinitats dels rius, les Naiàdes (divinitats relacionades en algunes ocasions amb Posidó).

GENEALOGIA. Tot i que l'origen d'aquests personatges no és esmentat a la novel·la (no es parla de Nereu), elles mateixes confirmen la seva lleialtat cap a Posidó, déu Olímpic del mar (motiu pel qual l'ajuden).

CONCLUSIÓ. Tot i que el nom original de les Nereides és mantingut a la novel·la, tan els seus orígens com els seus atributs no tenen tanta sort. El primer d'aquests, es a dir el seu origen, no és mencionat a l'obra de Riordan. Pel que fa al segon, és a dir, els atributs, molts d'ells tampoc surten (com per exemple les teles de teixir). Un fet semblant ha passat també amb les seves característiques físiques, ja que moltes de les seves qualitats també s'han vist alterades o modernitzades (com ara el seu pentinat o una actitud menys dominada per l'home). Pel que fa al seu caràcter moral, però, és pràcticament idèntic al mitològic, sense ser en cap cas, infantilitzat.
Finalment, les accions que les Nereides porten a terme a la novel·la són bastant similars a l'actitud que mantenien en les mites, a més de noves accions (com pot ser d'intervenció directe en la història de Percy Jackson).

Parques, les divinitats romanes del destí

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 176-177); Grimal, P. (2009, p. 417); Impelluso, L. (2003, p. 198); Riordan, R. (2015, p. 34-35); Riordan, R. (2018, p. 255-256); Riordan, R., Venditti, R. (2010); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994, p. 89); Wellcome Collection.
- Sobre el món (Aristòtil): *Pues tres son las Moiras, que se han repartido según los tiempos; la hilatura del huso es: una lo pasado, otra lo futuro, otra lo que se está hilando; en lo que se refiere al pasado está colocada una de las Moiras, Atropos, cuando todas las cosas están sin regreso; en lo que se refiere al futuro Láquesis (pues lo que permanece por naturaleza para todo es la parte asignada como lote) y en lo que se refiere al presente Cloto, que elabora e hila para cada uno lo que es propio.*
- Hesíode, Teogonia (904-906): *Les Moires/Parques, dispensadores d'alegries i infortunis. I les Moires a les quals el prudent Zeus concedí el més alt privilegi, Cloto, Làquesis i Àtropos, que atorguen als homes moridors la felicitat i la desgràcia.*

ASPECTE FÍSIC. Les parques són considerades divinitats romanes del destí, que en un origen, havien estat consagrades als naixements. Han estat també relacionades amb les Moires gregues, deesses de les quals han aconseguit els seus atributs. Sovint són representades físicament com tres dones d'edat avançada, acompanyades de la mort en persona o d'algun dels seus símbols o representacions (esquelets). Algunes obres on es pot apreciar són Death and three fates on an ox-driven carriage (. . .) representing the triumph of death (pertany al Wellcome Collection) i mostrat en aquesta pàgina o Triumph of Death, petanyent a l'Smithsonian Design Museum. En la majoria d'obres (moltes d'elles gravats del segle XVIII), les parques sostenen a la seva mà o a prop seu estris de filar, un dels seus principals atributs relacionats amb la vida humana.

Sovint són representades com a tres germanes, Àtropos, Cloto i Làquesis, reguladores de la vida dels mortals. Es poden veure a les il·lustracions de Las tres Parcas de la Biblioteca Nacional de España i a The Course of Human Life del British Museum. La roba que porten és poc representativa dels seus personatges, ja que es tracta molt sovint de túniques romanes que portava tothom i que no poden identificar un personatge en concret. Els seus cabells van tapats sovint amb un vel o un element similar, que els completa l'aspecte envellit característic dels camperols o persones de baix

nivell econòmic. Malauradament, l'única font clàssica (escultura) que s'ha conservat suposadament d'aquests personatges són dues estàtues del Partenó, totes dues en molt mal estat (decapitades, sense mans ni peus). Aquest mal estat de conservació dificulta la tasca de reconeixement dels personatges, i és possible que no es tracti de les Parques sinó de la deessa de l'agricultura Demèter i la seva filla Persèfone.

CARÀCTER MORAL. Tot i que no es coneixen grans aspectes de la seva personalitat, sovint són representades com a filòsofes limitadores del temps finit dels humans, que controlen totalment la durada de les seves vides.

ATRIBUTS. Els atributs de les Parques són aquells que van adquirir de les Moires gregues, i especialment el fil de teixir. Cadascuna de les germanes (segons el model grec) s'encarrega d'una tasca: Àtropos fila, Cloto enrotlla i Làquesis talla. Quant aquest fil arriba al seu final (es a dir, és tallat) produeix la mort immediata d'aquell individu al qual li és relacionada.

GENEALOGIA . Les tres parques se'ls atribueix dos possibles orígens: ser filles de Zeus i Temis (deessa de la justícia) o creacions de la deessa de la nit, Nix.

Parques (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. Les Parques apareixen per primer i últim cop (sense comptar les citacions) a la novel·la durant un dels primers capítols, on són descrites com tres velletes que cosien uns mitjons de grans dimensions de color blau en una parada de fruita. Aquests mitjons són utilitzats com una metàfora infantil del fil habitual, descripció que aporta un toc d'humor a l'obra de Riordan. En un moment determinat, una de les Parques extreu unes tisores de grans dimensions fabricades en or i plata, que són la representació moderna de l'utensili que utilitzaven per tallar el fil a la mitologia. Tot i que no es descriu la seva vestimenta en gran detall, en Percy proporciona una descripció detallada del seu aspecte facial, bastant semblant al mitològic. Segons el semidéu, les tres velletes tenen el rostre i les mans totalment arrugades, fet que remarca la seva edat (com ja es podia veure en els mites, on representaven dones de gran edat). Seguint amb els atributs habituals

d'aquests personatges, les deesses duen els cabells recollits en un mocador blanc, element que ressalta encara més el seu aspecte envellit. Tot i que no porten una túnica clàssica, els vestits de cotó descolorits proporcionen la semblança en materials actuals del que normalment era la seva roba.

CARÀCTER MORAL. L'aspecte moral que les tres Parques tenen a la novel·la és bastant similar al mitològic, excepte el fet que les tres criatures es posen a observar a l'heroi mentre tallen el fil (normalment a la mitologia no són presents a l'escena de la mort).

ATRIBUTS. L'atribut de les parques en la novel·la és el mateix que aquestes reben de les Moires a la mitologia, el fil i l'estri per tallar-lo, ara amb un canvi d'imatge més modern (mitjons i tisores). A més, un altre fet que es relaciona amb els seus atributs és que, a la mitologia, les Parques no feien suposicions d'una mort en un futur (com el mateix Percy i Quiró pensen), sinó que mataven a la persona en el moment que creien que era oportú (independentment de qui fos o de què estigues fent).

GENEALOGIA. En aquest cas, l'autor no explica l'origen d'aquests personatges durant la novel·la (el fet d'omissió de l'origen dels personatges és bastant comú en la novel·la).

CONCLUSIÓ. Com una de les úniques excepcions, les Parques de la novel·la de Percy Jackson reben el seu nom romà, i no la seva contrapart grega habitual (que en aquest cas seria el nom de Moires). Pel que fa a l'origen dels personatges, tampoc és esmentat a la novel·la. Pel que fa als atributs, molts d'ells són mantinguts, però també són modernitzats. Les seves característiques físiques tampoc són mantingudes totes, i les que es mantenen són modernitzades. Pel que fa a la seva personalitat, en canvi, és manté idèntica a la novel·la, sense tenir cap infantilització (fet poc habitual en els personatges relacionats amb la mort). Finalment, les Parques porten a terme accions molt similars a les que exercien a la mitologia, a més de noves accions (com pot ser observar la víctima en el moment de la seva mort).

Pegàs, el cavall alat fill de Zeus i Medusa

- Fonts: Grimal, P. (2009, p. 421); Impelluso, L. (2003, p. 200-202); Riordan, R. (2018, p. 246-249); Riordan, R., Venditti, R. (2010); Riordan, R., Venditti, R. (2013b); Museum of Fine Arts Boston.

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic d'aquest personatge mitològic sol ser molt similar en la majoria de les seves representacions, tot i el fet d'haver estat elaborat en moltes ocasions (amb una gran diversitat d'autors) durant marges de temps molt diferents.
Un exemple d'aquest fet és que encara ara s'elaboren obres de Pegàs amb un aspecte similar al que tenia originalment, fet remarcable si tenim en compte que el seu origen es remunta a la Grècia antiga. En primer lloc, Pegàs ha estat casi sempre representat a partir del color blanc, color que es relaciona amb la puresa i l'escalfor del sol i de la llum, fet que fa referència a l'assignació d'aquest ésser amb el bàndol dels "bons" i no amb els dels monstres.
Pel que fa a la seva crinera, també de blanc resplendent, és sovint parcialment tapada per les brides daurades d'Atena, cordes de les quals es sosté l'heroi Perseu (heroi vist com el causant del seu naixement, després que aquest decapiti a Medusa, la mare del cavall).

Pel que fa a la resta del cos, l'ésser destaca per la seva bellesa, element molt comú en els mites antics que provoca que no tingui cap desperfecte ni error en tot el seu cos (fent veure a l'animal no només com un monstre sinó també com a un semental perfecte). Finalment, cal destacar que sí que podem trobar una variació entre les diferents obres; i aquesta consisteix en la posició de les ales de l'animal respecte al cos, element però, que ja s'havia vist alterat a l'època clàssica en algunes ocasions (tot i que s'accentua en les obres modernes, podem veure com en les retrats antics no sempre eren de la mateixa mida ni tampoc estaven col·locades al mateix lloc exacte, distorsions causades pel lapse de temps entre elles). Un exemple, són dos vasos (element en que es solia representar Pegàs) conservats al *Museum of Fine Arts*; Boston (510 B.C /imatge mostrada anteriorment) i al *Tampa Museum of Art (350 B.C),* localitzat a Tampa, una de les ciutats de Florida. Sí comparem aquestes dues obres amb representacions modernes però, podrem veure que les variacions es fan cada vegada més prominents, com per exemple en dues obres conservades al Museo del Prado; *Andrómeda y el dragón* i *Perseo y Andrómeda* (cal destacar, que Pegàs sovint és representat en aquesta victòria de Perseu, es a dir, en el rescat d'Andròmeda, o acompanyant aquest heroi).

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral de Pegàs no ha sigut representat en pràcticament cap relat, ja que és una simple muntura (com ja havíem trobat abans en per exemple, en els braus de Khalkotauroi, una altra representació d'un animal amb "poders" estranys). No obstant, sí que podem veure que mostra un caràcter molt diferent sí el contrarestem amb altres monstres, motiu pel qual és seleccionat per ser una muntura (en ocasions és mostra intranquil, valerós o imponent, però no et fa ressaltar mai la sensació de perill que et desperten altres éssers). En canvi, en el mite en que esdevé una constel·lació, quan Bel·lerofontes el va muntar per pujar a l'Olimp, ell va fer caure a l'heroi (tot i que l'havia ajudat anteriorment per derrotar Quimera i a les Amazones), per tal d'impedir que aquest assolís el seu objectiu (Pegàs es mostra sempre en el bàndol dels déus des del mateix naixement, quan serà l'encarregat de dur/transportar el llamp de Zeus). La raó per la qual el cavall alat va acabar en mans de Bel·lerofontes és incerta, i n'existeixen moltes versions.

ATRIBUTS. Els atributs de Pegàs són escassos, i són donats principalment per la seva condició de bèstia. No obstant, el cavall és sovint relacionat amb les seves ales i la seva capacitat de volar, a més de ser nombrat com el creador de la font d'Hipocrene (creada a partir d'un cop al sòl amb les seves peülles). Finalment, també cal destacar la ciutat de Tarsos, ciutat anomenada amb aquest nom a causa que a prop seu (de la ciutat) va caure una de les plomes de Pegàs.

GENEALOGIA. L'origen de Pegàs es remunta als mites de Perseu, quan, després que l'heroi decapités a Medusa amb la seva espasa (explicat amb més detall a la fitxa de Medusa), Pegàs i el gegant Crisàor van sorgir (plenament adults) del tall del coll (o del terra fecundat per la sang del tall, segons algunes versions). Pel que fa al seu pare, es pot considerar que és Posidó, déu del mar que havia prenyat a la Gorgona abans o després que aquesta fos convertida en monstre.

Pegasos, muntures dels semidéus i símbol del Campament Mestís (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. En primer lloc, cal remarcar que Riordan ha aportat una diferència abismal amb la mitologia en un dels aspectes d'aquest personatge, al fer que no només hi hagi un Pegàs sinó que aquest es converteixi en una espècie o raça (segons s'explica, l'original va tenir descendència que en un

futur crearia tota una espècie). Aquest fet es pot apreciar en la primera aparició d'aquests personatges a la novel·la, on, només d'arribar al campament Mestís, el protagonista veu a la llunyania uns quants individus domats d'aquesta espècie (condició que permet als semidéus volar sobre ells, especialment a en Percy, al ser fill de Posidó). Aquesta domesticació ja va ser presenciada a la mitologia amb els herois Perseu i Bel·lerofontes, on tots dos van arribar a controlar a Pegàs. Centrant-nos ja en l'aspecte físic, aquest s'explica que varia segons l'individu, variació que pot aportar una tonalitat de pell que va des del blanc o el negre comú, fins a poder desenvolupar taques d'altres colors en el seu pelatge. Fora d'aquesta variació, però, els individus que presenten el color blanc continuen sent considerats perfectes, individus idèntics en tots els aspectes al mitològic (exceptuant un aspecte: les ales, que tornaré a explicar més endavant). Pel que fa als individus foscos, se'n pot conèixer especialment un en profunditat, un Pegàs totalment negre anomenat *BlackJack* que apareix per primera vegada com a presoner del semidéu Luke, fill d'Hermes controlat per Cronos. Per sort però, el valerós Pegàs aconsegueix fugir a partir d'una espenta als seus captors (entre els que es troba el monstre Agrius i el seu germà Oreius, éssers mig homes i mig ossos fills de Polifont, verge que odiava l'amor i que va ser castigada per Afrodita a mantenir relacions sexuals amb un os). Per acabar, cal tornar a remarcar que tots els Pegasos que apareixen a la novel·la mantenen les ales més separades de la zona del pectoral que els que apareixien a la mitologia, de manera que són més semblants estèticament a aquells pintats per autors renaixentistes o autors moderns.

CARÀCTER MORAL. Pel que fa al caràcter moral, em centraré en *BlackJack* (nom que prové del joc de casino), Pegàs que podem conèixer amb més profunditat ja que es tracta de la muntura del protagonista Perseus. En primer lloc, cal destacar que aquest Pegàs mostra un coratge i una determinació similar al Pegàs mitològic, Aquest animal, rep la mateixa qualitat que el seu "pare" mitològic, i també demostra tenir un coneixement referent a qui el posseeix (veu si aquest té bones o males intencions). Seguint l'exemple dels mites, però, en *Blackjack* també mostra una tranquil·litat i una fidelitat increïble cap a en Percy, seguint-lo i ajudant-lo en moltes ocasions. A més, també es mostra una connexió especial entre tots dos, fet que possiblement és propiciat per ser el fill de Posidó, déu del mar i dels cavalls.

ATRIBUTS. Pel que fa als seus atributs, tots els pegasos mantenen la capacitat de volar amb les seves ales, habilitat que ja mantenia (era només un) a la mitologia. Pel que fa a la resta d'atributs,

cap d'ells és explicat ni mencionat a la novel·la.

GENEALOGIA. Com ja havia comentat anteriorment, Riordan aporta un nou origen a aquest personatge, fent que el Pegàs original s'hagi reproduït i hagi causat l'origen d'una nova espècie.

CONCLUSIÓ. Com a casi única excepció en tot el treball, els pegasos de la novel·la no mantenen el seu nom mitològic ni el seu origen. Els seus atributs, però, sí que es mantenen completament, i cap d'ells és modernitzat. Pel que fa a les seves característiques físiques, els pegasos són idèntics a la versió mitològica, i tampoc són modernitzats (la única variació resideix en el color). Pel que fa a la personalitat, tota l'espècie també és idèntica a la descripció mitològica. Finalment, com que s'han convertit en tota una nova espècie, els pegasos porten a terme bastantes noves accions (similars a la mitologia), entre les que es troben viure en quadres per cavalls.

Polifem, el Ciclop més salvatge d'entre tots ells

- Fonts: Conti, N. (2006, p. 684); Grimal, P. (2009, p. 449); Impelluso, L. (2003, p. 286-287); Riordan, R. (2018, p. 13-14, 83, 124-125, 210-211, 225, 228, 234); Riordan, R., Venditti, R. (2013); Eleusis Archeological Museum.
- Odissea d'Homer (IX 272-8): *Así le hablé. Y éste me respondió al punto con cruel corazón: " Eres necio, extranjero, o has venido de lejos, tú que me ordenas temer a los dioses bienaventurados, pues los Cíclopes no se preocupan de Zeus, portador de la égida, ni de los dioses o evitarlos ya que somos mucho más poderosos. Pues yo, temiendo la enemistad de Zeus, no perdonaría ni a ti ni a tus compañeros si mi ánimo me lo ordenase".*

Com ha havia comentat anteriorment, Polifem és un dels Ciclops més reconeguts dins la mitologia grega, fama que rep a partir del paper que realitza dins l'*Odissea* d'Homer, novel·la on s'enfronta al conegut heroi Ulisses. Per aquest motiu, he trobat important tractar aquest personatge amb més profunditat i individualment.

ASPECTE FÍSIC. Segons les seves descripcions en els mites (forma part del segon grup que he comentat a la fitxa dels Ciclops), Polifem manté un sol ull de gran mida col·locat enmig del crani que, en moltes ocasions, és representat a l'altura del front. A diferència d'altres membres de la seva espècie, però, aquest presenta al rostre les cavitats buides que concordarien amb els ulls humans, fet que queda bastant desagradable a la vista. Per altra banda, els seus cabells i barba rinxolats de gran mida destaquen pels seus colors foscos, que sovint decanten cap al negre. Aquesta aparença, com ja havia explicat a l'apartat anterior dels Ciclops, es pot veure en una gran quantitat de les seves obres, com per exemple *The blinding of Polyphemos* de l'Eleusis Archeological Museum (regió d'Àtica; Grècia/ imatge superior). Finalment, pel que fa a la resta del seu cos, Polifem va sovint nu, acte que destaca la seva forta musculatura (complexió física molt comuna entre els Ciclops). Aquest fet no només els permet crear una sensació de poder envers la seva persona sinó que també el dota d'una força sobrehumana. Per exemple, en un mite antic, només amb la seva pròpia força Polifem va moure la gran roca que tapava l'entrada de la seva cova (i així va poder privar a les seves ovelles o als companys d'Ulisses d'escapar).

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral de Polifem destaca per la seva personalitat agressiva, caràcter que propicia que s'enrabiï. Aquesta actitud sobretot es mostra en el famós mite del retorn d'Ulisses, on, després de descobrir que els soldats grecs s'havien colat d'amagat a la seva llar i s'havien menjat tot el seu rebost, el Ciclop els empresona a tots a la seva cova (casa seva), i per tant, fa impossible la seva sortida. A part d'aquesta reacció natural, l'ésser també es menja dos dels homes, i els devora sense cap miramент ni contemplació (actitud que ja comença a demostrar més la seva veritable naturalesa). A més, quan els humans intenten fugir a través de les ovelles, Polifem les palpa totes del llom, ja que s'imaginava que aquestes serien les causants de la fugida dels seus enemics (al fer-ho, no mostra absolutament cap símbol de pietat cap a ells). En l'àmbit social, Polifem vivia aïllat a la seva cova, i només depenia de la subsistència que li proporcionava el ramat. Aquest fet es pot relacionar amb el segon grup que els antics distingien de Ciclops, que, segons ells, explicaven que vivien d'aquesta manera no perquè no coneguessin les noves "tecnologies", com ara la construcció o el foc, sinó que no volien disposar d'aquestes comoditats (actitud totalment primitiva, relacionada a l'actualitat amb certes tribus). Tot i això, la seva soledat no l'impedia demanar ajuda als altres membres de la seva espècie sempre i quan fos necessari (com fa en el mite del "Ningú"). Finalment, en l'àmbit amorós Polifem va protagonitzar un altre mite molt menys conegut, quan es va enamorar de la nimfa Galatea. Malgrat tot, però, per molts altres personatges de la mitologia Polifem és considerat un pallús, fins i tot per la seva pròpia amant Galatea. Aquesta actitud, representada també a la novel·la de Riordan, mostra que el Ciclop baixa bastant la seva guàrdia (exemple del vi en el cas del mite) o que és enganyat fàcilment (com fan en Percy i l'Annabeth a la novel·la).

ATRIBUTS. Els atributs dels Ciclops que viuen a la regió Itàlica són bastant escassos, fet sobretot donat pel seu estil de vida rural. Tot i això, podem relacionar-los sovint amb els ramats d'ovelles, les construccions naturals en què habiten o la seva actitud violenta i primitiva, elements que mantenen en moltes ocasions.

GENEALOGIA. Ja per acabar, cal remarcar que tot el conjunt de Ciclops que habiten a la regió Itàlica (Camps Flegreus, a Nàpols) són fills del déu del mar Posidó i de diferents nimfes, amors dels quals han sorgit monstres. Tot i això, el déu marítim sí que els dmostra un apreci quan vol assassinar enmig de la seva ira a Ulisses, cegador del seu fill, i per aquest motiu li dificulta el viatge per mar en el seu retorn cap a la pàtria. A més, també cal dir que Posidó manté un altre fill amb el mateix nom de Polifem, un heroi grec que viatja en el mite dels Argonautes (possible referència al Ciclop).

Polifem, el Ciclop cec (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic del personatge (excepte la seva roba), aconsegueix una semblança molt notòria amb la mitologia, fet que fa recordar instintivament al ferotge Ciclop del mite d'Ulisses. El seu rostre, possiblement envellit des de la seva primera aparició, està exempt de la seva típica barba i cabell rinxolats, ja que Riordan li atribueix un aspecte molt més semblant al d'un soldat. Pel que fa al seu característic ull, ara lletós i entelat sota una tranyina de cataractes per la seva ferida mitològica, també roman col·locat enmig del seu rostre (les conques buides humanes no són presents en el seu físic, segurament per un tema estètic). També cal remarcar que, tot i haver passat un llarg període de temps, el Ciclop continua essent pràcticament cec a causa de la greu ferida que Ulisses li va provocar amb el pal roent. Tot seguit, tot i que és un element que es pot tractat en la majoria de les descripcions, Riordan aporta una descripció detallada de la dentadura i les mans del monstre, on explica que Polifem duia unes dents grogues escantonades i unes mans nuoses de gran mida (una possible referència a la seva professió de ramader, estil de vida que provoca que faci un gran ús i desgast de les mans). Pel que fa a la resta del cos, Polifem destaca per la seva alçada, element que permet al personatge obtenir un aspecte imponent i feréstec. Pel que fa als teixits que cobreixen el seu cos, reben un to caricaturesc ja que són una samarreta sense mànigues (que deixa al descobert els seus forçuts braços) amb l'emblema d'una fira mundial d'ovelles (clara referencia al seu ramat, element que Ulisses i els seus homes utilitzen per escapar-se). La resta d'elements que són presents a la il·lustració superior (elements que acaben de complementar el seu aspecte rural, com ara el bastó o les faldilles de llana d'ovella) no són descrits a la novel·la ja que són un complement artístic del dibuixant .

CARÀCTER MORAL. El caràcter moral que rep el personatge de Polifem és bastant semblant al mitològic i rep les principals característiques que ja rebia antigament. En primer lloc, i com a punt més important, el Ciclop presenta el mateix odi cap als humans, caràcter que es va accentuar després de la ceguesa provocada per l'heroi grec. Per altra banda, també cal remarcar que, en la mitologia, el monstre no va atacar directament a la tripulació fins a moments posteriors del seu saqueig, que va ser l'acte que va encendre la seva ira. Aquest fet xoca amb la seva actitud a la

novel·la, on, immediatament després de sentir l'olor dels semidéus, ja salta a atacar-los (possible connexió amb el mite a partir del ressentiment que sentia). Tot i això, Riordan no només va canalitzar l'odi del personatge cap als humans, sinó que va fer que també prengui represalies contra els sàtirs, éssers miològics amb els quals no havia tingut mai cap enfrontament. A la novel·la, però, Polifem utilitza la seva capacitat d'engany per atraureu-els cap a ell amb l'ús del velló d'or (futura constel·lació d'Àries) i així poder-se'ls menjar. A més, el seu estil de vida continua sent molt primitiu i violent, acte que es pot demostrar quan el monstre continua subsistint a partir del seu ramat en una època on fins i tot la resta de divinitats i monstres ja no ho fan. Finalment, també cal remarcar que Polifem també és considerat de baixa intel·ligència (acte que es demostra quan cau a la trampa dels protagonistes), fet que a la mitologia ens confirmava la seva enamorada.

ATRIBUTS. Com ja havia comentat anteriorment, el personatge manté les mateixes qualitats que en els mites antics, ja que és fàcilment reconeixible gràcies a la seva vestimenta, el seu ull lleganyós i el seu estil de vida primitiu. A més, també pot ser reconegut a partir del la seva estatura que, fins i tot per un membre de la seva espècie, és considerada colossal.

GENEALOGIA. Tot i no explicar el seu origen o els seus descendents en el llibre, el protagonista de la novel·la Percy esmenta que troba estrany el fet d'haver d'atacar al seu propi germà, ja que recorda que el cruel monstre és també fill de Posidó.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom, l'origen i els atributs del personatge, Riordan els ha mantingut idèntics a la mitologia, i en cap cas ha modernitzat cap dels seus atributs. Ara bé, pel que fa a l'aspecte, tot i que l'autor també ha mantingut pràcticament totes les seves característiques físiques les ha modernitzat (com ara la seva roba). La seva personalitat també s'ha mantingut, però també ha estat infantilitzada (a la novel·la no fa cap acte que et porti a pensar que devora humans). Finalment, les accions que Polifem portava a terme a la mitologia s'han mantingut, però també porta a terme noves accions (com ara menjar sàtirs). En conclusió, amb aquest personatge Riordan ha fet possible una connexió perfecte amb l'antiguitat clàssica (de L'*Odissea)* amb el món modern.

Posidó, el déu que regna sobre el mar.

- La seva etimologia continua sent d'origen desconegut.
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 149); Grimal, P. (2009, p. 455-458); Impelluso, L. (2003, p. 146-147, 184); Riordan, R. (2015, p. 134, 142, 217, 275, 341, 345); Riordan, R. (2018, p. 74-75, 117, 275, 278); Riordan, R., Rocco, J. (2014); Riordan, R., Rocco, J. (2018); National Archaeological Museum, Athens.
- Èdip a Colonos (709-15): *Decir el regalo de un gran dios, el mayor brillo; rico en corceles, de buenos potros, tener el dominio del mar. ¿Oh hijo de Crono! Pues tú te asentaste en esta gloria, soberano Poseidón, al instituir por primera vez en este país el freno que domina a los caballos.*

ASPECTE FÍSIC. L'aparença mortal de Posidó és similar a la d'un home de mitjana edat que es caracteritza per una cabellera grisa ondulada acompanyada d'una llarga barba. Aquesta varia d'aspecte en molts relats, i pot ser més curta i ondulada, com per exemple en el *Poseidon of Melos* (imatge al costat), o d'aparença més llarga, com és mostra en les estàtues de la *Fontana de Trevi.*

El seu rostre sol estar sovint en una posició neutre, que difon la saviesa, el poder, i la sobirania de la seva persona. Un dels trets principals que sí que concorden en totes les seves representacions, però, és la seva forma física, representada de manera bastant corpulenta i d'alta estatura. A més, tot i que no sempre duu una peça de roba, en moltes ocasions té lligada a l'alçada de la pelvis la part inferior d'una toga de llargada variable. Per acabar, tot i que no forma part del seu propi cos, Posidó manté en moltes ocasions el trident (llança acabada amb tres punxes utilitzada pels pescadors) entre les seves mans, i és sovint representat amb un braç en alça (per poder sostenir el trident). Mentrestant, la seva altra mà es recolza de manera imponent a la cintura, posició que crea una aura semblant a la dels emperadors romans.

CARÀCTER MORAL. El déu del mar és descrit amb un caràcter molt menys representatiu de la seva classe social que no el seu germà Zeus, actitud que destaca per haver causat grans actes bèl·lics o catastròfics en motiu del seu orgull. D'entre aquests, destaquen les inundacions o la sequera a la ciutat d'Argòlida a Grècia, després que no fos elegit el seu déu representant (per casos similars, també cal recordar l'enfrontament entre Posidó i Atena podeu veure l'enfrontament pel patronatge de

la ciutat d'Atenes). Del seu caràcter, també destaca l'odi (que mostra a la Ilíada i a l'Odissea) que sentia cap als troians, després que Laomedont li negués el pagament acordat per la construcció de la muralla de Troia. Aquest fet, tot i ser causat únicament per un sol individu, va provocar la ràbia total del déu cap al poble Troià i que va fer decantar la seva ajuda cap al poble dels aqueus. Tot i això, Posidó també mostra símbols de bondat, quan per exemple rescata de la mort per part d'Aquil·les a l'heroi Eneas, o quan vol (conjuntament amb altres déus) obligar a Zeus a ser un déu més just. Pel que fa al caràcter amorós, Posidó mostra un caràcter similar al dels altres déus masculins, i té una gran quantitat de descendents (tots ells de caràcter monstruós) o intenta violar a la seva germana Demèter (cosa que aconsegueix convertit en cavall). Malgrat això, no va tenir cap fill amb la seva veritable esposa, una nimfa anomenada Amfitrite. Com he explicat anteriorment, a diferència dels descendents de Zeus, tots els amors de Posidó propicien (en la majoria dels casos) un ésser malvat, com és el cas del ciclop Polifem, Tot i aquest fet, però, tots ells reben l'ajuda del seu pare.

ATRIBUTS. L'atribut principal del déu dels mar és el seu trident, arma relacionada amb el mateix utensili que els pescadors utilitzen per la caça de pops o animals similars (majoritàriament cefalòpodes). També se'l relaciona amb diversos animals que l'acompanyen en les seves representacions, com ara dofins o cavalls (la fusió dels quals s'anomena Hipocamp, l'animal encarregat de tirar el seu carruatge). Tot i no ser un atribut seu, Posidó també manté una illa en el seu honor, anomenada Atlàntida, la ciutat perduda.

GENEALOGIA. Posidó forma part dels déus de primera generació, fill de Cronos (tità) i de Rea (germana de Cronos). Gràcies a l'ajuda de Zeus (l'únic dels seus germans que no va ser devorat pel seu pare) i els seus altres germans, els Olímpics van aconseguir posar fi a la Titanomàquia, i van repartir el nou món usurpat al seu pare entre els tres germans masculins. Així, Posidó es va convertir en un dels tres déus Olímpics més importants. Zeus es queda el firmament, Hades l'inframón i Posidó el mar (regne que inclou les aigües en moviment i els llacs, però no els rius, governats per altres éssers mitològics).

Posidó, déu del mar. El que fa tremolar la terra, el que porta les tempestes, el pare dels cavalls. (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic de Posidó a la novel·la s'assimila bastant a l'original, ja que és

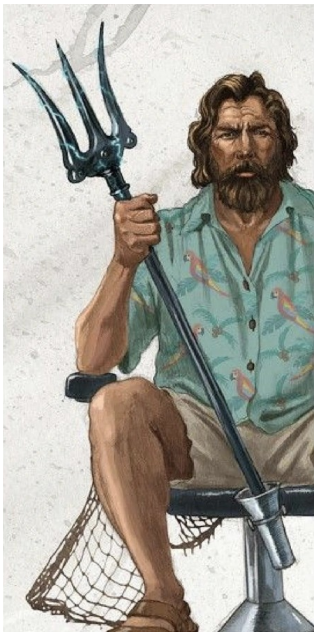

descrit com un home de complexió forçuda acompanyat pel seu característic pentinat i barba rinxolades (els cabells i la barba varien de colors marrons fins a negres, depenent de si l'edició és la il·lustrada o el còmic). El seu rostre, amb evidents senyals d'envelliment (presents també en la mitologia) destaca una gran sensació d'orgull i poder, estètica que crea una aparença intimidant. Pel que fa als ulls, són descrits de color blau clar, símbol de rebel·lia (sentiment de llibertat que des de fa segles s'associa amb el mar i amb les seves tempestes). La seva túnica, però, ha desaparegut, fet que provoca la modernització del personatge (fins a un punt extravagant i ridícul) a partir de la camisa hawaiana i els pantalons curts. Pel que fa als peus, porta una sandàlies, metàfora del calçat que duien els pescadors. El seu tro de déu ara agafa l'aspecte d'una cadira senzilla de pescador, complementada per una xarxa de pesca i pel seu trident, tot i que a la il·lustració no es pot veure, el trident hauria d'estar enganxat a un dels costats del tron, substituint a les canyes de pescar.

CARÀCTER MORAL. La moral del déu a la novel·la no varia gaire en relació al caràcter explicat a la mitologia, ja que en aquesta mostra una gran rivalitat, orgull propi i desacord amb el seu germà Zeus (com es pot veure en l'intent mitològic de diversos déus d'obligar al déu suprem a ser millor governant). A la primera part de la novel·la, Posidó esmenta a en Percy com un error, quan explica que la vida d'un heroi no és mai feliç (mitològicament parlant, tots el fills del déu eren monstres o animals que la majoria acaben sent criminals, motiu possible pel qual en el llibre es mostra tant en desacord en tenir un fill). En el llibre també mostra una superioritat (de rei) envers els altres éssers marins, actitud que es pot veure quan ordena a una nerèida (nimfa del mar) a dur-li un regal al seu fill. També mostra un sentiment de protecció cap als seus fills (sobretot el Ciclop Tyson) quan l'enviea a les forjes dels Ciclops per tal pugui convertir-se en un ferrer. Aquest comportament ja l'havia mostrat abans en la mitologia, quan va enviar una onada gegant a Odisseu després que aquest deixés cec al seu fill Polifem (Ciclop que també apareix a les novel·les).

ATRIBUTS. Els atributs del déu del mar són els mateixos que presenta a la mitologia, i rep especial importància el seu trident (aquest manté pràcticament la mateixa aparença que en els relats). A més, tot i la no aparició del seu carruatge a la novel·la, sí que es presenten els Hipocamps, animals imaginaris (fusió de cavall i dofí) encarregats de tirar el vehicle que mostren una gran intel·ligència i obediència envers Posidó.

GENEALOGIA. Posidó explica al seu fill Percy la història de la seva lluita amb el seu pare, Cronos, fet que va propiciar el començament de l'Era dels déus.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom i a l'origen del personatge, Riordan ha respectat a la mitologia, i no ha alterat en cap aspecte cap d'aquests dos apartats. Ara bé, els seus atributs sí que han estat seleccionats i modernitzats (com ara el carruatge, element que no és present a la novel·la). Pel que fa a les característiques físiques, no s'han vist pràcticament alterades, a part d'una clara modernització de la seva vestimenta (com per exemple la seva samarreta o pantalons). La seva personalitat també ha estat conservada, però aquesta vegada amb una infantilització en els àmbits violents o sexuals (per exemple, no s'expliquen els seus amors). Finalment, les accions que Posidó porta a terme a la novel·la són bastant similars als mitològics, alhora que, en algunes ocasions, porta a terme noves accions (com per exemple parlar amb un mortal, en Percy, directament).

Sàtirs/ Silens, genis de la natura.

- L'origen del seu nom prové de la planta σατυριον, que en llatí significa *satyrium* (planta estimulant de la família de les orquídies).
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 339); Grimal, P. (2009, p. 484); Impelluso, L. (2003, p. 225); Riordan, R. (2015, p. 53-54); Riordan, R., Venditti, R. (2010); Smithsonian Institution.
- Flavi Arrià (Ind. VIII 43, 11): *Hasta que llegamos a un gran golfo, que los intérpretes dijeron que se llamaba Cuerno de Héspero, en el cual había otra isla, desembarcando en la cual no veíamos nada, ni una selva. Pero, de noche, muchos fuegos encendidos y oímos el sonido de flautas y el estrépito de címbalos y tímpanos e innumerables gritos, por lo que el temor se apoderó de nosotros.*

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic dels sàtirs està caracteritzat per la seva condició mig humana i mig animal, normalment basada en un cavall o un boc. La part alta del seu cap sol estar representada amb unes banyes de boc que, en algunes ocasions, són més recargolades (semblants a un mufló) o més llises (semblants a una cabra domèstica). La resta del tors superior s'assimila al d'un humà, excepte pel fet que tenen una major quantitat de pèl i normalment (en els individus adults) una barba considerable. També són delatats per unes orelles punxegudes (caigudes o no) semblants a les dels elfs o a les cabres. Aquesta estètica es veu molt ben representada en les il·lustracions de *Satyr, Cupid, and Goat* i Reclining Satyr del Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum (imatge superior). La part inferior del cos ha anat variant durant el temps, hi ha estat representat en un origen com les potes d'un cavall/boc incloent les peülles, per acabar sent substituïdes, ja en temps antics, per cames d'humà. Es pot apreciar l'estètica més humana en l'estàtua dels Museus Capitolins, Satiro in riposo, a Dionís i un sàtir, de la Gallerie degli Uffizi i a *Dancing Satyr*, de la Galleria Borghese. L'únic element que és manté en tots els relats (ja tingui tors inferior animal o humà) és una cua de bestiar. A més, en moltes ocasions també solen ser representats amb un membre viril erecte.

CARÀCTER MORAL. L'aspecte moral dels sàtirs a la mitologia deixa bastant que desitjar, ja que són sovint representats com a acompanyants de Dionís, déu del vi. En moltes ocasions, solien mostrar un caràcter alegre, bevien grans quantitats de vi i perseguien habitualment a les mènades o

a les nimfes per tal de satisfer els seus desitjos sexuals. Algunes estàtues en què han sigut representades aquestes situacions són River-God, Satyr and Figure (il·lustració pertanyent al Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum), Satyr and Hermaphroditus (Altres Museum Berlín) i Statue group of Satyr and Hermaphrodite (Liverpool Museum). A més, també mostren un gran amor cap a la música, motiu pel qual duen sovint instruments a sobre, com ara la flauta estàndard o la flauta de Pan (a causa de l'amor que senten cap al déu). Aquest fet es pot veure en la il·lustració de the Satyr Family (Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum)

ATRIBUTS. L'atribut més característic dels sàtirs és la flauta de Pan, instrument format per un conjunt de tubs sonors. L'empren per tocar melodies de la natura, com és el cas de la llegenda d'Apol·lo i Pan amb el rei Midas.

GENEALOGIA. Tot i tenir un origen incert, els sàtirs es poden relacionar amb esperits demoníacs, els quals vaguen pels boscos sota forma humana per seduir a individus del genere femení.

Sàtirs / Grover (Percy Jackson)

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic dels sàtirs en la novel·la compleix amb el físic habitual amb què aquests són representats, amb un pelatge d'animal, les banyes que sobresorten del cap i el tors inferior totalment animalitzat. L'aspecte facial es pot apreciar en gran detall en les descripcions d'un dels protagonistes anomenat Grover (l'únic sàtir que rep protagonisme), que manté la barba fins i tot en un individu jove (aquesta més reduïda que l'habitual). Tot i que en les il·lustracions gràfiques no es poden veure les banyes de cabra, a la novel·la es justifica pel fet que són tan petites que queden dissimulades enmig els cabells, o en la majoria dels casos, sota una gorra. La principal diferència, però, és la inexistència aparent tant d'orelles animals (els personatges descrits tenen orelles humanes) com de la característica cua de boc. No obstant, en cap moment es mostra o s'explica l'existència d'algun sàtir humanitzat, amb cames d'humà, sense banyes o sense pelatge (en la mitologia, alguns van adoptar una forma més humanitzada). Pel que fa a l'aspecte sexual dels sàtirs, l'autor no tracta aquest tema ni l'esmenta durant el transcurs de la novel·la.

CARÀCTER MORAL. L'aspecte moral dels sàtirs que apareix en la novel·la és l'adaptació infantil

que aquests reben, ja que Riordan els converteix en una raça més educada. Aquest fet es pot veure en l'ajuda que aporten al campament Mestís (lloc de residència dels semidéus) i la no persecució de nimfes o éssers similars. Durant el transcurs dels volums, el sàtir protagonista (Grover) ajuda de manera reiterada i desinteressada a en Percy (ell considera que l'heroi és un dels únics amics que ha tingut mai). Tot i aquesta clara infantilització dels personatges, fet que també rep Dionís, encara mantenen l'amor cap a la natura i la música, però en lloc d'assetjar a les nimfes juguen amb elles i toquen melodies. També continuen acompanyant a Dionís. Aquesta vegada, però, sense realitzar les seves "festes" habituals. En el llibre es pot apreciar una gran connexió entre els animals/natura i els sàtirs.

ATRIBUTS. Els atributs que mostren aquestes criatures durant la novel·la són les mateixes que reben a la mitologia, i van sovint acompanyats d'una flauta de Pan, que empren per desfer maleficis (nou ús de l'autor) i per satisfer a les nimfes amb les seves melodies. En la novel·la, el nostre protagonista Grover es converteix en una excepció de la seva espècie, ja que no sap tocar de manera precisa/correcta aquest instrument. Tot i que des de la mitologia es sabia l'amor que els sàtirs sentien cap al déu Pan, aquests acaben creant un consell d'exploradors per trobar-lo (el déu havia desaparegut en un passat i no ha tornat mai a reaparèixer). Aquesta recerca porta a que alguns de la seva espècie acabin devorats per ciclops (aquests mostren un gran apreci per la seva carn) o convertits en pedra per Medusa (en forma d'estàtua en el seu jardí, manera en què va acabar, per exemple, l'oncle d'en Grover). Els sàtirs també mostren una capacitat per rastrejar monstres gràcies al seu olfacte i la pudor que emeten.

GENEALOGIA . La mitologia clàssica no havia donat un origen clar per els sàtirs, i l'autor, sense ser una excepció sobre el tema, continua sense mencionar res sobre el seu possible origen.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom d'aquests personatges mitològics, Riordan els ha mantingut, però sí que ha variat i seleccionat alguns dels seus atributs (com per exemple, el nou ús màgic dels seus instruments), però tampoc han estat modernitzats en cap sentit. El seus orígens tampoc han estat tractats a la novel·la (a la mitologia tampoc eren explicats). Pel que fa a les seves característiques físiques, Riordan les ha modernitzat i seleccionat (per exemple, les seves orelles de boc). Pel que fa a la personalitat de l'espècie, l'autor va decidir alterar-lo en un factor clau, que resideix en l'àmbit sexual i dionisíac. Finalment, tot i mantenir accions que feien a la mitologia, com per exemple tocar instruments, també porten a terme noves accions, com ara organitzar-se per buscar al déu Pan.

Zeus, déu de la llum, el cel clar i del llamp.

- El seu nom prové de la paraula *dyeus*, paraula de l'indoeuropeu, una llengua de la qual deriven la majoria de les llengües d'Àsia i Europa.
- Fonts: Conti, N. (2006, p. 101); Grimal, P. (2009, p. 548-552); Impelluso, L. (2003, p. 143-147); Riordan, R. (2015, p. 144-145, 173-174, 340, 344); Riordan, R., Rocco, J. (2014) ; Riordan, R., Venditti, R. (2010); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994, p. 45); Musée Granet, Aix-en-Provence.
- Virgili. Geórg I (125-30): *Antes de Júpiter ningunos colonos trabajaban los campos y ni siquiera estaba permitido señalar o dividir el campo con un linde. Buscaban en común y la propia tierra ofrecía libremente todo sin que nadie lo pidiera. El proporcionó el pernicioso veneno a las negras serpientes y ordenó que los lobos robaran y que el mar se agitara.*
- Ovidi. Metamorfosis (152-161): *En altre temps el rei dels déus cremà d'amor per frigi Ganimendes; una cosa fou trobada que Júpiter preferís ésser més que no pas el que ja era. No és digne transformar-se en cap ocell sinó el que pot portar el seu llamp. I sense tardar, batent l'aire amb les mentideres ales, raptà el nét d'Ilus: i encara avui és ell qui mescla la beguda a les copes i a desgrat de Juno serveix a Júpiter el nèctar.*

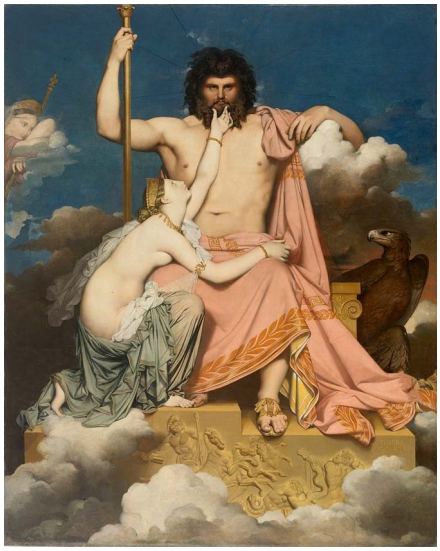

ASPECTE FÍSIC. L'aspecte físic de Zeus és representat en una gran quantitat d'obres d'art, i totes elles mantenen una gran semblança en físic i en representació facial. Per definir el seu aspecte he utilitzat com a referència el bust del *Zeus Otricoli*, actualment resident al Museu del Vaticà, l'obra de *Júpiter amb Tetis*, de Jean Auguste Dominique, de 1811, al Musée Granet, Aix-en-Provence (França) (al costat), i finalment la Màscara de *Zeus Ammon* i l'obra de *Zeus and Hera on Mount Ida*, totes dues pertanyents al museu de Viena.

L'obra de Jean Auguste Dominique és una representació de l'escena de la Ilíada en què Tetis, tiànida filla d'Urà, suplica ajuda a Zeus per tal que el seu fill Aquil·les pugui guanyar la guerra contra els troians. Al costat esquerra de la il·lustració es pot observar el rostre de la seva esposa Hera que mira amb recel l'escena del quadre. Malgrat que aquesta representació romàntica va ser fortament criticada per l'aspecte poc natural de la posició corporal de Tetis, l'estat francès la va adquirir l'any 1834, poc

temps després de ser acabada.

Pel que fa a l'aspecte facial de Zeus, sovint és representat amb una expressió severa al rostre, que molt poc sovint expressa cap sentiment. Aquest fet, es diferència d'altres déus i deesses, que sovint mostren emocions com l'ira o la felicitat. Un dels aspectes físics també més representatius del personatge és la seva cabellera i barba rinxolada, que tapa molta part del seu rostre. Un dels altres aspectes que es poden destacar és la seva forma física, que tot i que en força ocasions mostra envelliment, manté una aparença muscular imponent. Un dels altres trets que el caracteritzen són la seva capa (sovint lligada en un braç), la part inferior de la túnica recargolada sobre les seves cames, i el tro reial (tro que apareix en moltes ocasions per demostrar la seva importància). En algunes escultures i relats, el tro mostra relleus o gravats d'un conjunt d'escenes mitològiques, mentre que en altres es pot observar una construcció senzilla, com l'Engraved Scaraboid with Zeus Enthroned o l'estàtua del Zeus Enthroned (actualment a Nàpols) totes dues pertanyents a The J. Paul Getty Museum, California.

FORMA ANIMAL. Una de les altres formes en que podem trobar al déu del firmament és quan manté l'aparença d'un ésser del regne animal, normalment un mamífer o una au. Aquest aspecte l'adopta per poder acostar-se sense sospites a algun jove/a amant mortal. Alguns casos seria la llegenda de Leda i el cigne, Europa i el brau blanc o Egina i l'àliga reial. En la majoria dels casos, les seves formes animals són de color blanc (puresa dels déus) o animals considerats bells i forts. Aquestes escenes han sigut representades per una gran quantitat d'autors, com ara Rembrandt, qui va pintar *The abduction of Europa,* obra conservada a The J.Paul Getty Museum.

FORMA MORTAL. La forma mortal del déu Zeus sovint és l'aspecte d'un rodamón o persona envellida i castigada pel temps, per tal d'aparentar feblesa i necessitat d'ajuda. Aquesta forma és utilitzada per descobrir si els humans respecten altres membres de la seva pròpia espècie (com per exemple en la llegenda de Licaó)

CARÀCTER MORAL. Segons els poemes homèrics, Zeus mostrava un caràcter representatiu de la seva classe, i no queia així, en els capricis que l'envoltaven. Un exemple d'aquest caràcter és la freqüent venjança que exercia sobre aquells que creia que eren arrogants i incomprensius amb els més necessitats. Actua per mantenir l'ordre i la justícia, i sempre respecta la jerarquia social entre tots els homes i els déus. En un dels textos de les *Metamorfosis* d'Ovidi es mostra a Zeus decidit a comprovar de primera mà el mal caràcter dels humans mitjançant una forma d'ancià (sovint

utilitzada també per diversos déus). Tampoc suportava l'avarícia, element molt comú en els homes. Tot i que sovint roman a l'Olimp, també viatja al món dels mortals, i recorre en moltes ocasions la terra d'Etiòpia, on protagonitzaven sacrificis en el seu honor. Durant les seves estades a la terra va aplicar diversos càstigs, un d'ells al rei Licaó o al rei Ixíon. Malgrat que la majoria de déus cauen en els seus propis capricis, s'explica que Zeus no ho fa, i que la única debilitat que tenia feia referència als seus amors (amors que han sigut considerats com a metàfores de la realitat o manifestacions d'una acció providencial, es a dir, l'acció que el seu descendent podia salvar el món). Exemple: la pluja d'or que va caure sobre Eurípides es considera la riquesa totpoderosa que consumeix als homes. En aquest àmbit amorós, Zeus no es conformava mai amb la seva esposa i germana Hera, a la que havia aconseguit enganyar per conformar matrimoni. En les seves freqüents relacions es solia convertir en un ésser del món animal, per tal d'enganyar els seus amants. Segons les històries que s'han conservat, no hi ha un sol territori de l'antic mapa grec en el qual Zeus no hi hagués tingut un descendent. A part de fills mortals, també va engendrar alguns altres déus de segona generació, com és el cas d'Hefest i d'Ares.

ATRIBUTS. Els atributs de Zeus són sovint representats amb 3 formes, el llamp, l'àguila reial i el ceptre de poder. Aquests tres atributs han sigut sovint representats conjuntament amb el seu portador per tal d'identificar-lo. Un dels exemples més destacables del llamp de Zeus, és un relleu situat a la Gallerie degli Ufizzi, on es pot apreciar un nen petit (possiblement un àngel), portant a les seves espatlles el poderós instrument. Per el que fa a l'àguila reial, una gran quantitat de retrats i escultures l'han representada, com poden ser els casos de les escultures de Ganímedes, jove de gran bellesa segrestat per Zeus i portat a l'Olimp per sevir el nèctar diví. El ceptre de Zeus també ha estat representat en diverses estàtues, com era el cas d'una de les set meravelles del món antic, el Zeus d'Olímpia.

GENEALOGIA. Zeus forma part dels déus de primera generació, fill de Cronos (tità) i de Rea (germana de Cronos). Com el seu pare, Zeus és el fill petit de tots els seus germans, però, repetint la història, és qui assoleix el poder suprem (després de derrotar al seu pare i acabar la Titanomàquia i rescatar els seus germans, que havien sigut devorats per Cronos). Juntament amb la seva esposa Hera (deessa del matrimoni i germana de Zeus), engendra alguns déus de segona generació, com Hefest o Atena.

Zeus, Senyor del Firmament i dels déus (Percy Jackson)

ASPECTES FÍSICS. Tot i romandre a l'Olimp, a Zeus se'l descriu amb la seva aparença humana, si bé amb una estatura colossal, de major grandària que un humà normal. La seva expressió és descrita de manera semblant que en els textos antics, on es mostra sever i orgullós del poder de què disposa. Malgrat que els seus cabells i barba mantenen la seva aparença habitual, els rinxols habituals en que es mostrava han desaparegut, i en el seu lloc, han deixat pas a una estètica empresarial. A diferència de l'antiguitat, el déu olímpic va vestit amb una americana moderna, que completa l'estètica empresarial que havien començat els cabells (com afirmen els mateixos déus en el llibre, la seva aparença i vestimenta varia segons l'època de la història en què habiten en aquell moment). Finalment, fent honor al seu nom, apareix per primera vegada en forma de núvol de tempesta (visió referent al seu poder), espetegant contra el mar (altre element que representa el seu germà Posidó).

CARÀCTER MORALS. En l'àmbit moral, Zeus mostra una actitud prepotent, fet que es corrobora quan culpa de la desaparició del seu llampec mestre a Posidó sense tenir-ne cap prova. Aquesta actitud ja prové de la mitologia, on Zeus habitualment castiga als altres ésser vius, inclosos els déus. Un exemple és quan Zeus expulsa temporalment a Apol·lo i a Posidó de l'Olimp perquè aquests construeixen les edificacions del Mont Ida i la muralla de Troia respectivament contra la voluntat e Zeus. També mostra un rebuig important contra els humans, fonament que també prové de la mitologia, com és el cas de la llegenda de Prometeu. Al final del relat és revelat als lectors que el déu Olímpic havia enviat altres divinitats de segona generació (fills seus) a la recerca del seu llampec (Hefest, Artemisa i Apol·lo). A més, l'autor també explica el mite de la xarxa d'Hefest, on empresonen a Zeus per tal que aquest canviï el seu comportament i passi a ser millor governant. Tot i això, el déu mostra pietat per aquells que esmenen els seus errors (com és el cas d'en Percy), fet que era una de les tasques de Zeus a l'antiguitat (purificar els crims).

ATRIBUTS. Els atributs de Zeus no són gaire esmentats durant el relat, ja que gairebé tota la importància es dona a l'arma del llampec. Aquesta mostra una aparença molt semblant de la mitologia, com un cilindre portador dels llamps. Malgrat això, al final del relat també apareix el tro de Zeus, amb una estètica semblant a l'habitual, decorat amb un relleu senzill construït de platí

massís.

GENEALOGIA. Malgrat que en el llibre no s'explica en detall la història genealògica dels déus, Riordan va publicar un llibre anomenat Percy Jackson i els déus grecs, on s'explica el seu origen i descendents. En aquest àmbit, l'autor respecta totalment els relats antics.

CONCLUSIÓ. Pel que fa al nom de Zeus, Riordan l'ha mantingut a la novel·la sense cap variació, mentre que els seus orígens no reben cap referència a la saga. Pel que fa als atributs, no apareixen tots, però els que apareixen no són modernitzats. El seu aspecte físic ha mantingut l'estètica habitual, però ha estat modernitzada (sobretot en l'àmbit de la roba). Pel que fa al caràcter moral del déu, l'autor ha aconseguit plasmar la seva actitud mitològica, que manté el seu sentiment de superioritat i poder envers els mortals i les altres divinitats. Aquest comportament, que ja podíem veure en els relats antics està fortament lligat amb un gran sentiment de jerarquia social i de justícia. Tot i això, al tractar-se d'un llibre infantil, l'autor ha reduït en gran mesura la vessant sexual del déu (infantilitzat). Finalment, les accions que Zeus porta a terme a la novel·la són semblants a les accions que duia a terme a la mitologia, a més de noves accions (com pot ser, per exemple, parlar directament amb mortals, com en Percy, que no siguin els seus amants).

3.4. Altres personatges mitològics

En aquest apartat, explicaré de manera breu qui són aquells personatges importants que, si bé no apareixen a la novel·la de Rick Riordan, formen part de les narracions mitològiques dels personatges que sí que apareixen. He cregut necessari d'explicar-los per a una millor comprensió dels mites. Per facilitar la seva cerca, els he dividit en quatre categories: la primera correspon a les divinitats, la segona als herois, la tercera als mortals i la quarta i última als monstres/éssers no humans.

- Fonts: Conti, N. (2006); Grimal, P. (2009); Impelluso, L. (2003); Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994); imatge de la constel·lació de les Plèiades cedida per Adrià Dabau.

DIVINITATS

- **Afrodita**, divinitat de l'amor, identificada a Roma com a Venus. El seu naixement, tot i tenir diferents versions, s'ha fet mundialment famós per l'obra moderna de Sandro Botticcelli, així com també per l'escultura clàssica de la *Venus de Milo*. Alguns dels seus mites més coneguts són aquells ens què demostra la seva infidelitat cap al seu marit Hefest, quan es troba d'amagat amb el déu de la guerra Ares. De la seva actitud, també destaca la gelosia que sent cap als mortals i deïtats, acte que la porta en moltes ocasions a castigar a aquells que no li retien culte. La deessa també està considerada la causant de l'inici de la guerra de Troia (mite de Paris). Afrodita va protegir els Troians durant tota la guerra, especialment aquells herois valents que estaven estaven a punt de caure en combat (com per exemple a Paris o a Enees, heroi que davant de la caiguda imminent de la ciutat, és aconsellat per ella de marxar). Per aquest motiu, la deessa és considerada la protectora de Roma, fundada per Enees, i també l'avantpassada de la família Júlia. Els seus atributs són la rosa, la murtra (arbust verd semblant a les fulles de les oliveres utilitzat com a aromàtica), i els coloms (ocells encarregats de tirar el seu carruatge).

- **Apol·lo**, divinitat del sol, de la música i de la poesia, així com també de la bellesa (masculina). Identificat a Roma amb el mateix nom. És sovint representat amb una bellesa extraordinària, d'alta estatura, amb uns cabells negres amb reflexos blaus semblants a pètals de flors. Aquesta bellesa va permetre al déu tenir una gran quantitat de relacions, totes elles, però, faltades d'un amor verdader. Tot i això, el seu aspecte no li va privar de ser rebutjat,

sobretot en aquelles ocasions on ell sentia un amor boig, com és el famós cas de la nimfa Dafne, la qual va decidir sacrificar la seva vida i convertir-se en un llorer abans que caure a les mans del déu. Des d'aquell dia, aquest arbre va esdevenir consagrat a la divinitat. Els seus atributs més habituals són l'arc i les fletxes, a més del llop.

- **Atena**, deessa d'ulls brillants: Divinitat guerrera del món grec, identificada a Roma com a Minerva. És sovint representada amb una cuirassa o una armadura, acompanyada d'una llança, un casc (típicament romà) i una ègida (cuirassa de pell de cabra utilitzada per la deessa en forma de roba o d'escut i que estava adornada amb el cap de Medusa). A més de les batalles, Atena és relacionava també amb la intel·ligència, qualitat indispensable en les batalles (raó de les seves victòries en contra d'Ares, déu de la guerra). Per altra banda, també destaquen els seus càstigs, especialment el del mite d'Aracne. Els atributs amb que és relacionada són l'òliba i l'olivera.

- **Demèter**, deessa de la terra, de l'agricultura i del blat, filla d'Urà i de Gea. Identificada a Roma sota el nom de Ceres, paraula derivada de créixer (relacionat amb les collites). En la majoria dels mites, Demèter apareix acompanyada de la seva filla Persèfone, parella anomenada "les deesses". Per aquest motiu, un dels seus dos mites més coneguts es relaciona amb el segrest de la seva filla (que podeu trobar en aquest mateix apartat de divinitats) i en la fitxa d'Hades. El seu segon mite més famós és la relació que manté amb Posidó sota l'aparença d'una euga, propiciant el seu fill Aríon i la seva filla anomenada "Senyora". Els seus atributs, són l'espiga, el narcís (flor molt bonica de color blanc o groc) i el cascall (flor de forma arrodonida de color rosat, amb un capoll molt característic), a més de la grua, la serp i la torxa (dos últims elements amb que és molt representada).

- **Eurínome**, divinitat de primera generació filla d'Oceà i de Tetis (divinitat de la fertilitat femenina marina), sobirana de les faldes nevades del Mont Olimp conjuntament amb Ofíon, abans que Cronos i Rea els usurpessin el poder. Després d'aquest acte, les dues divinitats (ella i Ofíon), es van refugiar al mar (possible raó per la qual estava representada amb el tors inferior en forma de peix, mentre que el superior continuava sent de dona), zona del planeta on, conjuntament amb Tetis (aquesta vegada la mare d'Aquil·les), van salvar a Hefest de la seva caiguda. A més, també destaca per l'amor que va mantenir amb Zeus, engendrant les tres Gràcies.

- **Folos**, un dels dos centaures no violents, fill de Silè i habitant de la regió de Fòloe. Aquest era l'únic centaure conjuntament amb Quiró que mantenia un nivell de vida no primitiu. Va aparèixer en el mite del senglar d'Erimant, on Heràcles va anar a visitar-lo. Malgrat això, tot i ser rebut amb hospitalitat, Heràcles va acabar causant la mort del seu amfitrió Folos, ja que va voler beure d'una gerra de vi que pertanyia als Centaures i que Folos guardava. En destapar la gerra, els Centaures van aparèixer, atrets per l'olor de la beguda. Immediatament es va desencadenar una batalla en què Folos va resultar ferit de mort. Penedit de la seva acció, Heràcles va portar a terme un gran enterrament en honor del seu company.

- **Hecantoquirs**, gegants de cent braços fills d'Urà i de Gea. Segons els mites eren un total de tres germans, Cotos, Briàreu i Giges, fills repudiats i llençats al Tàrtar a causa del seu aspecte horripilant (per part del seu pare Urà). Un cop Zeus els allibera, ajuden a les divinitats Olímpiques a derrotar als Titants, causants del seu empresonament. En un futur es van convertir en els guardians d'aquesta zona, el Tàrtar, on vigilaven i impedien la sortida dels seus enemics. A més, en forma d'agraïment, socorren a Zeus en algunes ocasions, i li mostren la seva més absoluta fidelitat per davant de qualsevol de les altres divinitats.

- **Hera**, filla d'Urà i Gea, deessa del matrimoni, protectora de les esposes i muller de Zeus (a Roma va ser identificada com a Juno). Aquesta deessa es va convertir en la deessa primordial de la mitologia grega, fet que la va portar a actuar davant les infidelitats del seu marit de manera gelosa i venjativa. Tot i ser la seva tercera esposa oficial, Hera no va engendrar tots els fills de Zeus (sinó que molts descendents del déu eren amb altres esposes mortals), però sí que podem atribuir-li Hefest (engendrat per enveja del naixement Atena) i Ares. Els seus atributs són el paó, els helicris (flor rodona de color groc, sovint utilitzada per remeis per combatre l'al·lèrgia), les magranes i els lliris.

- **Nix**, deessa de la nit, filla de la divinitat Caos. Segons els mites, Nix va engendrar una gran quantitat de fills, entre els que podem trobar dos elements, l'Èter i el Dia, a més d'altres divinitats menors, com són el cas de les Hespèrides o les Moires (divinitats teixidores del fil de la mort que ja havia comentat individualment en una fitxa). La seva germana és Èreb, la personificació de les tenebres subterrànies.

- **Oceà**, personificació de l'aigua, titã hel·lenístic, fill de Gea i d'Urà, representació de l'aigua que envolta el planeta Terra (mitjançant un riu que flueix al voltant de la versió plana del

planeta). Tot i que en un principi representava tota l'aigua del planeta, els mites han anat alterant els seus dominis, reduïts actualment a l'Oceà Atlàntic (part occidental del món antic). També cal remarcar que és el pare de tots els rius (fills mascles) i rierols (filles), futurs descendents que va engendrar amb Tetis* (*desambiguació: tot i compartir el mateix nom, no es tracta de la mare d'Aquil·les, sinó de la divinitat primordial de la fertilitat femenina).

- **Pan**, divinitat dels pastors i dels ramats, identificat a Roma amb Faune o Silvà. Tot i tenir una gran ventall d'orígens diversos, un himne considerat homèric explica el que és considerat més encertat, on expliquen que és fill d'Hermes del Cil·lene* (nom que prové de la seva possible cuidadora anomenada amb aquest nom, o del seu lloc de naixement *) i de la filla de Dríops (possible descendent del rei Licaó). Segons aquesta versió, la mare, en veure el nounat, es va horroritzar (veient l'aspecte de boc molt semblant als dels sàtirs que tenia), i va provocar que Hermes, el seu pare i déu missatger, el dugués a l'Olimp, on van atorgar-li el nom de Pan (que significa tot, nom que fa referència a la felicitat que van fer tots al veure'l). Des d'aquell dia, destaquen les bones relacions que aquest personatge manté amb els sàtirs i amb el déu Dionís. Tot i que no participa gaire en els mites, sí que destaca una història explicada en temps de l'emperador August (27 a.C), segons la qual, un navegant va sentir unes veus al mar que enunciaven la mort de la divinitat. Els seus atributs estan altament relacionats amb la natura, d'entre els que destaquen una Siringa (també coneguda com Flauta de Pan), un bastó de pastor i una branca i corona fetes de pi. A més, manté un gran amor per la natura, una prodigiosa habilitat per córrer i amagar-se, i una gran afició sexual, que el porta a perseguir en moltes ocasions a nimfes i a joves.

- **Pandora**, la primera dona creada per ordre de Zeus. Segons els mites, Pandora va ser la primera humana de sexe femení que va habitar la Terra, creada a partir de l'ajut de tots els déus, especialment gràcies a Atena i a Hefest (qui és diu que la va fabricar). El seu origen, es remunta a cada una de les qualitats que cada déu li va oferir, regals que van propiciar que obtingués parts del seu caràcter com la gràcia o la bellesa. Tot i això, Hermes va atorgar-li la mentida i la falsedat. La seva creació, va estar sempre destinada a portar la desgràcia (en concret a Hepimeteu, un humà), per tal de portar als humans un càstig després que aquests haguessin acceptat el foc prohibit de Prometeu. Hepimeteu, que no es va poder resistir a la seva extrema bellesa, va caure a la trampa. Seguint, doncs, aquest amor cec, la va convertir en la seva esposa (fet que desobeïa el consell del seu germà, que li havia dit que no acceptés

cap regal de Zeus). Un dia, Pandora es va veure atreta per una gerra que va trobar (segurament també un altre "regal" del déu, tal com ho expliquen alguns relats), i morta per la curiositat, la va destapar. En fer-ho, tots els mals de la humanitat (referents al caràcter) es van escampar per la Terra, i, en veure el seu error, la noia només va poder impedir la sortida de l'esperança. En una altra versió, no eren els mals, sinó els béns, qualitats que van abandonar els humans per retornar amb els déus (exceptuant també l'esperança, qualitat que els déus no necessiten).

- **Persèfone**, deessa dels inferns, esposa d'Hades i filla de Zeus amb Demèter (o Estix, nímfa del riu infernal), identificada com a Prosperina en el mon Romà: Perèfone, deessa filla del déu suprem, ha sigut coneguda a través dels mites pel seu famós segrest, dut a terme pel déu de les tenebres (segurament amb l'acord del seu pare). La llegenda diu que mentre un dia la noia collia flors en plena natura, la terra es va obrir de sobte, i d'ella en va sortir el braç del déu, que va agafar a la noia per sorpresa. Buscant la seva filla, Demèter va descuidar (ja fos involuntari o voluntari) durant nou dies la seva tasca, fet que va provocar que a excepció de Eleusis, país on, sota l'aparença d'una dona de gran edat, la van rebre amb els braços oberts (mite de Demofont), tota la resta del planeta quedés devastat per la sequera. Un cop el sobirà Olímpic va ordenar que Persèfone havia de tornar (veient les conseqüències que havia causat la seva mare), va enviar a Hermes a buscar-la, divinitat que la va retornar al món dels vius. No obstant, la noia havia ingerit sis llavors de magranes oferides per Hades, i per tant, per cada llavor que havia menjat havia de passar un mes a l'Inframón (decisió amb la qual Persèfone hi està d'acord). Durant les estacions que Demèter no està amb la seva filla, degut a la tristesa que sent, les plantes i les collites es panseixen (mesos que coincideixen amb l'Hivern i la Tardor).

- **Plèiades**, set germanes filles del gegant Atlant, convertides en estels per part de Zeus (en la constel·lació de les Plèidades, visible durant els mesos d'Hivern), després que la divinitat sentís pena per elles, que havien sigut perseguides durant 5 anys pel caçador Orió, en busca del seu amor. D'entre totes elles, només Sísif es va casar amb un mortal, i per tant, comparat amb les seves germanes, la seva estrella brilla menys (estrella situada al

centre superior de la imatge).

- **Prosimne**, guia de Dionís. Aquest personatge apareix en un dels mites de Dionís, on aquest, mentre buscava a l'Inframón l'esperit de la seva mare, i sense saber on anar, pregunta a Prosimne la direcció. Aquest, posa com a condició de la informació una aventura sexual amb la divinitat, condició que Dionís accepta. Un cop Dionís torna al lloc on havien quedat (després de rescatar la seva mare), troba al personatge mort, raó per la qual l'enterra i manté relacions sexuals amb un pal de la seva tomba.

- **Rea**, titànide esposa de Cronos: filla de Gea i Urà, Rea es va casar amb el seu germà petit Cronos, divinitat amb la qual engendra a les sis divinitats de primera generació (Posidó, Zeus, Hades, Demèter, etc). Aquestes, serien posteriorment devorades per el seu pare, que tenia por que un dels seus fills li prengués el poder. Aquest comportament del seu marit va comportar un recel de la titànide, que va amagar el seu darrer fill (Zeus) amb els mortals per evitar que fos devorat.

- **Silè**, sàtir de savis consells. Tot i tenir un origen molt incert (amb molts possibles parentius), Silè es va convertir en un sàtir de gran coneixement però de lleig aspecte. Tot i aquesta intel·ligència, no solia oferir consells sinó que havia d'estar obligat a dir-los mitjançant la força. L'atribut amb què es relaciona és la seva muntura, un ase en el qual en prou feines es pot aguantar, ja que sempre va begut.

- **Temis**, deessa de la justícia i de les lleis eternes, esposa de Zeus (una d'elles) i filla d'Urà amb Gea. Tot i no tractar-se d'una Olímpica, resideix entre els altres déus principals, sobretot pel fet d'haver-los ajudat a partir dels seus consells i oracles en moltes ocasions, entre els que destaquen aconsellar a Zeus de portar la pell de la cabra d'Amaltea com a escut o d'ensenyar l'endevinació al déu Apol·lo.

- **Tetis**, divinitat marina filla de Nereu, Vell del Mar amb Doris, esposa de Peleu i mare d'Aquil·les. Tal com ja he explicat a l'apartat de les nereides, Tetis és la seva màxima representant, a més de ser la més coneguda i famosa d'entre totes elles. Aquesta afirmació, es deu principalment al fet de ser la mare d'Aquil·les, l'heroi Troià que mor d'una fletxa al peu. Aquest, després que l'endeví Calcant afirmés que Troia no podia ser presa sense el seu ajut, va intentar ser ajudat per la seva mare, la qual ja des de feia anys feia tot el possible per

evitar que el seu fill complís el seu destí (exemple: aconseguir-li noves armes), que era morir a Troia. D'entre els seus mites, també destaca la salvació d'Hefest, després que el déu de la forja fos precipitat al mar des de dalt del Mont Olimp per Zeus/Hera.

HEROIS I GUERRERS/ES

- **Aquil·les**, fill de la nimfa Tetis, heroi immortal mort per una fletxa en el taló durant el setge de Troia amb una ferida provocada per Paris. Durant aquesta guerra, l'heroi va rebre el suport de la deessa Atena, acció que va permetre la seva victòria envers l'heroi Hèctor. Finalment, cal remarcar que Aquil·les era immortal gràcies a la seva mare que, mentre intentava evitar la mort profètica del seu fill, el va submergir (agafat per el taló, la seva única zona mortal) a les aigües del riu Estix, riu localitzat a l'Inframón.

- **Cadme**, fill d'Agènor (rei de Fenícia) i de Telefaassa. Entre els seus familiars més importants cal destacar Europa, noia raptada per Zeus mitjançant la forma d'un toro blanc.
  Cadme va ordenar als seus homes que anessin a buscar aigua a una font, acte que va provocar que tots ells fossin assassinats pel drac d'Ares. Per venjar els seus companys, Cadme va matar el drac, assassinat que va fer enfurismar el déu de la guerra.

- **Cirsàor**, l'home de l'espasa d'or, fill de Posidó i de Medusa. Tot i tractar-se d'un heroi, Crisàor va ser engendrat per la tercera Gorgona Medusa, ésser que havia estat castigat per Atena per haver mantingut relacions sexuals amb el déu del mar. Tot i això, no va ser un part normal, sinó que quant l'heroi Perseu la va decapitar, del seu coll en van sorgir Pegàs (ésser tractat individualment) i aquest mateix (Crisàor), amb l'espasa daurada ja a la mà. Com a punt important, cal dir que va tenir com a descendent (conjuntament amb Cal·lírroe, filla d'Oceà) el gegant Gerió, ésser assassinat per Heràcles.

- **Jàson**, fill de Zeus i cap dels Argonautes (aquells que van anar en busca del Velló d'Or, futura constel·lació d'Àries). D'entre totes les seves aventures, destaquen les proves del Rei Eetes, rei que promet atorgar-li el Velló d'Or a canvi de les seves victòries.

- **Hèrcules**, també conegut amb el nom grec d'Heràcles, és un dels herois més coneguts de la mitologia clàssica, fill de la mortal Alcmena amb el déu suprem Zeus (Júpiter). L'heroi va ser engendrat una nit en què el verdader marit d'Alcmena, Amfitrió, estava absent, i,

aprofitant aquell moment, com era habitual, Zeus va prendre l'aspecte del seu marit. Alcmena, enganyada per l'astúcia del déu, va donar a llum a Hèrcules, nadó, que tot i no ser fill seu, va ser cuidat per la família després de descobrir l'engany (Zeus va reconciliar a la parella). La nit següent de l'acte, Amfitrió va tenir un altre fill amb Alcema, aquest sí, veritable fill dels mortals. L'origen de la immortalitat d'Hèrcules prové del fet de que va ser alletat per la deessa Hera (segons un relat això provoca l'origen de la Via Làctia). Aquesta mateixa deessa, furiosa de la relació que havia tingut el seu marit, va introduir dins el bressol dels nens dues grans serps, que van acabar estrangulades pel propi heroi. Un cop va complir els divuit anys, després d'una educació normal (exceptuant el fet que va matar un dels seus mestres), Hèrcules va portar a terme la primera de les seves proeses, matar el lleó de Citeró que aterria els ramats d'Amfitrió (el seu pare) i del rei Tespi. Anys després, buscant ser exculpat pels assassinats dels seus fills (fills que havia tingut amb la filla del rei de Tebes, Mègara) que havia comès en la follia que li havia provocat Hera, l'oracle de Delfos va ordenar-li que es posés al servei del seu cosí, per tal de redimir el seu pecat (origen dels dotze treballs). La majoria de les seves armes, exceptuant la clava, són d'origen diví.

- **Hipòlita**, líder de les Amazones: filla del déu de la guerra i d'Otrere (fundadora de les Amazones). Hipòlita va heretar les qualitats en batalla del seu pare, qualitat que va permetre a la guerra convertir-se en la més ferotge i valent d'entre totes les de la seva tribu. Quan Heràcles buscava de premi el seu cinturó la va matar.

- **Perseu**, heroi fill de Zeus descendent directe d'Hèracles. El seu origen es basa en un dels amors de Zeus, el qual, per infiltrar-se a la cambra de bronze on Acrisi mantenia a la seva filla Dànae (Acrisi tenia por d'una profecia que deia que el nét seu el mataria, raó per la que va impedir a la seva única filla mantenir contacte amb cap persona, exceptuant una dida), es va convertir en pluja d'or. D'aquest amor en va sorgir Perseu, heroi que quan el seu avi en va saber l'existència, va llançar al mar conjuntament amb la seva mare. En un futur, Perseu durà a terme grans proeses, d'entre les que es troben l'alliberament d'Andròmeda i l'assassinat de Medusa (que va dur a terme gràcies a l'ajuda dels déus Hermes i Atena).

- **Prometeu**, fill del tità Jàpet, creador dels humans i posseïdor de l'endevinació. Tot i no tractar-se d'una divinitat, Prometeu està considerat el "déu" de la nostra existència, ja que va fabricar a partir d'argila els primers éssers humans. També cal remarcar que en quasi tots els

mites que apareix l'heroi intervé amb Zeus, el qual es veu sovint enganyat per l'astúcia de Prometeu. El seu mite més conegut és el robatori del foc diví que l'heroi dona als humans després que Zeus ho hagues prohibit. No obstant, aquest acte va portar greus conseqüències, tant per als humans com per la seva pròpia persona. En el cas dels primers, ens va enviar Pandora, ésser de gran bellesa que va escampar els mals per la humanitat. Quant a Prometeu, el va fer encadenar a una roca en la qual una àliga es menjava el seu fetge cada dia de l'any (l'heroi era immortal gràcies al sacrifici de Quiró). Finalment però, va ser alliberat per Heràcles.

- **Rei Eetes**, fill del Sol i de l'oceànida Perse i sobirà del regne de Còlquida (regne situat vora el Mar Negre, el qual va aconseguir substituint-lo pel de Corint que li havia deixat el seu pare). Aquest personatge destaca per les seves germanes, l'una la fetillera Circe (tractada individualment en una fitxa), i l'altre Pasífae, esposa del rei Minos (home que duia els joves a ser devorats per el Minotaure). En el seu mite més conegut, Eetes va prometre a l'heroi Jàson donar-li el Velló d'Or, sempre i quant a canvi posés a prova la seva fortalesa (mitjançant unes determinades missions). Finalment però, traeix el pacte, i Jàson s'endú les pells per la força.

- **Ulisses**, heroi fill de Laertes i d'Anticlea, protagonista de l'Odissea d'Homer (novel·la clàssica en que l'heroi vol tornar a Ítaca, la seva llar, després de la seva participació en la guerra de Troia). Durant el seu retorn, Ulisses es troba amb infinits perills, entre els que destaquen l'enfrontament amb Polifem, l'enfrontament amb les sirenes o l'odi que desperta cap a Posidó.

MORTALS

- **Alcipe**, filla del déu Ares. Aquest personatge és poc conegut entre els mites, i l'únic moment en què destaca és en l'intent fallit (gràcies al seu pare diví) de violació per part d'Halirroti, fill de Posidó.

- **Rei Ixíon**, sobirà culpable de l'assassinat a traïció del pare (Deioneu) de la seva esposa Dia, la qual comparteix el seu nom amb una divinitat antiga. Després de tal acte, cap divinitat volia purificar-lo ,i per tant, les Fúries, divinitats del càstig, el van fer tornar boig. Malgrat tot, però, fent una excepció, Zeus va sentir pena per ell, i el va perdonar del seu terrible

crim. Tot i aquest acte, Ixíon no va mostrar cap tipus d'agraïment, i va intentar violar Hera, l'esposa de Zeus. Veient aquelles intencions, la deessa Hera va convertir un núvol amb la seva aparença, i d'aquella relació embogida entre Ixíon i el núvol va sorgir la raça dels Centaures. El senyor del firmament, després de veure aquell pecat comès per l'humà, va castigar al rei a un càstig etern, en què va acabar lligat a una roda encesa que no s'aturarà mai, tortura localitzada en moltes ocasions en el Tàrtar (el rei era immortal gràcies a l'ajut que li havia donat el déu, que li havia fet veure la beguda divina de la immortalitat).

- **Rei Licàon**, fill de Pelsag, anterior rei d'Arcàdia (regió que es troba dins la península grega del Peleponès) amb la nimfa Cil·lene, on, en algunes versions, era l'oceànida Melibea. Segons els mites, Licàon va ser representat de dues maneres molt diferents: en una d'elles un sobirà just i pietós, mentre que en l'altre era un despòtic assassí de nens. El que sí es sap del cert és que el rei rebia sovint la visita de divinitats a casa seva, fet que va propiciar el mite. En la primera versió, els seus fills, temptant la sort, van voler descobrir si era cert que rebien visites divines, i van oferir als viatgers (en aquest cas Zeus), carn de nen barrejada amb carn d'animal. En la segona versió, però, va ser el rei qui va col·locar la carn de nen (de vegades provinent d'un criat adult, d'un esclau, dels seus fills o del seu nét) al menjar, per tal de descobrir si Zeus ho podria notar. Al final, el déu assassina a tota la família del rei, excepte el fill petit (que és salvat per Gea, la mare de la divinitat). No obstant, també hi havia la versió en que Licàon acaba convertit en llop, possible origen del seu nom (licantropia).

- **Rei Midas**, sobirà de Frígia. Tot i tractar-se d'un mortal, Midas participa en una gran quantitat de mites, entre els que destaquen els encontres amb Silè, sàtir tractat ja anteriorment. En una d'aquestes aventures, segons els relats d'Homer, el sàtir es va quedar adormit a les muntanyes de Frígia, on, uns camperols, sense saber qui era, el van dur encadenat en presència del rei. Un cop aquest va saber qui era, el va alliberar immediatament, i com a mostra de gratitud, el sàtir va dir que compliria qualsevol desig que el rei tingués. Aquest, sense pensar en les conseqüències i dut per l'avarícia, va demanar que tot allò que toques amb les mans, és convertís en or, decisió que posteriorment seria desfeta per Dionís en veure el penediment de Midas. A més, també destaca el mite de l'enfrontament musical del déu Pan i Apol·lo, en què, després d'haver escoltat la música dels dos déus, Midas va opinar que Pan havia tocat més bé. Enfadat, Apol·lo va fer-li aparèixer unes orelles d'ase, secret que, gràcies al seu barber, es va escampar.

- **L'Ismenian Dragon** (drac Marí) va ser una bèstia filla d'Ares, déu de la guerra, encarregada de vigilar la Font d'Ares. Aquesta, va acabar assassinada per l'heroi Cadme, acte que va causar a l'humà la seva esclavitud temporal durant 8 anys. Les seves dents, sembrades per Cadme segons les indicacions d'Atena, van provocar el naixement d'homes d'aspecte amenaçador (sorgits de les les dents, com si es tractessin de llavors).

- **Minotaure**, bèstia que posseeix mig cos de d'home i mig cos de brau, fill monstruós de Pasífae (l'esposa de Minos) que havia tingut a partir de mantenir relacions sexuals amb un brau (follia dels déus). Aquest ésser, totalment encisat per la ràbia, va ser tancat per ordre del rei Minos en un laberint que va fer construir a Dèdal (inventor conegut pel mite de les ales de cera del seu fill Ícar), avergonyit del fill que havia tingut la seva esposa. Per aquest motiu, la bèstia va romandre en el laberint fins a la seva mort en mans de Teseu, mentre devorava cada un període incert de temps (varia en molts relats) set nois i set noies que la ciutat d'Atenes donava al rei com a tribut i que mai no retornaven.

3.5. Interpretació de les dades

La recerca que he portat a terme en aquest treball m'ha permès corroborar les meves hipòtesis inicials que explicaré en detall a continuació. A més de l'explicació que tenen a continuació, també he sintetitzat tota la informació en un quadre sinòptic. Aquest quadre recull les preguntes i possibles respostes següents:

- Conserva el nom mitològic? Sí (grec) / Sí (romà) / No
- Respecta els orígens mitològics? Sí / No / Sense referència
- Conserva els atributs mitològics dels personatges? Tots / Alguns / Cap
- Modernitza els atributs del personatges? Sí / No
- Conserva les característiques físiques dels personatges (cabell, alçada, barba, etc) ? Totes / Algunes / Cap
- Modernitza l'aspecte del personatge (roba)? Sí / No
- Respecta la personalitat mitològica dels personatges? Sí / No
- Infantilitza el personatge ? Sí / No
- Porten a terme accions similars a la mitologia? Sí / No
- Porten a terme accions diferents de la mitologia) Sí / No

La meva intenció en elaborar aquest quadre sinòptic consisteix en el fet que les meves hipòtesis es puguin demostrar gairebé d'una manera visual, perquè, si el quadre reuneix més respostes afirmatives (sí) que no pas negatives, és evident que podem parlar d'una clara influència de la mitologia clàssica en la saga de Riordan.

Personatge	Conserva el nom mitològic?	Conserva els orígens mitològics?	Conserva els atributs?	Modernitza els atributs?	Conserva les característ. físiques?	Modernitza l'aspecte?	Conserva la personalitat?	Infantilitza el personatge?	Accions com a la mitologia?	Accions diferents a la mitologia?
Ares	Sí (grec)	Sí	Alguns	Sí	Algunes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Toros de Còlquida	No	Sí	Alguns	Sí	Algunes	Sí	Sí	No	Sí	Sí
Caront	Sí (grec)	Sense ref	Alguns	Sí	Cap	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Quiró	Sí (grec)	Sí	Tots	No	Algunes	Sí	Sí	No	Sí	Sí
Centaures	Sí (grec)	Sense ref	Tots	No	Totes	Sí	No	Sí	No	Sí
Ciclops	Sí (grec)	Sí (dues de les quatre versions)	Tots	Sí	Algunes	Sí	No	Sí	No	Sí
Circe	Sí (grec)	Sí	Tots	Sí	Totes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Cronos	Sí (grec)	Sense ref	Tots	No	Algunes	No	Sí	No	Sí	Sí
Dionís	Sí (grec)	Sense ref	Alguns	Sí	Sí (rep. Cont)	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Fúries	Sí (romà)	Sense ref	Alguns	No	Algunes	No	Sí	Sí	Sí	Sí
Hades	Sí (grec)	Sense ref	Tots	No	Algunes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Hefest	Sí (grec)	Sí	Tots	No	Totes	Sí	Sí	No	Sí	Sí
Hermes	Sí (grec)	Sense ref	Tots	Sí	Algunes	Sí	Sí	No	Sí	Sí
Hipocamps	Sí (grec)	Sense ref	Tots	No	Totes	No	Sí	No	Sí	Sí
Medusa	Sí (grec)	Sí	Alguns	No	Algunes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Nereides	Sí (grec)	Sense ref	Alguns	No	Algunes	Sí	Sí	No	Sí	Sí
Parques	Sí (romà)	Sense ref	Alguns	Sí	Algunes	Sí	Sí	No	Sí	Sí
Pegasos	No (fa el plural)	No	Tots	No	Totes	No	Sí	No	Sí	Sí
Polifem	Sí (grec)	Sí	Tots	No	Algunes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Posidó	Sí (grec)	Sí	Alguns	No	Totes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Sàtirs	Sí (grec)	Sense ref	Alguns	No	Algunes	Sí	No	Sí	Sí	Sí
Zeus	Sí (grec)	Sense ref	Alguns	No	Totes	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí

La primera hipòtesi és basa en la idea que Riordan representa el **nom**, els **orígens** i els **atributs** dels personatges de manera bastant similar a l'original, mostrant però algunes reiteracions en la manera de fer-ho. Pel que fa als noms, és l'apartat en què es mostra més fidel, respecta la majoria de noms clàssics i altera només aquells els quals tenen un nom complicat o difícil de pronunciar. Aquest fet es pot corroborar en els toros de Còlquida, personatges que en la mitologia mantenien el nom de braus de Khalkotauroi. Tot i això, el nom de Còlquida no és una invenció de Riordan, sinó que era el nom que rebia la zona que aquests braus habitaven. A més de l'alteració de noms, Rick Riordan usualment utilitza els noms grecs dels personatges (al tractar-se d'una novel·la ambientada en l'època/mitologia grega) però introdueix algunes excepcions. Pel que he pogut deduir, emprèn la idea explicada anteriorment: aquells personatges els quals tinguin un nom difícil de pronunciar rebran un nom més senzill però aquest s'ha de continuar relacionant amb el seu respectiu mite. Aquesta alteració s'ha vist visible en dos personatges: les Erínies/Eumènides, que es passen a anomenar Fúries (el seu equivalent romà) i en el cas de les Moires, que reben el nom de Parques (nom romà).

Finalment, també cal remarcar que Riordan ha emprat altres modificacions durant la trama de la novel·la. La primera d'elles, i potser la més destacable, és el canvi sintàctic de la paraula Pegàs, cavall mitològic que no tenia un mot en plural per referir-se a ell (ja que només era un). A la novel·la en canvi, aquest personatge ha derivat en una espècie anomenada "pegasos".

Els altres canvis, tots ells d'àmbit menor, es tracten de pseudònims que els personatges reben (a més del seu nom original), mots segurament donats per tal que els lectors més joves pugin memoritzar més fàcilment els noms.

Pel que fa a l'origen, l'autor no n'ha mencionat pràcticament cap, donant com a bons aquells que en Percy ja coneixia de la mitologia. Dit d'una altra manera, Riordan accepta les accions que els déus havien portat a terme en la mitologia com el seu passat, corroborant així l'origen d'aquests (com a origen em refereixo al seu naixement i parentius). Tot i això, en el cas d'alguns personatges, principalment els més importants, sí que n'explica l'origen a la novel·la, com és el cas de Posidó (història que la mateixa divinitat explica al seu fill Percy) o com és el cas d'Hefest.

Pel que fa als atributs, Riordan també ha continuat siguent molt fidel amb la mitologia, manté en tots els personatges almenys algun dels atributs que presentaven en les narracions clàssiques. Un exemple poden ser Hefest, que manté les seves eines manuals, o Hermes, que continua duent les seves sabates i casc alats, així com el caduceu, entre altres elements. Al mateix temps, també cal remarcar però que sí que es mostra una desaparició de certs atributs que mantenien els

personatges en els mites, entre els que poden destacar les cabelleres de serps de les Fúries o les funcions que tenien les venes del coll de Medusa.

Per altra banda, aproximadament la meitat dels personatges mostren uns atributs modernitzats, com són els casos del caduceu d'or d'Hermes, que ara pot agafar la forma de telèfon mòbil, el nou aspecte robòtic dels toros de Còlquida o el carro d'Ares, que ara és substituït per una moto d'estil *motero* (que, en aquest cas, es relaciona amb el caràcter agressiu de la divinitat).
En definitiva, pel que fa a la primera hipòtesi de treball, es confirma que Rick Riordan agafa els personatges que li interessen de la mitologia grega, i fa que siguin perfectament identificables a través del seu nom, de la seva genealogia i d'algun dels seus atributs. Al mateix temps, els adapta a la seva novel·la fent-ne una selecció i modernitzant-ne alguns.

La segona hipòtesi, ara confirmada, es referia a les alteracions físiques que rebien els personatges de les novel·les respecte a la mitologia, alteracions que, igualment que en el primer apartat, mostren també un patró comú.

La primera alteració clara es fa respecte a **l'apartat físic**, tant en l'àmbit de la pròpia **aparença física** com de la **roba** que vesteixen. En primer lloc, cal remarcar que l'autor respecta en la majoria dels casos moltes de les característiques i de les complexions físiques que els personatges tenien a la mitologia. Un exemple és el mateix Zeus, divinitat que continua mantenint un aspecte físic pràcticament idèntic al de la mitologia. Tot i això, l'autor fa una selecció d'aquestes característiques, alterant-les en alguns casos. Un exemple pot ser Cronos, que tot i ser físicament molt semblant al mitològic, l'autor li ha acabat canviant el rostre. En l'àmbit "truculent", l'autor també altera parts del físic dels personatges per tal d'intentar rebaixar el contingut macabre de la seva obra. Un exemple és l'aspecte de Medusa (que és menys monstruós que en els mites) o l'aspecte de Caront (que a la novel·la té una forma molt menys decrèpita).

Pel que fa a la modernització de l'aspecte, la roba que duien s'ha vist en casi tots els casos substituïda per peces de vestir modernes, que, en el context del món actual, quadren molt més que no pas túniques gregues. Un exemple d'aquest fet són els vestits de Posidó, els quals es veuen ara substituïts per una camisa hawaiana i uns pantalons curts. Malgrat tot però, cal remarcar que totes aquestes alteracions mantenen un sentit, aportant un aire còmic als personatges però sense deixar mai de relacionar-los d'una manera o d'una altra amb la divinitat (com per exemple el mateix Posidó, el qual porta roba de platja/estiu).

La tercera hipòtesi feia referència a la **personalitat** dels personatges que, segons la meva opinió, Riordan mantenia en gran part, si bé alterava els caràcters originals amb una clara i constant infantilització dels seus actes sanguinaris o sexuals. En primer lloc, cal remarcar que gairebé tots els personatges mantenen la seva personalitat bàsica. Un exemple podrien ser Polifem i Cronos, que continuen tenint un caràcter despietat. A més, també es pot confirmar que la gran majoria de personatges de Riordan que eren malvats o que mostraven caràcters impropis en la mitologia mostren una infantilització en el seu caràcter, es a dir, que igualment que en l'àmbit físic, l'autor intenta reduir la vessant sanguinària o sexual que solien mostrar els personatges en els mites, a vegades fins a un punt que podríem considerar exagerat. Aquest fet es pot veure en molts exemples, com són els casos del déu Dionís (en les begudes alcohòliques substituïdes per Coca-Cola o en les persecucions sexuals completament eliminades) o en el cas de Polifem (que en els mites va menjar alguns companys d'Ulisses fredament).

Per altra banda, també cal afegir que els personatges de la novel·la demostren un caràcter caricaturesc, alteració que Riordan no només du a terme en els personatges dels mites sinó que també es pot veure en els seus propis; com per exemple en Percy. Aquest factor és un dels elements claus en les novel·les de l'autor, ja que permet reduir la tensió i embolcallar tota la història en un tipus de narració més adequada per a un públic més jove.

La quarta hipòtesi del treball estava relacionada amb la utilització dels personatges mitològics a la novel·la de Percy Jackson on, segons la meva idea, Riordan aprofitava de manera molt semblant aquelles accions que els personatges havien portat a terme a la mitologia per utilitzar-les a la seva novel·la. Un exemple clar és la mort de Medusa, que succeeix pràcticament igual que passava en els mites. Altres exemples poden ser les Fúries, que continuen terroritzant amb càstigs a aquelles persones que havien comés un crim no expiat[7] o Hermes, que continua actuant com a ajudant d'herois, tasca encomanada per Zeus en la mitologia.

Per altra banda, en moltes ocasions també utilitza aquests personatges de manera completament nova (respectant alguns cànons de comportament, és a dir, quins personatges estaven vistos com a bons o dolents), sobretot quan aquests interaccionen amb en Percy. Un exemple clar són Hades o Ares, divinitats vistes sovint com a fosques que ataquen/volen matar en Percy.

7 Expiat: acció que podia portar a terme una divinitat per tal de perdonar un ésser humà d'un crim que havia comès

Finalment, considero que hi ha raons per pensar que les alteracions que l'autor ha portat a terme a la novel·la són un dels principals motius que han conduït la saga de *Percy Jackson* a la fama que ha aconseguit. La primera d'aquestes adaptacions que va portar a terme es pot considerar que és la modernització de l'aspecte, els atributs i la manera de pensar dels personatges, acció que li va permetre adaptar-los al món actual, i així, poder fer-los més propers als lectors. La segona adaptació, podria ser el factor de l'humor que he explicat quan he parlat d'altres treballs. Aquest és un estil de redactat que et permet posar-te en la pell amb dels protagonistes i els personatges mitològics a més de crear sentiments/emocions cap a ells (com ara l'acció de posar-te de la seva part, d'odiar-los, etc). Si aquest recurs no s'hagués dut a terme, considero que hauria tingut un efecte directe sobre les vendes, és a dir, que hauria continuat tenint èxit però no en un àmbit tant massiu de població. No oblidem que tal com ens mostren les xifres[8] de vendes actualment s'han venut els drets d'autor a 37 països diferents i només als EEUU s'han imprès cent milions de còpies dels seus llibres. Segons la meva opinió com a lector, aquestes qüestions les considero importants a l'hora de llegir i recomanar aquesta saga. Tot i això, un futur treball podria desenvolupar aquestes idees.

8 Web de Riordan: https://rickriordan.com/

4. Conclusions

Com heu vist, aquesta recerca té un nombre considerable de pàgines. Això és així degut a la naturalesa d'aquest treball que, en confrontar el món antic amb la modernitat, està obligat a estendre's en les dues parts per aportar un nombre suficient d'arguments i exemples per donar validesa a la meva hipòtesi que ha quedat àmpliament explicada més amunt.

Després d'haver realitzat aquest treball, podem extreure les conclusions següents:

● Tot i semblar un tema obsolet per al món modern, el llegat que ens va deixar el món antic continua sent molt present entre nosaltres, inspira incessantment nous artistes, escriptors i poetes a escriure i pintar temes relacionats amb ell. A més, com ja havia explicat a un dels apartats del principi, la cultura antiga, com ara l'egípcia o la grega també s'han vist sovint reflectides en el cinema i a la televisió, i continua fascinant encara a moltes persones. En són exemples pel·lícules o sèries com ara *Ben Hur* (1959), *Espàrtac* (1960), la saga *Stargate* (des de 1994) i *300* (2006) entre molts altres.

● Dins de la cultura antiga, un tema especialment atraient ha sigut el de la mitologia, que de manera semblant als exemples anteriors (com són el cinema, les obres d'art, etc), també s'ha vist representada en la literatura juvenil, on ha demostrat tenir un gran suport.

● Un gran exemple d'aquest fet són les novel·les de Rick Riordan, autor que ha aconseguit ser tot un referent en popularitat i vendes en aquest sector. Aquest autor era professor d'anglès i de socials a un institut, i va començar a escriure per a joves amb la idea que aquests s'aficionessin a la lectura. Aquest objectiu, el va aconseguir amb la seva primera saga juvenil titulada en català *Percy Jackson i els herois de l'Olimp,* i que ha continuat amb un gran ventall d'altres sagues basades en la mitologia.

● Del treball que he realitzat sobre la manera que l'autor tracta la mitologia, fet de manera sistemàtica en 22 personatges, he pogut extreure les idees següents, que verifiquen les meves hipòtesis i defensen el meu punt de vista inicial:

- Agafa personatges de la mitologia i els manté reconeixibles a partir dels seus nom, orígens, alguns dels seus atributs, característiques físiques i trets de la seva personalitat. Aquest fet es pot veure, per exemple, en Medusa o Hefest, personatges que mantenen el seu nom original, la majoria dels seus atributs clàssics (com ara les urpes de bronze i les serps de Medusa o les eines d'Hefest), moltes de les seves característiques físiques (com ara la complexió deformada d'Hefest) i els trets característics de la seva personalitat dins

la mitologia (la seva set de venjança, la seva amabilitat, etc).

- Modernitza els seus personatges a través de canvis en el seu aspecte, atributs i manera d'actuar per tal d'aproximar-se al món actual, i així, captar els lectors. Aquest fet es pot veure també en els dos personatges comentats anteriorment (Medusa i Hefest). En el cas del primer personatge, aquesta pot ara presentar un aspecte humà que utilitza per enganyar, un gran amor per les estàtues de pedra o un passatemps que consisteix en un negoci d'hamburgueses. En el cas del segon personatge, Hefest, per exemple, construeix noves màquines modernes que en aspecte s'assimilen a extraterrestres.
- Crea una nova història a partir de noves situacions i escenaris alhora que aprofita moments característics o importants de la mitologia. Aquest fet també es pot corroborar amb els dos personatges anteriors. En el cas del primer personatge, Medusa, aquesta és assassinada de la mateixa manera que a la mitologia, però en canvi, el seu assassí, en Percy, utilitza una bola de cristall enlloc de l'escut clàssic de Perseu. En el cas del segon personatge, Hefest, aquest continua forjant el metall sota la superfície d'un volcà, però aquesta vegada necessita l'ajuda dels protagonistes per alliberar el seu taller de monstres invasors.
- Per altra banda, partir del recull de personatges mitològics importants que no apareixen a les primeres novel·les, es pot concloure que Riordan escull aquells personatges dels mites originals que creu convenients per la seva història, però no necessàriament escull també aquells personatges que es relacionaven amb aquests primers. Des d'aquest punt de vista, l'autor simplifica les narracions mitològiques originals en profit propi.

● Per acabar, el meu treball també ha pogut comprovar fets que ja destacaven altres articles i entrevistes fets a l'autor, especialment l'impacte de l'humor en els seus personatges i en l'èxit de la seva saga. Espero, finalment, que amb l'elaboració i redacció d'aquest treball hagi contribuït a donar a conèixer la mitologia grega.

4.1. Dificultats trobades

Durant la realització del treball, he trobat algunes dificultats, la més important de les quals va ser la impossibilitat de contactar amb l'autor de les novel·les, Rick Riordan. Aquest fet va ser sobretot donat per la política d'actuació de l'autor, el qual indica molt clarament en la seva pàgina web (citada anteriorment en un peu de pàgina) que no té l'obligació de contestar a cap

correu electrònic (de fet el seu correu personal ni es troba disponible). Per aquest motiu, la majoria de les relacions explicades i suposades en el treball són només fruit de la meva recerca sense cap confirmació per part de l'autor.

Per altra banda, centrant-nos en l'àmbit mitològic, també podem trobar alguns problemes, sobretot referents als personatges animals, els quals no disposen d'informació suficient (sobretot moral) en comparació amb els personatges "humans". Un exemple d'aquest fet serien els Hipocamps, animals poc representats i completament secundaris en els mites. Aquest problema també ha sigut trobat en altres personatges que, tot i que disposaven d'una font clàssica molt rica, Riordan no ens aporta la suficient informació per elaborar una comparació.

4.2. Valoració personal

Després d'haver realitzat aquest treball de recerca, puc afirmar que la seva elaboració m'ha deixat molt content en tres àmbits: el primer i més important des de la meva perspectiva és el fet de poder reviure l'emoció que vaig sentir en llegir per primer cop aquestes novel·les i descobrir un món que jo pràcticament desconeixia.

En un àmbit més tècnic, vull remarcar la satisfacció que aporta, un cop realitzat el treball, saber si les meves hipòtesis eren certes, i si no ho eren (que no és el cas), poder verificar i corregir aquells errors comesos en un principi. Per altra banda, també vull remarcar el gran valor que té per mi poder descobrir la gran tasca de redacció i d'elaboració de la història que l'autor va portar a terme per escriure una de les meves sagues preferides des del primer moment, a més de conèixer la tasca de sintetització que va portar a terme per escriure cada un dels personatges.

Finalment, també crec que la gran tasca de reelaboració que Riordan va portar a terme és un dels factors fonamentals que expliquen l'èxit de les obres de Rick Riordan entre el jovent, i que divulguen el coneixement de la mitologia grega per tot el món tal i com volia l'autor. Per acabar, considero que tot aquest coneixement és una bona entrada a un món molt interessant i desconegut per molta gent que permet obrir noves portes cap a lectures més especialitzades.

4.3. Altres línies d'investigació

Quant al futur d'aquesta recerca, si hagués disposat de més temps, crec que hauria sigut molt interessant analitzar tots els personatges que formen els cinc volums de la saga de Percy Jackson. Per altra banda, considerant el temps que he tingut, crec que el treball que he portat a terme en aquests dos primers volums aporten una idea representativa de com actua l'autor i

aconsegueixen sostenir la meva hipòtesi.

Una altra possible línia d'investigació seria ampliar aquesta tasca a altres sagues que ha escrit Riordan, per comprovar si manté el tractament que aquí fa de la mitologia grega en les altres mitologies. O, fins i tot, endinsar-me en el món literari d'altres autors que també han rebut la influència de la mitologia clàssica i així poder veure si efectivament, el tractament que porta a terme Riordan en els personatges és la clau del seu èxit.

4.4. Bibliografia i Webgrafia (per ordre alfabètic)

Adams, T. (2016, abril 24). I'm hardly the first to modernise Greek myths. The Guardian. 24 d'abril de 2016. *https://www.theguardian.com/books/2016/apr/24/rick-riordan-percy-jackson-the-hiddle-oracle-interview*

Aitken, R. I. (1928). *Reclining Satyr* [Dibuix]. Smithsonian Institution. Recuperat de: https://www.si.edu/object/reclining-satyr:chndm_1957-122-114-a

Apol·lodor. (2010). *Biblioteca*. Barcelona: Bernat Metge.

Ares Borghese (420 a.C). [Escultura còpia romana]. University of Cambridge. Recuperat de: https://museum.classics.cam.ac.uk/collections/casts/borghese-ares#:~:text=This%20is%20a%20probably%20a%20Roman%20copy%20of%20the%20god

Batoni, P. (1708). *Achillles and the Centaur Chiron* [Pintura]. Le Gallerie degli Uffizi. Recuperat de: *https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pompeo_Batoni_-_Achilles_and_the_Centaur_Chiron_-_WGA1498.jpg#:~:text=Other%20resolutions:%20198%20%C3%97%20240%20pixels%20|%20396%20%C3%97%20480*

Bernini (1638-1648) *Bernini's Medusa* [Estàtua]. Fine Arts Museums of San Francisco. Recuperat de: *https://www.famsf.org/press-room/berninis-medusa*

Bouguereau, A. W. (1862). *Orestes Pursued by the Furies* [Pintura]. Chrysler Museum of Art. Recuperat de: https://chrysler.emuseum.com/objects/27206/orestes-pursued-by-the-furies

Buti, G. (1748) *Death and three fates on an ox-driven carriage; historical figures die on the ground beneath; representing the triumph of death* [Dibuix]. Wellcome Collection. Recuperat de: https://wellcomecollection.org/works/uzv3vdhx

Caduceu (atribut del déu Mercuri) de bronze. Objectes pertanyents al larari d'una domus, situada a la Insula 30 de la ciutat romana d'Empúries (s.I a.C). [Estàtua]. Museu d'Arqueologia de Catalunya – Empúries. Recuperat de: Imatge d'elaboració pròpia.

Caront etrusc (300 a.C). [Pintura]. Tomb of the Anina family (Tarquínia). Recuperat de: https://www.pinterest.se/pin/436638126357635446/#:~:text=Saved%20from%20twitter.com

Calle, R. A., Echevarría, C. (Juny 2011). Entrevista a Rick Riordan. *El templo de las mil puertas*. *http://www.eltemplodelasmilpuertas.com/entrevista/rick-riordan/108/*

Cerrillo, P. (2015). Sobre la literatura juvenil.*Verba Hispanica*. 23, 211-228. *https://studylib.es/doc/7267435/sobre-la-literatura-juvenil*

Conti, N. (2006). *Mitología* (2a ed.). Murcia: Universidad de Murcia.

Constel·lació de les Plèiades: Imatge cedida per Adrià Dabau.

Cyclops forging Jupiter's lightning (s.III d.C). [Mosaic]. The National Bardo Museum. Recuperat de: *http://www.bardomuseum.tn/index.php?option=com_content&view=article&id=139%3Ales-cyclopes-forgeant-les-foudres-de-jupiter&catid=43%3Alatine-romaine-&Itemid=74&lang=en*

De Troy, J. F. (1679-1752). *Jason taming the bulls of Aeetes* [Pintura]. The Barber Institute of Fine Arts. Recuperat de: *http://barber.org.uk/jean-francois-de-troy-1679-1752/*

Deutsch, L. (2013, maig 7). Cover reveal: Rick Riordan's heroes meet in 'The Son of Sobek'. USA Today. 7 de maig de 2013. *https://eu.usatoday.com/story/life/books/2013/05/07/son-*

of-sobek-rick-riordan/2139069/

Dofins de Santorini (2000- 1450 a.C). [Mosaic]. Palau de Knossos (Creta). Recuperat de: *https://www.pinterest.es/pin/293648838174999399/#:~:text=Arte%20Griego*

García, A. (2019). La mitología convertida en literatura juvenil: Lecturas e imágenes del héroe Perseo en el siglo XXI. *Huarte de San Juan: Filología y didáctica de la lengua. 19, 104-118.* *https://academica-e.unavarra.es/handle/2454/36094*

Grimal, P. (2009). Diccionari de mitologia grega i romana (2a ed.). Barcelona: Edicions de 1984.

Group of statues with gods Pluto and Persephone (s.II a.C). [Escultura grega-egípcia]. Isis Heraklion Museum. Recuperat de: *https://heraklionmuseum.gr/?page_id=1651&lang=en*

Head and torso of Saturn [Estàtua]. Archaeological Museum of Sousse. Recuperat de: *https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Head_and_torso_of_Saturn_07042013-001.jpg#:~:text=Other%20resolutions:%20180%20%C3%97%20240%20pixels%20|%20360%20%C3%97%20480*

Hesíode. (2012). *Teogonia.* Martorell: Adesiara.

Homer. (2019). *Ilíada.* Barcelona: Editorial Alpha.

Homer. (2010). *Odissea.* Barcelona: Fundació Bernat Metge.

Impelluso, L. (2003). *Héroes y dioses de la antigüedad* (2a ed.). Barcelona: Electa.

Ingres, J. A. D. (1811) *Jupiter and Thetis* [Pintura]. Musée Granet, Aix-en-Provence. Recuperat de: *http://www.museegranet-aixenprovence.fr/en/collections/french-19th-century-painting-granet-ingres-provencale-painting.html*

Lozano, J. (2019) *Percy Jackson, un llampec en la mitologia.* (Treball de recerca de Batxillerat, Ins Fontanelles, Catalunya). *https://serveiseducatius.xtec.cat/tarragones/dinamitzacio/trics/trics13_jlozano/*

Nicola Salvi, Guiseppe Pannini (1735). Fontana di Trevi [Font]. Piazza di Trevi. Imatge d'elaboració pròpia.

Odysseus blinding sleeping Polyphemus (500 a.C). [Pintura]. Louvre Museum. Recuperat de: *http://ancientrome.ru/art/artworken/img.htm?id=1385*

Ovidi, P. (2008). *Les Metamorfosis.* Barcelona: Quaderns Crema.

Pegasus (S.VI a.C) [Vas]. Museum of Fine Arts Boston. Recuperat de: *https://www.theoi.com/Ther/HipposPegasos.html#:~:text=Pegasus,%20Athenian%20red-figure%20kylix%20C6th%20B.C.,%20Museum%20of%20Fine%20Arts*

Phiále di Boston (440-435 a.C). *Cratere a calice attico del pittore della Phiále di Boston* [Vas]. Musei Vaticani. Recuperat de: *http://www.museivaticani.va/content/museivaticani/es/collezioni/musei/museo-gregoriano-etrusco/sala-xxi--della-meridiana--ceramica-attica-ed-etrusca/cratere-a-calice-attico-del-pittore-della-phiale-di-boston.html*

Pintor de Sabouroff (450 a.C). *Terracotta lekythos* [Pintura]. The Metropolitan Museum of Art. Recuperat de: *https://www.metmuseum.org/art/collection/search/251043*

Poseidon of Melos [Estàtua]. National Archaeological Museum, Athens. Recuperat de: https://www.theoi.com/Gallery/S2.2.html

Riordan, R. (2015). *El lladre del llampec. Barcelona: Salamandra.*

Riordan, R. (2015b). *La maledicció del tità. Barcelona: Salamandra.*

Riordan, R. (2015c). *La batalla del laberint.* Barcelona: Salamandra.

Riordan, R. (2018). *El mar dels monstres* (3a ed). Barcelona: Salamandra.

Riordan, R., Robinson, K. (2017). *The Percy Jackson coloring book*. New York: Disney-Hyperion Books.

Riordan, R., Rocco, J. (2014). *Percy Jackson's Greek Gods*. Los Angeles: Disney-Hyperion Books.

Riordan, R., Rocco, J. (2015). *Percy Jackson's Greek heroes*. Los Angeles: Disney-Hyperion Books.

Riordan, R., Rocco, J. (2018). *The Lightning thief: Illustrated edition*. New York: Disney-Hyperion Books.

Riordan, R., Venditti, R. (2010). *The lightning thief: The graphic novel*. New York: Disney-Hyperion Books.

Riordan, R., Venditti, R. (2013). *The sea of monsters: The graphic novel*. New York: Disney-Hyperion Books.

Riordan, R., Venditti, R. (2013b). *The titan's curse: The graphic novel*. New York: Disney-Hyperion Books.

Sánchez, S. (2019) *Mitología griega y literatura infantil: El mito de Hércules* (Treball de final de grau, Universidad de Cantabria, Espanya). *https://repositorio.unican.es/xmlui/handle/10902/17379*

Sariol, J., Cucurella, S., Moncau, C. (1994). *La mitologia clàssica: Literatura, art, música*. Barcelona: Editorial Barcanova.

Silió, E. (2011, desembre 30). Los dioses de la Antigüedad viven en el vecindario. El País. 30 de desembre de 2011. *https://elpais.com/diario/2011/12/31/babelia/1325293959_850215.html*

Sitzender Dionysos (S.V-IV a.C). [Vas]. Kunsthistorisches Museum Wien. Recuperat de: *https://www.khm.at/objektdb/detail/54475/?offset=2&lv=list*

Statua di Circe (S.II a.C). [Estàtua]. Museo di Sperlonga. Recuperat de: *http://www.miti3000.it/mito/musei/sperlonga/sperlonga.htm*

"Supliqué que no lo hicieran": El autor de 'Percy Jackson' carga contra las películas con este incendiario mensaje" (9/6/2020). Antena 3 TV. 9 de Juny de 2020. *https://www.antena3.com/se-estrena/noticias/autor-percy-jackson-carga-peliculas-mensaje_202006095edfdf5ecbac95000137c9b0.html*

The education of Achilles by Chiron (s.I d.C). [Mosaic]. Museo Archeologico Nazionale di Napoli. Recuperat de: *https://www.museoarcheologiconapoli.it/en/*

Timotheos (380 a.C) Nereid rising from the ocean on a horse [Estàtua]. National Archaeological

Museum. Recuperat de: *https://www.ancient.eu/image/3770/nereid-rising-from-the-ocean-on-a-horse/#:~:text=A%20Nereid%20(or%20Aura)%20riding%20a%20horse%20as%20she%20rises*

The blinding of Polyphemos (650 a.C) [Vas]. Eleusis Archeological Museum. Recuperat de: http://odysseus.culture.gr/h/1/eh151.jsp?obj_id=3429 *https://en.wikipedia.org/wiki/Eleusis_Amphora#/media/File:Funerary_proto-Attic_amphora_by_Polyphemos_painter_depicting_Odysseus_and_his_men_blinding_the_cyclops_Polyphemus_from_xxx_flickr_8706777442_b4db371a26_o.jpg*

Rubens, P. P. (1636-1638). *Vulcano forjando los rayos de Júpiter* [Pintura]. Museo del Prado. Recuperat de: *https://www.museodelprado.es/coleccion/obra-de-arte/vulcano-forjando-los-rayos-de-jupiter/eec97f47-8497-43bf-b466-9d72c38087ad*

Vas de Pulla (340 a.C) [Vas]. Badisches Landesmuseum. Recuperat de: *https://www.theoi.com/Gallery/T40.1.html*

Annex 1

Conjunt de personatges dels volums primer, segon (i dos personatges dels volums tercer i quart) de la saga *Percy Jackson i els herois de L'Olimp*, classificats segons la seva importància. El color groc vol dir molt important, el color verd vol dir important, el color blau vol dir poc important o que gairebé no intervé. Finalment, el rosa fa referència al grup de les espècies.

Llibre 1	
Senyora Dodds, Benèvola	Fúria, torturadora d'Hades
Grover	Sàtir
3 velletes(fil)	Parques
Fill de Pasifae	Minotaure.
Senyor D	Dionís
Senyor Brunner, Quiró	Centaure Quiró
Sàtirs del Campament Mestís	Sàtirs (*Grover)
Centaures salvatges /Ponis	Centaures (* Quiró)
Nàiades	Nàiades
Cerbers, Monstres del Tàrtar	Cerbers
Déu del mar. El que fa tremolar la terra, el que porta les tempestes, el pare dels cavalls.	Posidó
Senyor del Firmament	Zeus
Trofeu cobert de pols clavat a la paret de les golfes on viu l'Oracle.	Cap d'Hidra
Relíquies de les golfes.	Diverses armes
L'Oracle. Esperit de Delfos, portaveu de les profecies de Febus Apol·lo, el qui va matar la poderosa Pitó.	Oracle de Delfos.
El Senyor dels Morts	Hades
Hera	Hera
Cap de seguretat del campament Mestís	Argus
Cronos	Cronos (primera aparició)
Bènevoles. Els tres pitjors monstres de l'Inframón	Fúries, torturadores d'Hades. (* Fúria)
Tia M/ Tia Ema	Medusa
Senyora grassa	Equidna
Chihuahua	Quimera
La deessa de l'arc	Iris
Déu de la guerra	Ares
Deessa de l'amor	Afrodita
El ferrer (i llibre quart)	Hefest
Esperit del mar	Nereida
Crusty	Procrust
Encarregat de fer creuar les ànimes dels morts	Caront
El Vell tres cares, encarregat de guardar la porta de Hades	Cèrber
Esquelets d'Hades	Exèrcit de Hades
Nimfes de bosc	Nimfes de bosc
Cronos, Rei dels Titans	Cronos
Harpies de la neteja	Harpies
Escorpí / Alacrà	Escorpí dels avencs
Llibre 2	
Canadencs / gegants caníbals	Lestrígons
Harma epitribeios → Carruatge de la condemna. Conduit per tres velletes.	Germanes Grises. Ira, Vespa i Tempesta
Toros	Toros de Còlquida, fabricats per Hefest
Tyson	Ciclop
Director d'activitats	Tàntal
Dríades	Dríades
Ciclop	Polifem
Ocells	Aus estimfàlides
Déu dels lladres/ Déu dels missatgers i els viatgers	Hermes
Tyson → Ponis peixos	Hipocamps
alguna cosa (om és aviat dues coses)	Dones drac
óssos bessonts /gegants	Agrius i Oreius
Drakon d'Etiòpia	Drakon d'Etiòpia
Monstres	Monstres diversos
Hidra	Hidra
Caribdis i Escil·la	Caribdis i Escil·la
C.C.	Circe
Sirenes	Sirenes
Mare de l'Annabeth /deessa de la saviesa	Atena
Illa de Polifem	Ovelles caníbals
Pegàs negre (i llibre tercer)	Pegàs
Llangardaix molt gran de veritat que escup coses dolentes	Draco Aionius
Abusananos gran	Esfinx